

Vlaams
Parlement

vergadering **C23**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 10 oktober 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verontreiniging van grondwater met meststoffen – 2668 (2016-2017)	4
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het herbestemmingspotentieel van leegstaande bedrijfssites – 2732 (2016-2017)	7
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verbod op plastic wegwerpzakjes in winkels in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – 2795 (2016-2017)	13
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de werking van het digitaal omgevingsloket – 2827 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een stappenplan voor het digitaal omgevingsloket en de socio-economische vergunning – 144 (2017-2018)	17
VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de ingebrekestelling, door de milieuorganisatie Greenpeace, van de Vlaamse Regering inzake het beleid op het vlak van luchtverontreiniging – 2849 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de acties tegen luchtvervuiling – 2915 (2016-2017)	24
VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de stijging van de uitstoot van broeikasgassen – 2866 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de toename van de broeikasgasemissies in 2016 – 2891 (2016-2017)	32
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de impact van het nieuwe ruimtelijk beleid op de woningprijzen en de woonkwaliteit – 2884 (2016-2017)	38
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de bedreiging van de drinkwatergebieden door verontreinigd oppervlaktewater, in het bijzonder wat het water uit de Maas betreft – 2911 (2016-2017)	43
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het geluidsactieplan en de geluidshinder rond de luchthaven van Zaventem – 2 (2017-2018)	46

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over ontbossing in het kader van natuurdoelstellingen – 2919 (2016-2017)	52
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het uitblijven van de nieuwe Boswijzer – 2945 (2016-2017)	56
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de uitrol van het geplande 5G-netwerk – 2924 (2016-2017)	60
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanwezigheid van microplastics in kraanwater – 18 (2017-2018)	62
VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de Luchtvaartadvieskaart – 50 (2017-2018)	65

**VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verontreiniging van grondwater met meststoffen
– 2668 (2016-2017)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Zoet water is een schaars en steeds kostbaarder goed, denk aan de droogteperiode die we medio juni hadden. Mijn vraag is van 29 juni, maar die droogte heeft wel wat langer geduurd. Het is een fenomeen dat we als gevolg van de klimaatverandering wellicht nog meer te zien zullen krijgen. Maar de bedreiging van het zoet water komt niet enkel daardoor, maar ook potentieel door meststoffen.

Het vertrekpunt van mijn vraag is dat Nederlandse waterbedrijven aan de alarmbel trekken omdat steeds meer waterwinningspunten verontreinigd blijken te zijn met meststoffen. Het water dat in tientallen putten vooral in het zuiden en oosten van het land wordt opgepompt, moet eerst worden gezuiverd voor het als drinkwater kan dienen. Omdat dit een duur proces is, werden in Nederland 21 waterwinningspunten gesloten. De vervuilde winpunten liggen vooral in gebieden met veel vee en zandgronden, zoals Gelderland en Brabant. Daar bevat het grondwater veel nitraat, dat volgens de waterbedrijven vrijwel altijd een agrarische oorsprong heeft. Daardoor ging mijn Vlaams belletje rinkelen. Het gebruik van kunstmest en mest tout court, ook dierlijke mest, brengt nitraat in de bodem, en op langere termijn, traag maar zeker, in het grondwater. Volgens de waterbedrijven dragen andere bronnen dan mest, zoals verkeer en industrie, veel minder bij aan de hoeveelheid nitraat in het grondwater.

Het duurt dus lang vooraleer die meststoffen de grondwaterlagen bereiken en dat water weer opgepompt is. Vanwege die traagheid verwachten de drinkwaterbedrijven dat er nog decennialang mestgerelateerde problemen zullen bestaan en er dus nog zal moeten worden gezuiverd. De plaatsvervangend directeur van de Vereniging van Waterbedrijven in Nederland (Vewin) stelde trouwens tijdens een overleg met leden van de Tweede Kamer: "Onze kinderen worden de dupe van wat er nu gebeurt." Behalve om te veel nitraat gaat het ook om te veel sulfaat en nikkel in het grondwater, en om de hardheid daarvan. Ik dacht aan het Mestactieplan en de rode meetpunten die de laatste jaren ter zake telkenjare worden genoteerd en die niet verminderen in aantal. Een aantal van de gesloten waterwinningspunten liggen bijzonder dicht bij de grens met Vlaanderen, in een omgeving waar ook aan onze kant intense veehouderij bestaat en een gelijkaardige bodemstructuur aanwezig is.

Minister, zien we in Vlaanderen een gelijkaardige tendens waarbij opgepompt grondwater steeds meer verontreinigd blijkt met meststoffen? Hoe wordt dit gemonitord? Is er een relatie tussen de mate van verontreiniging en de intensiteit van landbouw en bodemstructuur in de omgeving? Moeten de drinkwaterbedrijven of particulieren en bedrijven die zelf water oppompen, ook in Vlaanderen steeds meer investeren in het zuiveren van het opgepompte water? Is dat een meerkost? Is die hoog? Hoe wordt de kwaliteit van het grondwater gecontroleerd bij particulier oppompen? Volstaat deze mate van controle of moet er eventueel gebiedsgericht extra controle aangeboden, opgelegd en aangeraden worden? Werden er in Vlaanderen al winpunten gesloten vanwege de te hoge graad van verontreiniging met meststoffen? Aangezien het doorsijpelen van verontreiniging tot diepere grondwaterlagen lange tijd kan duren, in hoeverre wordt er dan preventief gehandeld om toekomstige verontreinigingen tegen te gaan?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega, de toestand voor nitraat wordt in het kader van het lopende bronbeschermingsbeleid goed in kaart gebracht. Het klopt dat we een probleem zien voor een aantal kwetsbare grondwaterwinningen. U moet weten dat er in totaal 117 actieve grondwaterwinningen zijn. Voor 5 is nitraat een probleemstof. Deze zijn vooral gelegen ten zuiden van Leuven. Dit is niet het geval voor de winningen in de grensstreek met Nederland. Voor 6 winningen is nitraat dan weer een potentiële probleemstof. Dat hangt af van het percentage. Voor in totaal 11 grondwaterwinningen van de 117 is nitraat ofwel actueel ofwel potentieel een probleemstof als je het globaal bekijkt.

Hoe gaan we dat monitoren? Drinkwatermaatschappijen zijn verplicht om de kwaliteit in de volledige keten te monitoren en op te volgen. Dat kadert in de openbaardienstverplichting. Dat geldt vanaf 2013. Hoe meer risico er is op vervuiling met nitraat, hoe meer dit natuurlijk wordt opgevolgd. De grondwaterkwaliteit in de ondiepe watervoerende lagen onder het Vlaamse landbouwgebied wordt op halfjaarlijkse basis opgevolgd. Dat is het MAP-meetnet grondwater (Mestactieplan).

De analysecampagnes staan onder andere in functie van het MAP om zo de globale en de gebiedsgerichte effecten in kaart te kunnen brengen.

Nitraatwaarden boven de 50 milligram per liter komen bijna nooit van nature in grondwater voor, zeker niet in het kader van diffuse verontreiniging. Een van de voornaamste bronnen is de landbouw en de daarmee gepaard gaande bemestingsactiviteiten. Of nitraat al of niet in het grondwater terechtkomt, hangt af van tal van factoren zoals de beschikbare hoeveelheid nitraatresidu in de bodem, de doorlaatbaarheid van de bodem, de doorlaatbaarheid van de sedimentlagen en nitraatreducerende stoffen in de ondergrond.

Voor het voorkomen van nitraat spelen de eerder trage transporttijden naar en in het grondwater natuurlijk ook een rol. Wanneer men hogere nitraatwaarden aantreft, is er inderdaad een relatie te leggen met zowel het huidige maar vaak ook met het historische landgebruik. Er is dus geen een-op-eenrelatie. De bodem- en sedimentstructuur in de omgeving is ook sterk bepalend voor de nitraatkwetsbaarheid van de ondergrond.

Al het water dat uit de kraan komt en geleverd wordt, moet voldoen aan de norm van minder dan 50 milligram nitraat per liter. Nitraat is een parameter die in bepaalde gebieden flirt met de normwaarde.

In de winningen met hogere nitraatgehaltenes worden er oplossingen gezocht, zoals het mengen van het water met water met een lager gehalte of boren naar nieuwe diepere putten.

Ik kan geen antwoord geven op uw vraag over de financiële impact. Het is onmogelijk om binnen het tijdsbestek van twee dagen dat ons is gegeven, hier een zinnig antwoord op te formuleren.

De meeste particulieren kunnen aansluiten op het openbaar waterleidingnetwerk. Voor de niet-aansluitbare woningen is het graven van een diepe put een oplossing als er verhoogde nitraatgehaltenes worden gemeten. Ook de meeste bedrijven kunnen aansluiten op het drinkwaternetwerk. Als ze grondwater gebruiken als bedrijfswater is een hogere waarde van nitraat niet steeds een probleem.

Ik heb geen informatie over de eventuele meerkost bij particulieren of bedrijven. Het is natuurlijk vanzelfsprekend dat de particulier, wanneer die grondwater gebruikt, zelf verantwoordelijk is voor de opvolging van de kwaliteit. Voor woningen die niet aansluitbaar zijn op het openbaar drinkwaternetwerk, kan de bewoner een analyse aanvragen. Hij ontvangt dan een advies van het Vlaams agentschap Zorg en Gezondheid. In 28 procent is het water niet geschikt voor menselijke

consumptie, onder andere door het overschrijden van de nitraatnorm. Daarnaast geeft het agentschap soms ook het advies dat het water alleen maar mag worden gebruikt als drinkwater voor volwassenen en niet voor kleine kinderen. In het kader daarvan verwijs ik graag naar het Putwateractieplan dat we zijn gestart en de communicatie die daarmee gepaard gaat naar gebruikers.

Er werden nog geen winningsputten gesloten vanwege een te hoge verontreiniging van meststoffen. De situatie vraagt op een aantal locaties natuurlijk wel specifieke aandacht. Het betreft dan vooral de freatische winningen uit zand van Brussel en een deel van het krijt in Haspengouw.

In Vlaanderen loopt er al decennialang een actief mestbeleid om de impact van het mestgebruik te beperken. De bescherming en de opvolging van het grondwater komen daarin aan bod. Voor nitraat in het grondwater geldt de norm van 50 milligram per liter. Het lopende mestbeleid werkt dus reeds beschermend voor drinkwaterwinningen, zeker omdat de bemestingsmaatregelen in het kader van de opeenvolgende Mestactieplannen stapsgewijs werden aangescherpt. Een verdere uitbreiding van nitraatcontaminatie naar diepere watervoerende lagen gaat vanwege de processen in de ondergrond zeer traag en wordt ook niet vastgesteld.

Gekoppeld aan de lopende bronbeschermingsmaatregelen voor drinkwaterbronnen worden de bestaande beschermingsmaatregelen permanent geëvalueerd. Als het nodig zou zijn, kunnen er eventueel bijkomende maatregelen worden genomen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het spijt me van die twee dagen, maar mijn vraag dateert van 29 juni. Het reces heeft daar waarschijnlijk voor gezorgd. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik wil het accent ook niet leggen op de financiële gevolgen van de potentiële nitraatvervuiling. Ik wil enkel de thematiek aankaarten en proberen in te schatten hoe ernstig het is of kan zijn in Vlaanderen. Ik had daar weinig zicht op, en u hebt daar uitdrukkelijk op geantwoord.

Minister, u zegt dat er vijf punten zijn met een probleemzone ten zuiden van Leuven. Ik neem aan dat dat te maken heeft met de zanderige bodems. U zegt ook dat er zes potentiële probleemgebieden zijn. Gaat het dan over Haspengouw, over krijtbodems? Kunt u daar iets meer over zeggen?

Het historische landgebruik speelt inderdaad een rol. Het is een heel traag transport van bodem tot grondwater. Door de verdunning is er wellicht nog minder effect. Het moet me toch van het hart dat ik me erover verbaas dat er over honderd putten elf potentiële of reële problemen zijn met de nitraatnorm; maar als particulieren zelf winnen, komt blijkbaar 28 procent in een probleemsituatie terecht.

We hebben inderdaad aangescherpte normen in het mestbeleid. Ik weet ook wel dat je de normen van eergisteren of gisteren vandaag niet meteen kunt terugvinden in de nitraatgehaltes van het grondwater. Het is natuurlijk wel zo dat de voorbije jaren het aantal rode meetpunten niet is gewijzigd. De nitraten in de bodem blijven ongewijzigd, ondanks de aangescherpte normen. We weten dat we die niet zullen bereiken. Er blijft dus een risico op vervuild of toch licht gecontamineerd grondwater. Dat blijft een belangrijk aandachtspunt. Dat is een reden temeer om inzake het mestbeleid nog een tandje bij te steken.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Onze specialist omtrent deze materie is vandaag niet aanwezig wegens familiale redenen. Als fractie vinden we het belangrijk om in te

pikken op de vraag van de heer Caron. De extreme droogte van de zomermaand was een wake-upcall om een aantal vraagtekens te plaatsen bij de kwaliteit en de kwantiteit van ons grondwater. We zien inderdaad dat er een kleine, gunstige evolutie is op het vlak van nitraten in het grondwater, maar er is nog werk aan de winkel. Ons pleidooi in het kader van MAP 5 om toch nog strenger te zijn voor de probleemregio's waar de overschrijdingen nog groot zijn, is belangrijk en nuttig.

In de probleemgebieden, ook in Limburg waar 68 procent normoverschrijding is gemeten, zijn we wat strenger wat betreft de bemesting en vooral de overbemesting en de nitraten die via het doorsijpelend water de grondwaterlagen bereiken. We hebben er alle belang bij om streng te zijn voor de kwaliteit van het water, niet alleen op het vlak van nitraten en stikstoffen maar ook wanneer het gaat over andere verontreinigingen. Het gaat dan over brongerichte maatregelen: die zijn het makkelijkst en het goedkoopst. Wanneer we achteraf het water moeten gaan behandelen om er drinkwater van te maken en we moeten al die onzuiverheden eruit halen, kost dat de maatschappij en het milieu veel meer dan die brongerichte maatregelen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik heb een kaartje met de plaatsen waar die overschrijdingen zich voordoen. Ik zal u dat bezorgen via het secretariaat.

Ik ben het ook eens met de collega's die zeggen dat ze een lichte verbetering zien maar dat het uiteraard nog veel beter kan. Iedereen is het wellicht ook eens met het feit dat moet worden ingezet op die bronnen. Het zal echter een tijd duren voor die trend zich verderzet. Ik denk dat iedereen beseft dat het lang duurt voor dit zichtbaar wordt in de diepe grondwaterlagen. Het spreekt echter voor zich dat we dit verder moeten aanpakken. Ik geloof heel sterk, en ik denk dat de cijfers dat bewijzen, in een gebiedsgerichte aanpak. Dat is eigenlijk de stap die we met het huidige MAP hebben gezet. We focussen op de gebieden waar de resultaten niet goed zijn en moeten daar nog veel op inzetten.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): De heer Nevens heeft absoluut gelijk: de brongerichte maatregelen zijn de beste die we kunnen nemen, zelfs al werken ze traag door in die diepe bodem. MAP 5 gaat over het oppervlaktewater. Dit gaat over het grondwater, maar er is natuurlijk een duidelijke relatie. En men merkt het, zoals u zelf zegt, minister: waar je een relatief doorlaarbare bodem hebt, heb je ook sneller hogere nitraatgehaltes in het grondwater. In die zin hoop ik dat u de gebiedsgerichte aanpak inderdaad ook doorzet. Binnenkort krijgen we de resultaten van de jaarlijkse monitoring van MAP 5, ik hoop dat de stagnatie die we de voorbije jaren kenden, wordt doorbroken en dat we weer minder rode punten krijgen. Dan zijn we op de goede weg, maar ik vrees er wel een beetje voor. On verra.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het herbestemmingspotentieel van leegstaande bedrijfssites – 2732 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, mijn vraag gaat een tijdje terug. Mijn excuses trouwens voor het uitstel dat ik had gevraagd en gekregen.

Tijdens het zomerreces hebt u gepleit om 3000 leegstaande bedrijfspanden nieuw leven in te blazen, wat uiteraard goed is. Sinds 1995 hebben we een beleid om leegstaande panden van meer dan 500 vierkante meter aan te pakken. Ik heb daar ook een conceptnota en een resolutie over gemaakt die eenparig is aangenomen in dit parlement. Die resolutie gaat voor een deel over de hervorming van de heffing en voor een deel over de hervorming van de bepalingen wat nu wel en niet leegstaande bedrijfsruimte is.

U hoort uiteraard gevolg te geven aan een dergelijke resolutie. Ik kijk dan ook uit naar het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) en het ontwerp van Instrumentendecreet waar u volop aan werkt om de uitwerking van die voorstellen in die resolutie te kunnen lezen.

U zou volgens de media meer druk op eigenaars van leegstaande panden willen zetten. Bedoeling is om 3000 bedrijfspanden een nieuwe bestemming te geven, wat uiteraard goed is.

Ik schrok een beetje toen ik het onderzoeksrapport las over hergebruiksmogelijkheden van alle mogelijke vormen van leegstaande panden in Vlaanderen. De cijfers in dat rapport wekken op zijn minst de indruk dat het probleem van leegstand nog veel groter is dan die 3000 panden uit het artikel. Het zou gaan over 32.600 woningen, 25.332 leegstaande handelspanden en 11.500 bedrijfssites. Na uitzuivering van al die tellingen zitten we met ongeveer 9400 leegstaande panden die een oppervlakte hebben van minstens 500 vierkante meter. Dat is gigantisch veel. Dat is een enorm potentieel aan ruimtebeslag dat we in het kader van onze BRV-doelstellingen veel slimmer kunnen benutten met al onze principes over ruimtelijk rendement.

In die studie wordt vandaag eigenlijk enkel gekeken via een nulsce­nario welke herbestemmingspotenties die sites hebben. Volgens de studie gaat het over 3000 hectare waarvan 1600 hectare in het buitengebied.

Nu is het onze visie dat we ook moeten durven in te zetten op nieuwe ontwikkelingen van bebouwde ruimte, vooral wanneer het gaat over afbraak van bestaande bebouwing. Het komt mij voor dat de studie een hiaat vertoont. Men bekijkt vooral de herbestemming op basis van bestaand leegstandpotentieel, maar niet van afbraak van leegstandpotentieel.

Ik geef een voorbeeld. Het is niet omdat er een massa hoeves leegstaan, dat die allemaal moeten worden herbenut als hoeve. Je zou ze kunnen afbreken en, in het kader van het besluit van de Vlaamse Regering – om met de termen van de omzendbrief te spreken –, wanneer ze in onbebouwd gebied liggen, de openruimte­doelstellingen voor een deel vervullen. Als het gebouw in bebouwd gebied ligt, kun je het afbreken en in de hoogte gaan of iets met meer rendement ontwikkelen.

Minister, hoe komt het dat er vandaag nog altijd geen correct cijfermateriaal beschikbaar is over de totale leegstand van bedrijfssites in Vlaanderen? Volgens de nieuwe studie zijn er 9400 gebouwen, op minstens 500 hectare. Elders wordt gesproken van 3000 gebouwen. Hoe verklaart u die discrepanties?

Waarom onderzocht de studie enkel de herbestemmingspotenties van het bestaand bebouwd geheel van bedrijfsruimten, zonder rekening te houden met het tabularasasce­nario waarbij wordt gekozen voor afbraak en herbenutting van ruimte?

Wat zou het potentieel zijn van de meer dan 9500 sites van meer dan 500 hectare in Vlaanderen?

Op welke manier zult u een differentiatie aanbrengen in het beleid ten aanzien van leegstaande bedrijfssites? Maakt u daarin een onderscheid tussen bebouwd

en onbebouwd, zoals u recent in een omzendbrief lanceerde? Of gaat u gebiedsgericht differentiëren op basis van stedelijk gebied en buitengebied, de courante termen die men gebruikt?

Op welke termijn gaat u uitvoering geven aan mijn resolutie, die we eenparig goedkeurden, over de aanpassing van het decreet betreffende de leegstaande bedrijfsruimte? Zal dat in het ontwerp van Instrumentendecreet staan?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Ronse, het is moeilijk en vooral heel tijdrovend om leegstand vast te stellen. Het is niet omdat een bedrijfsruimte leegstaat, dat er altijd echt sprake is van leegstand. Het kan zijn dat er tijdelijk wat minder materiaal wordt opgeslagen. Er kunnen werken in uitvoering zijn, of er kan een uitbreiding gepland zijn, of een verontreiniging kan een beperkt gebruik opleggen. Je moet dat dus heel zorgvuldig onderzoeken.

Het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) heeft een gedetailleerde inventaris van de bezetting van bedrijventerreinen. In een overeenkomst tussen het VLAIO en het Departement Omgeving staat dat de methodiek van deze inventaris en de rapportering ook naar Omgeving gaan. Het VLAIO inventariseert geen buitenbedrijventerreinen. In de VLAIO-inventaris heeft de classificatie 'leegstand' een andere invulling dan in de inventaris 'Leegstaande bedrijfsruimtes'. De data zijn vooral gebaseerd op mutaties vanuit de federale Kruispuntbank Ondernemen en op vaststellingen op het terrein. Daarbij wordt nooit een pand betreden. Er wordt ook geen gebruik gemaakt van data van de nutssector: water-, gas- en elektriciteitsaansluitingen.

De cijfers zijn dus niet 100 procent correct. Dat moeten we oplossen. Daarom werkt het agentschap Ondernemen, samen met het VLAIO, de provincie Vlaams-Brabant, perspective.brussels, de KU Leuven en AWB, aan zes testgebieden, om te bekijken hoe we dat performanter kunnen doen. Die inventaris vertrekt van wat zichtbaar is op het openbaar domein. Daarin worden dus ook ruimtes opgenomen die er leegstaand uitzien. Aan de hand van de resultaten uit de testgebieden en de confrontatie met de beschikbare databanken zullen we bekijken hoe we nog beter kunnen inventariseren en delen.

Het onderzoek wil de hergebruiksmogelijkheden van de leegstand in Vlaanderen inschatten. Het hergebruiken is een belangrijke beleidsoptie omdat we zuinig willen omgaan met ruimte. We willen het verder aansnijden van open ruimte vermijden.

Dit onderzoek werd voor het eerst uitgevoerd voor Vlaanderen. Het wil ook nagaan in hoeverre de leegstand op het vlak van wonen, bedrijven en retail opnieuw kan worden ingezet voor toekomstige maatschappelijke behoeften.

De resultaten wijzen uit dat de hergebruiksmogelijkheden beperkt zijn gebleven tot de functie die al aanwezig was. Een leegstaand bedrijfsgebouw krijgt dus in de scenario's opnieuw een economische invulling, terwijl je dat eigenlijk ruimer zou kunnen zien.

Hoewel het onderzoek ook het aantal leegstaande panden heeft berekend, wordt vanuit economische hoek vooral gerekend met oppervlaktes. Zoals al eerder vermeld, gaat het om ongeveer 3000 hectare leegstaande bedrijfsruimtes. Uit de studie kunnen we afleiden dat 0,8 procent van de sites kan worden ingevuld voor bedrijven met een oppervlakte van 75 tot 500 vierkante meter; 37,7 procent voor bedrijven met een oppervlakte van 500 vierkante meter tot 1 hectare; 61 procent voor bedrijven groter dan 1 hectare. De mogelijkheden situeren zich vooral op de assen Antwerpen-Mechelen, Gent-Kortrijk, Gent-Aalst. U kunt dat allemaal in de studie terugvinden.

De differentiatie in het subsidiebeleid voor leegstaande en verwaarloosde bedrijfsruimtes wordt via het Instrumentendecreet doorgevoerd aan de hand van de doelstellingen uit het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Daarbij wordt gebruikgemaakt van de begrippen 'openruimtegebied' en 'verstedelijkte gebieden'. Tegelijkertijd wordt vooropgesteld dat de financiële ondersteuning ook een kwalitatieve verhoging van het ruimtelijk rendement voor ogen moet hebben.

We hebben vorige week in deze commissie besproken hoe we de termen 'bebouwde' en 'onbebouwde gebieden' interpreteren.

Het evaluerend onderzoek van het Leegstandsdecreet is inmiddels gefinaliseerd. Het eindrapport bevat een aantal aanbevelingen op algemeen vlak, ook over de inventaris, de heffingen en de subsidies.

De hervorming van de subsidieregeling wordt vanuit het Instrumentendecreet voorbereid. Hierop werd ingegaan bij een vorige vraag van mevrouw Lydia Peeters. Ook de codificatieopdracht, vervat in het decreet Grond- en Pandenbeleid, wordt overgenomen in het Instrumentendecreet.

Met betrekking tot de leegstandsheffing vraagt de resolutie tot herwerking een billijke en uitvoerbare regeling om rekening te houden met de bebouwde oppervlakte en de effectieve leegstand van bedrijfsgebouwen. Het evaluerend onderzoek beveelt daar een aantal opschortingsmogelijkheden aan in de gevallen waar gebouwen zijn betrokken in complexe herontwikkelingsprojecten, maar ook in ruimtelijke planningsprocessen of in een lopende aanvraag rond een erfgoedpremie – dat zijn maar een paar voorbeelden. Dat zal moeten worden aangepakt in de Vlaamse Codex Fiscaliteit en niet in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, dank u voor uw uitvoerige antwoord.

Over wat mij het meest fundamenteel lijkt, heb ik in uw betoog een positieve noot gehoord: de studie is iets te beperkt: ze zou ook moeten gaan over het enorme potentieel aan ruimte. Je moet dat bekijken, niet met een paardenbril maar met een open vizier, niet indachtig welke functie het vroeger had maar vooral met het oog op de nieuwe mogelijkheden in het kader van heel onze nieuwe ruimtelijke visie. Dit is het laaghangende fruit: de leegstaande panden en hoeves en noem maar op die niet meer worden gebruikt en waar er geen economische functie meer kan zijn en die men 'onbebouwd gebied' zou kunnen noemen, zoals u het in uw omzendbrief doet. Minister, plant u een nieuwe studie of actie om dat potentieel met een veel opener bril en vizier te onderzoeken? Dat lijkt mij toch belangrijk als we in deze legislatuur concrete overwinningen willen behalen.

Hetzelfde geldt natuurlijk ook in de omgekeerde richting. We hebben nood aan veel meer bedrijfsruimte. U noemde onder meer de regio Kortrijk. Maar daar zit je met de paradox van de leegstaande bedrijfsruimte. Daar moeten we de turbo zetten op het verkrijgen van meer ruimtelijk rendement op bedrijfssites die in zogenaamd 'bebouwd' gebied liggen. Daar moet men veel sneller vergunningen kunnen krijgen op bouwen in de hoogte. Ik ontmoette onlangs nog een bedrijfsleider – ik zal niet zeggen in welke gemeente – die me zei: 'Verdorie, ik heb net zo'n dossier ingediend, en dat werd afgekeurd.' Dat is dus fundamenteel: heel dat potentieel onderzoeken.

Ik heb uiteraard begrip voor het feit dat er discrepanties zijn in de cijfers. Het is goed dat die zes testzones 'up and running' zijn. Wanneer zou dat afgerond zijn? Kunnen we dan in deze commissie informatie krijgt over wat daaruit komt en welke nieuwe methodiek voortaan zal worden gehanteerd om de leegstaande ruimtes te bepalen? Dat is toch belangrijk, want het gaat niet over een paar

hectare. Die discrepanties betreffen duizenden hectare in verschillende studies of perspectieven. Dat is voor een Vlaamse overheid toch belangrijk, we zijn geen bananenrepubliek. We mogen er toch geen 1000 hectare naast zitten.

Minister, u zegt dat de resolutie wordt opgenomen in het ontwerp van Instrumentendecreet. Goed zo! Dank u! Uiteraard bevat die resolutie ook het opschortende karakter. We hebben in die billijkheid voorzien voor het geval er juridische procedures met betrekking tot een herontwikkeling zouden zijn. Er is een opschorting van betaling. Maar, minister, ik heb u niets horen zeggen over wat er met de heffing zelf zal gebeuren. Vandaag gaat een groot deel van de inkomsten van de heffing voor het vernieuwen van leegstaande bedrijfsruimte exclusief naar openbare besturen en minder naar private ontwikkelaars. Is daarover al nagedacht in functie van het Instrumentendecreet? Wordt daarbij gevolg gegeven aan de resolutie?

In verband met de financiële ondersteuning blijft u het onderscheid hanteren tussen 'stedelijk' en 'buitenstedelijk gebied'. Zal dat op termijn niet conflicteren met uw omzendbrief en met onze visie over het BRV, waar toch in een ander begripkader wordt geredeneerd?

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, we hebben zonet de Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND) 2017 ontvangen. In het al door de heer Ronse geciteerde onderzoeksrapport is er sprake van 9400 leegstaande bedrijfspanden. In VRIND 2017 lees ik dat tot en met juni 2017 sprake is van 2684 bedrijfsruimten die leegstaan en of verwaarloosd zijn. Daarbij zou het gaan om een oppervlakte van 1955 hectare. Op een schriftelijke vraag kreeg ik recent een antwoord waarin sprake is van 2514 bedrijfsruimten en 580 hectare. Die cijfers verschillen dus heel erg. In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag zei u ermee bezig te zijn en dat de gewestelijke inventarissen maar matig scoren qua volledigheid maar wel goed op het vlak van correctheid. Dat zou blijken uit het eindrapport 2015. Het lijkt mij toch een beetje vreemd dat men bij Ruimte Vlaanderen zoveel monitort en onderzoekt, en dat er dan toch zoveel discrepantie bestaat in de cijfers.

Uiteraard is het van heel groot belang. Of het nu gaat over 9000 of 10.000 bedrijfspanden, of het gaat over 2500 bedrijfspanden, dat is een heel groot verschil. Daarom wil ik nogmaals oproepen om snel werk te maken van de juiste cijfers in dat hele verhaal. Dat is heel belangrijk.

Ik wil me ook aansluiten bij wat collega Ronse zegt inzake het oplossen van het leegstandsprobleem. In het BRV is inderdaad vooral gekeken naar hergebruik en optimalisatie, terwijl we zelf eerder op lokaal niveau zien dat wanneer panden op het leegstandsregister staan, men heel vaak overgaat tot sloop of tot een herbestemming, maar veel minder tot optimalisatie of hergebruik. Daar moeten we zeker rekening mee houden.

Tot slot valt het mij bijzonder op dat bij het Vernieuwingsfonds, waar de heer Ronse naar verwijst, de provincie Limburg helemaal uit de boot valt, terwijl daar toch ook een aantal bedrijfspanden op de leegstandsregisters staan. Hebt u daar een verklaring voor? Misschien kunt u deze vraag op een later ogenblik beantwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, ik wens mij aan te sluiten bij de vraag van collega Ronse om het aanpakken van het leegstandspotentieel in bedrijfsruimten met een ruime blik te bekijken, en, zoals collega Peeters zegt, niet enkel met herbestemming.

Ik wil het even hebben over de heffing die de Vlaamse overheid oplegt aan eigenaars van leegstaande of verwaarloosde bedrijfsruimten. Collega Wouter Vanbesien

heeft twee jaar geleden daar wat opzoekingswerk naar gedaan. Hij kwam tot de constatacie dat ondanks de heffing vele eigenaars na twee jaar op de lijst te hebben gestaan, hun leegstaande bedrijfsruimten nog altijd niet hebben aangepakt of in gebruik laten nemen. Hij heeft toen bij minister van Economie Muyters aangedrongen om die heffing eens te herbekijken, te evalueren en bij te sturen zodat het een effectieve stimulans zou zijn om die ruimten aan te pakken.

Mijn vraag is heel concreet. Minister, aangezien niet enkel u, maar ook uw collega bevoegd voor de economie, bezig zijn met bedrijfsruimten en met heffingen, is mijn vraag of u contact hebt met uw collega om de heffing eventueel te evalueren en bij te sturen?

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Ik wil nog even terugkomen op wat mevrouw Peeters zegt over de afbraak. Ik wil de nodige aandacht vragen voor ons industrieel erfgoed dat soms vanuit de kern ontstaan is en waar men niet altijd tot afbraak moet overgaan, maar dat men een herbestemming kan geven om het karakter van de kernen en het industrieel erfgoed niet verloren te laten gaan.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, het feit is er dat men die cijfers niet zuiver krijgt. Ik ben het eens met de collega's die zeggen: 'Hoe is dat nu mogelijk? Zorg dat dat in orde komt.' Ik merk trouwens steeds meer bij de Vlaamse overheid dat men worstelt met een aantal cijfers. Ik heb minister Tommelein vorige week nog horen zeggen dat de cijfers die van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) komen, niet altijd even correct zijn. Hetzelfde hebben we ook ervaren met een aantal boskaarten en cijfers. Het is een algemene tendens. Ik denk echt wel dat we daarvanaf moeten. We moeten zorgen dat we correcte gegevens hebben waarop we kunnen rekenen. Dat moeten we zeker meenemen. Die opdracht zal zeker nog eens met klem benadrukt worden.

Collega Ronse, denk niet dat we nu een nieuwe studie moeten bestellen om te kijken wat kan worden afgebroken en wat niet. We moeten ook niet overdrijven met studies. Ik denk dat je dit echt geval per geval moet bekijken. Collega Nevens heeft daarnet terecht gezegd dat het soms om erfgoed gaat. Dan kun je daar misschien iets anders mee doen, zoals, ik zeg maar iets, loftent bouwen, of een sporthal of een school. In sommige gevallen zal het inderdaad afbraak zijn. Want vergeet niet dat in het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, dat we met de meerderheid hebben goedgekeurd, ontharding van 20 procent in het buitengebied tegen 2050 staat. Je moet dus durven een aantal zaken te ontharden. Afbraak hoort daarbij. Maar echt een studie doen om dat globaal in kaart te brengen? Dat denk ik niet. Ik denk dat je het geval per geval, gebied per gebied, moet bekijken.

Het is natuurlijk zo dat wij in de ruimtelijke ordening heel veel autonomie en mogelijkheden geven aan de lokale besturen. Zij kunnen het beste inschatten waar ze hergebruik willen, waar ze misschien liever een pand weghalen en op een andere plaats aan inbreiding doen. We moeten vooral daarop inzetten en goede voorbeelden tonen. Daarom zijn onze diensten ook bezig met een voorbeeldboek om de goede praktijken nog beter bekend te maken.

Ik heb niet direct een antwoord op de vraag wanneer de proefprojecten ten einde lopen. Dat loopt volop. Ik weet niet of er een duidelijke einddatum op staat. Ik zal het navragen bij de diensten.

Er wordt gevraagd welke kant we uitgaan met de heffing. Dat zit in de Vlaamse Codex Fiscaliteit en dus niet bij de collega bevoegd voor de economie. Er zal voornamelijk samen met bevoegd minister Tommelein moeten worden gekeken

hoe we dat verder kunnen aanpakken. Het is natuurlijk logisch dat heffingen sturend moeten zijn. Maar we gaan steeds meer met deze Vlaamse Regering de richting uit van belonen, dus niet altijd bestraffen, maar mensen stimuleren op een positieve manier. Dat is de juiste weg die we ook met die heffingen verder moeten bewandelen. Nogmaals, uiteraard heb ik contact met mijn collega bevoegd voor de economie en uiteraard heb ik contact met mijn collega bevoegd voor de fiscaliteit. We zullen dat samen verder bekijken.

Hoe komt het dat het Vernieuwingsfonds in Limburg weinig wordt gebruikt? Dat fonds is vraaggestuurd. Er wordt beslist op basis van dossiers die worden ingediend. Ik heb er niet echt een verklaring voor waarom er weinig gebruik van wordt gemaakt in Limburg. Misschien moeten we het gewoon beter bekendmaken en meer zeggen dat het bestaat en dat je daar gebruik van kunt maken wanneer nodig. Misschien heeft het gewoon daarmee te maken. Een andere verklaring zie ik niet onmiddellijk.

Samengevat, collega's, uiteraard moeten we betere informatie hebben. Meten is weten. Op basis daarvan moeten we nog beter kunnen sturen. Ik geloof vooral in een gebiedsgerichte aanpak en een visie die lokaal wordt ontwikkeld om op die manier die panden nog meer te gebruiken en te stimuleren om er iets anders mee te doen of af te breken.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Het is belangrijk om niet de fout te maken en te zeggen dat we zeer sterk in subsidiariteit geloven en de lokale besturen daar de vrijheid in geven. Dat klinkt zeer aantrekkelijk, en ik kan er ook een groot stuk in meegaan. We moeten hier ook een 'sense of urgency' op Vlaams niveau aan de dag leggen. Dat betekent voor mij niet een extra boek bestellen of zo, maar wel, zoals u zelf aangeeft, samen met de gemeenten geval per geval bekijken, maar met een tijdslijn en een aantal concrete objectieven. We kunnen op zijn minst via de gemeenten weten welke leegstaande bedrijfsruimten er zijn van meer dan 500 vierkante meter, wat in het buitengebied zit, wat kan meegaan in de ontharding – lees: open ruimte worden –, wat mogelijk erfgoed is met toeristische of culturele mogelijkheden, waar we extra rendement kunnen halen en 'quick wins' kunnen nemen om bedrijven te verankeren in de regio. Ik mis wat in uw antwoord dat we daar die 'sense of urgency' aan koppelen. Dat is geen Vlaamse bemoedering of bevoogding, maar wel een Vlaams kader waarin we de gemeenten mee kunnen begeleiden en in 'partnership' iets mee doen. Ik hoop dat we daar kunnen toekomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verbod op plastic wegwerpzakjes in winkels in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – 2795 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Ik heb inderdaad een concrete vraag in verband met de problematiek van plastic, waar we al een tijdje rond aan het werken zijn. Alle Belgen blijken in totaal liefst 1,1 miljard plastic zakjes te gebruiken. Omgerekend is dat 98 zakjes per persoon. In Vlaanderen en Brussel lopen de kosten om het hiermee gepaard gaande zwerfafval op te ruimen, op tot 61,5 miljoen euro. Dat zijn hallucinante cijfers.

Sinds 1 september mogen winkeliers in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest geen gratis plastic zakjes meer meegeven. Ook zakjes waarvoor je enkele centen

moet betalen, worden daar verboden. In Wallonië werd dit verbod reeds eind 2016 ingevoerd.

Het verbod vloeit voort uit een Europese richtlijn en moet consumenten aanzetten om milieuvriendelijkere alternatieven te gebruiken, zoals herbruikbare tassen. De maatregel betekent nog niet meteen het einde van alle plastic zakjes in de Brusselse winkels. Zakjes om bijvoorbeeld fruit, groenten of voedingswaren die kunnen lekken, te verpakken, blijven tot 1 september 2018 wel nog toegelaten.

Minister, u gaf eind 2016 aan dat u eerst een onderzoek wilde voeren over wat de consequenties zijn voor het milieu. U vindt dat een verbod op plastic eenvoudig en duidelijk moet zijn, zowel voor de grote supermarkten als de bakkers en de marktkramers en uiteraard voor alle consumenten. Bij de start van deze zomer zei u in een interview dat u plastic als een gigantisch probleem ziet waar we in Vlaanderen iets aan moeten doen maar dat u een beetje ontgoocheld was over de houding van uw coalitiepartner Open Vld, die blijkbaar niet akkoord gaat met een Vlaams verbod op plastic zakjes en zo een belangrijke maatregel voor het milieu niet 100 procent onderschrijft. U zei dat u wel bereid bent om samen met de regeringspartijen verder te zoeken naar oplossingen.

Minister, is er reeds overleg geweest met de coalitiepartners hieromtrent? Indien nee, wanneer is dat gepland? Indien ja, werden er reeds oplossingen gevonden? Stelt u een ultimatum om de knoop door te hakken? Indien ja, kunt u hiervoor een timing vooropstellen in de commissie?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Vandenberghe, we zijn volop bezig met daar verder over te praten binnen de meerderheid. Een ultimatum is er niet. Het zou ook niet wijs zijn om dat op die manier te doen, willen we tot een oplossing komen. Dat is het slechtste wat we zouden kunnen doen. We zijn er wel nog verder over aan het onderhandelen en aan het praten.

U weet dat ik voorstander ben van een verbod, maar we moeten het overleg alle kansen geven. De betrokken federaties bereiden een actieplan voor om vrijwillig het gebruik van plastic zakjes af te bouwen. Dit actieplan zal moeten worden bekeken op zijn haalbaarheid om de resultaten te halen. We zullen zien wat daaruit komt. Mocht het resultaat positief zijn, dan zullen we dat natuurlijk verder opvolgen en kijken hoe we dat moeten realiseren. Is dat niet het geval, dan blijft het verbod natuurlijk op de tafel liggen. Het resultaat telt, namelijk dat er minder of geen plastic zakjes zijn. Dat is voor mij het belangrijkste. Hoe we dat doel halen, is op zich minder belangrijk. Ik zie dat in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest die stap wel is gezet. Ik hoor daar ook weinig reactie op. Ik zie dat dat in de praktijk ook wel werkt.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, ik begrijp dat u in de meerderheid geen Catalaanse toestanden wenst. Vele maanden geleden hebt u ook al datzelfde antwoord geformuleerd, namelijk dat u ermee bezig was, dat u een plan aan het bekijken bent, dat u met uw coalitiepartner aan het onderhandelen was en aan het kijken bent naar de best mogelijke oplossing. Ik wil u wel geloven, maar elke maand dat we tijd verliezen, komt er weer plastic afval in het milieu terecht. Ik vind uw antwoord nog even algemeen en u draait nog even erg rond de pot als enkele maanden geleden.

Ik denk dat het een klein beetje politieke moed vraagt van de diverse coalitiepartners om dat verbod net zoals in Brussel in te voeren. Doe dat gewoon! Ik versta niet goed waarom dat niet kan gebeuren. Er zijn weinig negatieve reacties over in

het Brusselse Gewest. Zet gewoon die stap. Ik bracht daarnet de cijfers naar voren, en u kent die cijfers. Als u dat verbod ook in Vlaanderen zou invoeren, zou dat al heel wat positieve resultaten met zich meebrengen. Ik ben een beetje ontgoocheld dat ik opnieuw het antwoord krijg van u dat u ermee bezig bent. Alle initiatieven om het plastic afval te verminderen, dat is allemaal goed, maar concrete acties en concrete oplossingen biedt u niet aan. Wij zijn met sp.a altijd bereid – ik denk dat Groen dat ook is – om in het parlement eventueel een wisselmeerderheid aan te bieden om dat erdoor te krijgen zodat wij echt dat signaal geven en echt stappen ondernemen, geloofwaardige stappen, om die problematiek aan te pakken. Die ambitie om dat echt te doen, mis ik in uw antwoord, minister.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik begrijp dat er al een lange tijd geen eensgezindheid is.

Wat zijn de mogelijke nadelen van het invoeren van zo'n verbod? Dat zou ik graag eens willen weten. Aan een regeling zijn er altijd voor- en nadelen. Wat zijn hier de mogelijke nadelen die dit kunnen tegenhouden?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, u was vastberaden in februari om een verbod in te voeren. U hebt dat ook aangekondigd. Brussel heeft het gedaan. Op heel veel andere plekken is een dergelijk verbod ook gerealiseerd. We steken inderdaad de hand naar u uit om dit te verwezenlijken, al is dat zelfs niet nodig. U bent voorstander, de N-VA is voorstander. Het kan toch niet zijn dat de kleinste coalitiepartner u hierin tegenhoudt.

Ik zie ook absoluut geen nadelen. De klanken die ons bereiken, zijn positief. We weten wat de gevolgen zijn van plastic in het leefmilieu voor het visbestand en de voedselketen. Ik denk dat ze dat zelfs doorhebben in Afrikaanse landen waar zo'n verbod bestaat op plastic zakjes, maar hier in Vlaanderen lukt het blijkbaar niet. Ik dring er toch ook op aan dat u hier gewoon werk van maakt, niet langer treuzelt en u niet langer verschuilt achter excuses zoals sensibilisering en afspraken maken om tot een vermindering te komen. Dat zal niet werken. Dat heeft niet gewerkt. We moeten krachtiger optreden.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): In dezen is het belangrijk dat we een duurzaam milieubeleid voeren. Het is belangrijk dat er met de sector goed wordt samengezeten alvorens een dergelijk verbod in te voeren. Het is de bedoeling van Open Vld om naar minder verpakkingsafval te gaan en minder plastic afval. Het is belangrijk dat dit met de sector wordt doorgesproken. We nemen dus liever maatregelen met de sector.

We moeten er ook voor zorgen dat er niet meer zal worden voorverpakt. Dat is een heel grote vrees. Dat is misschien een antwoord op de vraag van de heer Sanctorum. Het is echt wel de bedoeling dat we naar minder verpakkingsafval gaan en minder plasticverbruik. Het is dus heel belangrijk dat er goed wordt samengezeten met de sector. Ik heb ook begrepen dat de sector zelf maatregelen aan het nemen is en alternatieven aan het onderzoeken is. Het is belangrijk om hier op korte termijn met de meerderheid verder op door te gaan.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik wil me aansluiten bij de verschillende vragen die zijn gesteld. U hebt zelf gewezen op de urgentie en de nood om stappen voorwaarts te zetten. Zoals mevrouw De Vroe ook aangaf, zijn er heel wat trajecten op touw gezet om te overleggen. Het is heel duidelijk dat er een traject

wordt afgelegd met de sector. Op het moment dat daarover duidelijkheid is – ik heb begrepen dat dit mogelijk moet zijn in november –, is het misschien interessant om hierover met deze commissie een gedachtewisseling te houden. Op dat moment kunnen we dan horen wat de vooruitgang is en kennis nemen van eventuele voorstellen. Kunt u daarmee instemmen?

Minister Joke Schauvliege: Ik ben heel graag bereid om het debat verder in deze commissie aan te gaan.

Ik ben het wel niet eens met de leden die hier een doemscenario op de tafel leggen en zeggen dat het in het verleden nooit heeft gewerkt en dat het aantal plastic zakjes toeneemt. Dat klopt niet. We halen in Vlaanderen heel mooie resultaten met wat in het verleden is afgesproken, onder andere met de grote retail. Zij zijn vrijwillig een engagement aangegaan om geen gratis plastic zakjes meer aan te bieden. Dat is een succes. We zien een enorme daling van het gebruik van plastic zakjes. Het klopt dus niet dat er niets gebeurt en dat plastic toeneemt.

Ik zie ook heel hoopgevende signalen. Op een heel aantal plaatsen gaven de slager of de bakker op de hoek op de Dag van de Klant een herbruikbare winkeltas omdat ze geen plastic zakjes meer zouden geven. Er leeft dus heel wat en men is bereid om daar helemaal in mee te stappen. Ik stap dus niet mee in het doemscenario. Er is een mentaliteitswijziging en er is een afname.

Dat neemt niet weg dat ik zelf voorstander ben van een uniform verbod in België. We zouden dat moeten kunnen realiseren. Uiteraard moeten we ook rekening houden met een aantal praktische zaken op vlak van hygiëne en dergelijke, maar dat is perfect geregeld in andere gewesten en landen. We moeten daar ook voor kunnen gaan.

Nogmaals, het slechtste dat ik zou kunnen doen, is met mijn spierballen rollen en een ultimatum stellen. Dat is de beste manier om het dossier te begraven. Het feit, mijnheer Vandenberghe, dat ik een beetje op de oppervlakte blijf, toont aan dat we erin geloven dat we er binnen de meerderheid uit zullen geraken en dat we stappen vooruit kunnen zetten in de ban van plastic zakjes. Ik ben helemaal niet pessimistisch, maar ik ben optimistisch.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Ik ben van nature ook zeer optimistisch, maar op een bepaald moment moeten we wel resultaten zien. Mevrouw De Vroe spreekt over overleg met de sector. Ik begrijp dat wel, maar in Wallonië lukt het en in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest ook. Er wordt hier ook over een gedachtewisseling gesproken. Ik wil die gedachtewisseling komen doen, maar we weten dat er positieve resultaten zijn.

U zegt dat er veel wordt gedaan, en dat klopt misschien allemaal wel, maar neem structurele maatregelen. U weet uit ervaring van overal elders dat de resultaten zeer goed zijn. Waarop wacht u nog, minister? Ik blijf wat ontgoocheld achter. Ik had gehoopt dat ik van u een heel concreet tijdspad zou krijgen. Dat gebeurt alweer niet. Ik ga dus weg 'met mijn staart tussen mijn achterwerk'. Het blijft allemaal wat op de vlakte. Ik zal dit zeker blijven opvolgen. Minister, doe het en dan hebt u voor 100 procent onze steun en, ik denk, van nog vele andere partners.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de werking van het digitaal omgevingsloket
– 2827 (2016-2017)**

**VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een stappenplan voor het digitaal omgevingsloket en de socio-economische vergunning
– 144 (2017-2018)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Deze vraag om uitleg over de omgevingsvergunning stel ik niet zo graag en krijgt u waarschijnlijk ook niet graag voorgeschoteld en bereidt uw administratie waarschijnlijk ook niet graag voor. We zijn er echter niet enkel om over leuke dingen te spreken. Ik voel me dan ook een beetje verplicht om naar de stand van zaken te vragen.

Ik praat vaak met architecten en vraag dan hoe het staat met het digitale loket en de digitale bouwaanvraag. Ik moet ze vaak niet eens aanspreken want ik krijg op tweewekelijkse basis spontaan mailtjes van architecten. Ze zeggen me: 'Verdorie gast, je zit in het parlement, doe daar iets aan.' De klachten zijn dat het traag werkt, dat er niet kan worden ingelogd, dat ze de dossiers niet open kunnen krijgen, dat ze geen nieuwe dossiers kunnen aanmaken, dat ze geen dossiers kunnen dupliceren, dat ze foutmeldingen krijgen bij het inladen en dat ze contact op moeten nemen met de helpdesk enzovoort. Ook bij het opzoeken van openbare onderzoeken en omgevingschecks lijkt er nu en dan iets mis te lopen. Dat is niet erg hoopgevend. Maar goed, we zijn aan het digitaliseren en de trein is vertrokken.

Ondertussen komt de datum van 1 januari 2018 dichterbij. Dat is dan onze derde poging. Ik hoop dat we dan niet opnieuw moeten uitstellen, maar dat het dan 'derde keer, goede keer' is. Ik hoop dat we dan effectief vlot van start kunnen gaan.

Ik had ook een schriftelijke vraag ingediend, en ik dank u voor het snelle antwoord daarop. Dat is nog niet gepubliceerd, en ik citeer er exclusief uit voor deze commissie: "Sinds 23 februari zijn er al 14.500 bouwaanvraagdossiers ingediend. In diezelfde periode werden ook al 712 digitale omgevingsvergunningen aangevraagd. Naast de 66 Vlaamse dossiers bestaan die 712 uit 362 provinciale projecten en 284 gemeentelijke dossiers in de zes proefgemeentes." Een van die gemeentes is die van mevrouw Peeters.

De voorbije maanden is er hard gewerkt aan de optimalisatie van het loket voor de digitale bouwaanvraag en aan het omgevingsloket. Door de opmerkingen die we krijgen van architecten en gemeenten, stellen we vast dat de tekortkomingen nog niet opgelost of niet geheel opgelost zijn. Bovendien waarschuwen specialisten dat de wijzigingen als de VCRO-trein (Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening) in werking treedt, – dat zit nu bij de Raad van State – een impact zullen hebben op het digitale loket.

Minister, kunt u een overzicht geven van de manier waarop de belangrijkste technische en functionele opmerkingen vanuit het werkveld, die sinds 23 februari aan uw administratie zijn bezorgd, werden afgehandeld? Welke problemen staan nog open en op welke termijn worden deze opgelost? Wanneer vond de laatste stuurgroep of het overleg met softwareleveranciers en gemeenten of de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) plaats? Wat waren de conclusies van dit overleg? Welke lessen kunnen we trekken uit vier maanden proefdraaien met het omgevingsloket op Vlaams niveau en op provinciaal en gemeentelijk

niveau? Welke impact zullen de wijzigingen in de VCRO-trein hebben op het omgevingsloket en hoe zal dit geïmplementeerd worden?

Ik had ook nog wat willen vragen over de socio-economische vergunning die vanaf 1 januari 2018 zal worden geïntegreerd, maar ik ben er zeker van dat mevrouw Peeters dat zal aanhalen. Ik laat dat dan ook aan haar over.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik maak me in dit dossier toch wel wat zorgen. Een jaar geleden zaten we hier in deze commissie en hebben we heel wat bedenkingen gemaakt bij de datum van inwerkingtreding en de aanpak van het digitaliseringsproces. Toen werden we gerustgesteld: het was allemaal geen probleem en het zou allemaal in orde komen. Inmiddels hebben we twee spoeddecreten in het Vlaams Parlement goedgekeurd: een op 25 januari 2017 en een ander op 24 mei 2017. Bij dit laatste werd de datum vastgelegd op 1 januari 2018.

Ik heb daar recent ook een aantal schriftelijke vragen over ingediend. Zeker het antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 838 trok mijn aandacht. Ik had gevraagd naar het stappenplan opdat alles optimaal zou kunnen werken op 1 januari 2018. Ik kreeg als antwoord dat er een stappenplan werd uitgewerkt dat voortdurend wordt opgevolgd vanuit het projectteam en maandelijks of zoveel als nodig door de interne stuurgroep. In datzelfde antwoord vernam ik dat er op dit ogenblik al 4,7 miljoen euro voor de software voor dat digitale omgevingsloket is neergeteld. Ik vind dat een zeer hoog bedrag en zeker omdat er tot op vandaag nog altijd geen garanties zijn dat het optimaal werkt.

Onze gemeente is inderdaad op 23 februari ingetreden in het digitale omgevingsloket. We hebben continu heel wat problemen. Ik heb heel veel respect voor onze omgevingsambtenaren die telkens opnieuw al het nodige doen om alles op de rails te krijgen, ook met de lokale softwareleveranciers. Ze krijgen er grijze haren van. We hebben alleszins schrik dat als op 1 januari 2018 iedereen het digitale omgevingsloket zal gebruiken, dezelfde problemen zullen ontstaan als bij het digitale bouwaanvraagloket. Ik vraag uw aandacht om er zeker van te zijn dat alles goed zal verlopen.

U hebt ook gezegd dat er wel degelijk stress- en capaciteitstesten worden georganiseerd om er zeker van te zijn dat straks iedereen effectief kan werken op dat digitaal omgevingsplatform.

We hebben inderdaad de nota gelezen van het Netwerk Architecten Vlaanderen, die de heer Ronse eerder al citeerde. Ook daar horen we dat het omgevingsluik niet geheel betrouwbaar is en dat er nog heel wat performantieproblemen zijn.

Zelf hebben wij bij de lokale besturen een bevraging gedaan, en ook daaruit blijken telkens dezelfde opmerkingen. De lokale ambtenaren merken vooral op dat de tijdsbesteding per dossier enorm is toegenomen. Ik heb al een aantal keren gevraagd hoe het zit met de werklast, en ik denk dat het aangewezen is om eens een werklastmeting uit te voeren, want telkens geconfronteerd worden met een nieuwe release, een update of andere problemen, is niet altijd bevorderlijk voor een goede afhandeling.

Eind september hebben we een melding gekregen via een zeer technische e-mail met heel veel ICT-termen. Het kwam er eigenlijk op neer dat een aangekondigde release weer niet kon plaatsvinden en dat het dus allemaal moest worden uitgesteld.

Minister, u zult begrijpen dat ik me zorgen maak voor 1 januari 2018. Kunt u toelichting geven bij het stappenplan en duiding bij de haalbaarheid van de datum van 1 januari? Welke garanties verleent het softwarebedrijf daarvoor?

Wat zijn de resultaten van de recente stress- en capaciteitstesten die zijn uitgevoerd? Denkt men tijdig een goed werkend en performant systeem te hebben zonder bugs? Welke garanties hebt u hiervoor van de softwareleverancier?

Er is decretaal bepaald dat de socio-economische vergunning op 1 januari 2018 zou worden geïntegreerd op het digitaal omgevingsloket. U hebt me geantwoord dat het in eerste instantie zou gaan over een eenvoudig dossier. Ik heb intussen in de wandelgangen gehoord dat men erover denkt om de socio-economische vergunning die gekoppeld is aan de omgevingsvergunning, op 1 januari 2018 op het digitaal platform te laten werken, terwijl de loutere socio-economische vergunning pas op 1 juli 2018 op het digitale loket zou proefdraaien. Ik weet niet of dat allemaal klopt, maar dat is wat ik hier en daar hoor. Minister, hoe zit het nu specifiek met de socio-economische vergunning en de integratie daarvan op het digitale omgevingsplatform?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Alle technische en functionele opmerkingen die geformuleerd zijn, zijn opgenomen in een toepassing die toelaat de verdere afhandeling op te volgen. In functie van de prioriteit worden deze opgenomen in de verschillende releases die sinds 23 februari werden uitgerold. Ik zal de lijst van alle releases en releasesnotes die tot op heden voor de digitale omgevingsvergunning werden uitgerold, aan de secretaris bezorgen. Het lijkt me ook goed om daarover van gedachten te wisselen met de technici die daarmee bezig zijn.

Er is een werkplan 2017 opgesteld om ervoor te zorgen dat alles op 1 januari optimaal werkt. Dit werkplan omvat de oprichting van een projectstructuur onder leiding van een projectleider binnen het Departement Omgeving. De prioriteit van het werkplan is het verbeteren van de performantie en de stabiliteit van de procedures. Daarnaast bevat dit werkplan ook de implementatie van een beperkt aantal extra functionaliteiten die noodzakelijk zijn om het goed te laten werken vanaf 1 januari 2018.

De uitvoering van het werkplan wordt opgevolgd door een interne stuurgroep waar ook wijzelf aanwezig zijn. De laatste stuurgroep met softwareleveranciers, de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) vond plaats op 22 juni. Op dat overleg werd de roadmap 2017 voorgesteld met de verdere aanpassingen en verbeteringen. Daarbij was er eensgezindheid dat alle prioriteit moet worden gegeven aan stabiliteit en performantie. Daarbij werd ook gevraagd om tegen begin oktober in een stabiel en performant loket te voorzien.

Daarnaast werd gevraagd om functionaliteiten te ontwikkelen om een dossier te kunnen downloaden van het loket en om tegen 1 januari de snelinvoer die vandaag voor digitale bouwaanvragen bestaat, mogelijk te maken voor het omgevingsloket. Bij de verdere inplanning van de roadmap wordt daar maximaal rekening mee gehouden.

Op 6 september vond de werkgroep met lokale besturen en op 20 september die met de IT-dienstleveranciers plaats waarbij telkens de stand van zaken inzake uitvoering van de roadmap 2017 werd toegelicht. Ik heb begrepen dat er binnenkort ook een vergadering is met de leveranciers aan de lokale besturen.

Uit de ervaringen van de voorbije maanden kunnen verschillende lessen getrokken worden. In de eerste plaats is wat een procedurele vereenvoudiging is van de regelgeving voor de burger en de bedrijven, daarom niet technisch minder complex, integendeel. Het inbouwen van de gewenste flexibiliteit is een zeer grote technische uitdaging. Daarnaast waren er bij de conceptontwikkeling een aantal argumenten om in een globale en onmiddellijk volledig digitale invoering te voorzien

voor alle gebruikers. Bij dergelijke technisch complexe systemen zou een graduele invoering echter meer aangewezen zijn.

De afhankelijkheid van externe componenten en diensten en hun beschikbaarheid hebben een impact op de werking van de toepassing. Daarbij moeten duidelijke afspraken gemaakt worden rond service level agreements (SLA's) en beschikbaarheid. Ten slotte blijft het een uitdaging om veiligheid en gebruiksgemak met elkaar te verzoenen.

Een correcte identificatie op basis van de elektronische identiteitskaart is afhankelijk van een heleboel externe componenten waarbij het voor een modale gebruiker niet altijd evident is om een correcte installatie op te zetten en in te loggen.

Op 14 september werd een loadtest van het omgevingsloket georganiseerd. Onder meer de dienstleveranciers van de lokale besturen hebben intensief meegewerkt aan deze test. Dit gebeurde op de oefenomgeving van het omgevingsloket. In principe is die test minder performant dan wat het uiteindelijk zal moeten worden. Met uitzondering van enkele opstartproblemen is de test goed verlopen. De performantie lijkt in orde, zij het dat er nog optimalisaties mogelijk zijn en dat er nog diverse bugs moeten worden weggewerkt.

Het oplossen van deze problemen gebeurt momenteel door de dienstleverancier. De dienstleverancier geeft aan dat er tijdig een goed werkend en performant omgevingsloket zal zijn.

De belangrijkste wijzigingen die de codextrein aanbrengt aan het decreet, zijn de invoering van de integratie van de vegetatiewijzigingsvergunning, de invoering van de provinciale omgevingsambtenaar, de beperking van het beroep tot diegenen die bezwaar hebben ingediend tijdens het openbaar onderzoek en de wijziging van de regeling van het openbaar onderzoek bij wijzigingen van verkavelingen. Enkel het eerste punt, de vegetatiewijzigingsvergunning, kan een impact hebben op het loket. We hadden natuurlijk allemaal gehoopt dat de codex sneller zou zijn goedgekeurd, maar door een aantal omstandigheden in het later aanvragen van het advies van de Raad van State hebben we vertraging opgelopen.

Daarom kiezen we ervoor om de uitbreiding van de dossiersamenstelling in een eerste fase minimalistisch aan te pakken, zodat er geen onmiddellijke technische impact is. Voor dossiers waarbij een gecombineerde omgevingsvergunningsaanvraag nodig is, zal een ingescand formulier worden toegevoegd onder het item 'extra informatie'. Aanvragen die enkel betrekking hebben op die kleinhandelsactiviteiten, zullen nog verder analoog worden ingediend en behandeld. In de loop van 2018 zal de verdere integratie worden geïmplementeerd, dit om ervoor te zorgen dat de zaken werkbaar blijven en in de praktijk kunnen worden gehanteerd.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, uw antwoord bevat drie delen. Het eerste deel gaat over de weg naar 1 januari 2018. Daar zijn projectleiders aangesteld, is er een roadmap, zijn er releases, allemaal zaken die heel technisch zijn. Ik heb daar een verduidelijkingsvraag bij: zal het dan klaar zijn tegen 1 januari en moeten we ons geen zorgen meer maken?

Wat de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) betreft, hebt u me gedeeltelijk gerustgesteld. Daar is enkel de vegetatievergunning het probleem. Is dat ook de visie van de diverse stakeholders, de VVP, de VVSG, het NAV? Zijn zij allemaal mee met het verhaal dat de VCRO op dat vlak geen probleem zal zijn?

Begrijp ik u goed dat voor de socio-economische vergunning de volledige integratie pas zal gebeuren in de loop van 2018 en dat we eerst nog een stukje met een

analoge toepassing zullen werken? Is dat al doorgesproken met de verschillende gebruikers of moet dat nog gebeuren?

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is positief dat de socio-economische vergunning als bijlage kan worden geüpload en niet via nieuwe velden op het systeem. Dat is wat ik hoor van onze eigen administratie.

Telkens wanneer er een wijziging is van het decreet, betekent dat ook een wijziging van het softwarepakket. Daar moeten we rekening mee houden.

Men beweert dat op dit moment het digitaal beroep aantekenen nog altijd niet mogelijk is en dat de mogelijke beroepsprocedures niet kunnen worden geraadpleegd op het omgevingsloket. Ik ben zeker geen vragende partij om beroepsprocedures in te stellen – wanneer wij omgevingsvergunningen afleveren, dan zijn die goed – maar er zijn altijd mensen die beroep willen aantekenen. Wanneer alles via het digitale omgevingsloket zou moeten lopen, dan moet die beroepsprocedure daar ook consulteerbaar zijn.

Ik heb nog een specifieke vraag in verband met de architecten en de lokale besturen. Zij vragen dat bijkomende technische aanpassingen, het wegwerken van bugs of het installeren van releases, bij voorkeur in het weekend gebeuren zodat niet zoveel mensen daarvan het slachtoffer zouden zijn. Wanneer we voor onze softwareleverancier 4,7 miljoen euro neertellen, dan moeten we toch een optimaal draaiend systeem hebben. Minister, ik hoop dat dit wel degelijk het geval zal zijn op 1 januari 2018 maar ik ben daar helaas nog altijd niet van overtuigd.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): We zitten in een tijdperk waarin de digitalisering met rasse schreden vooruit gaat, en dat gaat niet zonder de nodige kinderziektes. Het gaat dan niet alleen over de omgevingsvergunning maar ook over tientallen andere gevallen. Ik denk dan aan het aanvragen van de aanwervingspremie voor langdurig werklozen. Daar waren ook al een aantal aanpassingen nodig. Ik hoorde deze week een thuisverpleegster klagen dat men voor het bezoeken van patiënten nu digitaal een identiteitskaart moet inlezen, wat ook met de nodige problemen gepaard gaat. We bestellen vandaag allemaal onze tickets voor concerten online, maar die sites crashen ook te pas en te onpas. Ook voor de omgevingsvergunning gaat die digitalisering met de nodige problemen gepaard. Dat is niet nieuw. Vorige legislatuur was er de opstart van de digitale bouwvergunningsaanvraag. Men was daar al twee jaar mee bezig toen men vaststelde dat de eerste leverancier die daarvoor was aangesteld, dat zelfs niet kon aanleveren, men is toen helemaal opnieuw moeten beginnen.

Ik vind het goed dat er opmerkingen worden gemaakt zodat daar gevolg aan kan worden gegeven maar we moeten opletten dat we iets revolutionairs zoals de omgevingsvergunning niet verdrinken in een boodschap die alleen bestaat uit de technische problemen die zich op IT-vlak voordoen.

Wat de aanpassingen van de digitale bouwaanvraag betreft, werd ik vlak voor de zomer overstelpt door opmerkingen van architecten dat dit niet zou werken. Wanneer men vandaag architecten aanspreekt over die werking, dan zeggen zij dat dit over het algemeen vrij goed functioneert.

Ik zeg niet dat men zegt dat het perfect functioneert. Maar er zit een heel grote evolutie op. De suggestie van mevrouw Peeters kan nuttig zijn: aanpassingen kunnen het best in het weekend gebeuren. Op dat vlak zijn er stappen vooruit gezet.

Wat betreft de omgevingsvergunning heb ik vorige week op het gemeentehuis tot mijn grote vreugde een mail zien binnenkomen van onze softwareleverancier. Hij verzekert ons dat op 1 januari 2018 kan worden gestart met het afleveren van de omgevingsvergunning. Ik hoor dat andere softwareleveranciers vandaag andere berichten uitsturen. Het kan niet zijn dat de ene dat wel kan en de andere niet. Als de ene kan, dan zijn de krijtlijnen er en is het nuttig dat alle andere softwareleveranciers daarop worden aangesproken.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): In tegenstelling tot de heer Ceyssens hoor ik toch redelijk wat klachten van architecten en andere gebruikers over het verloop en over de nood om alsnog de nachtelijke uren te gebruiken om toch nog tijdig dossiers in te dienen, met alle moeilijkheden van dien. En ik heb niet de indruk dat ik de enige ben. We zijn er dus nog lang niet. Het is te kort door de bocht om het allemaal toe te schrijven aan de digitalisering en aan het feit dat zoiets altijd moeilijk loopt. Dit gaat niet over tickets voor een concert van The Rolling Stones, maar over dossiers die grondige juridische gevolgen hebben. Er zitten hier nogal wat verdedigers van het eigendomsrecht. De overheid zou daarin toch wat zorgvuldiger mogen of moeten zijn. We mogen er dus niet te gemakkelijk overgaan.

Minister, ik stelde deze zomer een schriftelijke vraag. Het inmiddels al gepubliceerde antwoord leek mij nogal hallucinant. Daaruit bleek dat zeker in het kader van de digitale bouwaanvraag (DBA) noch uw voorganger noch uzelf ooit de opdracht heeft gegeven om stresstests te doen op dat systeem, ook niet bij het ontwerpen ervan. Ik citeer: "Na 2014 werden geen verdere testen meer uitgevoerd aan DBA (...)." Geen stresstests ervoor, geen stresstests erna, gewoon inwerkingtreding. Als we vandaag vastlopen, is dat misschien omdat we niet verschrikkelijk zorgvuldig hebben bekeken of het wel degelijk mogelijk was om dat systeem soepel en naadloos te gebruiken op het ogenblik dat het voor iedereen, te beginnen met de architecten, verplicht werd. Ik vind dat niet bepaald een voorbeeld van zorgvuldig bestuur, en het is ook geen leuke boodschap voor al diegenen die hun nachten hebben besteed aan het toch proberen in te dienen van dossiers, terwijl blijkbaar niemand zich de voorbije drie, vier jaar heeft afgevraagd of dat überhaupt mogelijk zou zijn, noch bij de administratie noch op de verschillende kabinetten. Ik vind dat jammer.

Langs de andere kant is het positief om u te horen zeggen dat er vandaag wel degelijk stresstests worden uitgevoerd op de omgevingsvergunningen. Ik zou wel graag weten wat dan de parameters zijn die worden gebruikt voor die stress-tests. Ik heb daarover nog geen nieuwe vraag ingediend, maar als het nodig is, zal ik dat doen. Kunnen we ervan uitgaan dat ze wel degelijk worden uitgevoerd, niet alleen op basis van een paar testgemeenten maar wel op het totale te verwachten volume van in te dienen aanvragen – wekelijks, dagelijks, maandelijks, wat het ook moge wezen – en dat er geëist wordt zowel van de hardware-infrastructuur als van de softwareleveranciers dat het voor het te verwachten volume en zelfs met de nodige veiligheidsmarge perfect kan om in normale omstandigheden op ieder moment de vergunnings- of beroepsaanvraag correct in te dienen? Ik hoop dat we diezelfde fout niet nog eens gaan maken. Dat mag niet voor de prijs van 4,7 miljoen euro, alleen nog maar voor de software.

Minister, graag wat uitleg bij welke stresstests er vandaag – gelukkig maar – worden uitgevoerd. Hoe robuust en betrouwbaar zullen daarvan de resultaten zijn?

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, al meerdere jaren staan wij hier, over de grenzen tussen meerderheid en oppositie heen, schouder aan schouder wat betreft de omgevingsvergunning. Iedereen keek ernaar uit en stond er volledig achter. Ook

als wij onze bezorgdheid uiten over de evolutie in het omgevingsloket staan wij hier schouder aan schouder. Enkel de heer Ceyssens was om begrijpelijke redenen wat optimistischer en positiever. Wij horen echter van architecten en van andere besturen heel verontrustende signalen. Ik ben niet de enige die twijfelt aan die datum van 1 januari 2018. We zijn hier ten minste met vier. Dat zou toch een geweldige afgang zijn voor u en voor de hele regering en voor heel de overheid ten overstaan van de gebruikers.

Ik heb in deze commissie al meerdere keren gezegd dat de fase van de kinderziekten voorbij is. Mijnheer Ceyssens, we hebben het al twee keer moeten uitsstellen. Er zijn zoveel problemen en er komen nog altijd signalen dat het niet goed loopt. Ik heb er al een paar keer voor gepleit dat we op zoek moeten gaan naar de structurele oorzaken. Waarom loopt het mis? Als we niet zoeken naar de structurele factoren, zullen de problemen de kop blijven opsteken.

Minister, ik hoor nooit in uw antwoorden of er fundamenteel, in de diepte, iets is misgegaan. Is er iets misgegaan bij de aanbesteding? Ik kreeg onlangs een mail van een provinciaal medewerker die mij zei dat een deel van de problemen wordt verklaard door de manier van werken: HB-plus zou weigeren om bestaande tools of licenties van andere bedrijven te gebruiken. Daardoor moet men alles vanaf nul programmeren.

Aangezien u geen structurele oorzaken aanwijst voor deze manke gang van zaken, gaan we natuurlijk zelf op zoek. Ook meerdere andere mensen gaan op zoek. Daarom, minister, vraag ik u waar u denkt dat het structurele probleem ligt.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Volgens de signalen die wij krijgen, is het antwoord op de vraag of het zal lukken voor 1 januari 2018 volmondig 'ja'.

Wat betreft de socio-economische vergunning is dat doorgesproken. De aanpak die wij voorstellen, is de beste.

Mevrouw Peeters, het klopt dat het digitale beroep, het digitaal aantekenen, niet kan omdat het DBA nu enkel gemeentelijk bestaat en niet provinciaal. We wisten dat er daar een praktisch probleem is. Dat zal vanaf 1 januari 2018 aangepakt worden.

Wij zullen rekening houden met de suggestie om de wijzigingen, de aanpassingen, de verbeteringen en de performantie in het weekend aan te pakken. Wij vragen dat heel uitdrukkelijk. Als het dan toch op een ander moment gebeurt, vragen wij ook dat men zou worden verwittigd.

Mijnheer Tobback, de stresstest gebeurt nu op het omgevingsloket, op basis van alle verschillende aanvragen die tegelijkertijd kunnen gebeuren. Er zijn dus geen deelprojectjes of deeltrajectjes. Dat gebeurt op basis van de globale te verwachten aanvragen voor het gebruik van het loket op één moment.

Men vraagt mij waar het probleem structureel zit. Collega's, het is een zeer ingewikkeld proces. Onderschat niet wat er bij een milieuvergunning allemaal komt kijken. Bij een bouwvergunning valt dat nog enigszins mee. Maar als je daar nog eens het milieuaspect bij neemt, wordt dat heel breed. Dan gaat dat over van alles en nog wat: VLAREM (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning), enzovoort. Met dat alles moet rekening worden gehouden bij het doen van die aanvragen. En het is niet alleen ingewikkeld. Het is ook een kwestie van stabiliteit en performantie als er meerdere gebruikers zijn. Dat heeft te maken met wat de heer Tobback vraagt over de stresstests. Wij willen werken aan een stabiele omgeving. Daar zit het grootste probleem tot nu toe.

Ik krijg veel reacties. Daaruit maak ik op dat het DBA nu veel beter werkt en op dit moment goed gaat. Nu zorgt men er volop voor dat vanaf 1 januari 2018 het omgevingsloket zal werken.

Collega's, ik heb hier al een paar keer gezegd dat als je in zo'n proces stapt, dat je dan weet dat ook na 1 januari er hier en daar nog wel een bug of een probleem zal opduiken. Ik maak mij daarover geen illusies, dat zal zo zijn. Dat kan bijna niet anders met zo'n systeem. Het zal af en toe moeilijk lopen. Maar het zou moeten goed functioneren vanaf 1 januari 2018, wat niet wil zeggen dat er af en toe nog wel eens een probleem zal opduiken. Dat is eigen aan ingewikkelde informaticaprocessen.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik hoop dat u zeker rekening houdt met alle bekommernissen die hier vandaag werden geuit. We wisten dat het een ingewikkeld proces is. Maar ik blijf erbij: als er in 2013 een opdracht wordt gegeven om een digitaal platform uit te werken, en ik hoor dat daar toch al 4,7 miljoen euro voor werd betaald, wat ik veel geld vind, dan denk ik toch wel dat die softwareleveranciers eindelijk definitief de garantie moeten geven dat alles optimaal zal werken en dat we niet meer de problemen zullen kennen die we de voorbije maanden continu hebben gehad.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de ingebrekestelling, door de milieuorganisatie Greenpeace, van de Vlaamse Regering inzake het beleid op het vlak van luchtverontreiniging – 2849 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de acties tegen luchtvervuiling – 2915 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Geleidelijk aan krijgen we de agenda afgehandeld van de vragen die tijdens het reces werden ingediend. Deze werd een maand geleden ingediend.

De milieuorganisatie Greenpeace stelde de Vlaamse Regering in gebreke omdat ze te weinig onderneemt tegen luchtvervuiling. Minister, u weet dat ook vanuit dit parlement regelmatig heel wat kritische stemmen klinken ten aanzien van het beleid op het vlak van luchtkwaliteit, en meer in het bijzonder het gebrek aan beleid inzake luchtkwaliteit. Ik citeer het persbericht van Greenpeace: "De Vlaamse Regering pleegt schuldig verzuim in haar aanpak van luchtvervuiling." Dat is geen mis te verstaan oordeel.

Minister, in een aan u gerichte brief wordt technischer en gedetailleerder uitgewerkt waar het schoentje precies knelt. Ik herken in die brief heel wat kritieken die in dit parlement al meermaals werden aangebracht. Het belangrijkste argument is natuurlijk het aspect volksgezondheid. Volgens het Europees Milieuagentschap zijn er in ons land alleen al jaarlijks meer dan 12.000 vroegtijdige overlijdens ten gevolge van luchtvervuiling. Dat heeft in de eerste plaats te maken met fijn stof in de lucht, de grootste ziekmaker in onze omgeving. Maar ook de stikstofoxiden zijn zorgwekkend. De Europese grenswaarden voor fijn stof worden dan wel gerespecteerd,

voor zover onze meetpunten die informatie bezorgen. Maar de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) worden nergens gehaald. Voor stikstofoxiden blijkt uit modellering dat de jaar- en uurgrenswaarden op veel plaatsen worden overschreden en dat zonder diepgaande maatregelen het probleem de komende vijftien jaar zal blijven bestaan. Dat blijkt trouwens ook uit de rapporten die onze eigen kennisinstellingen u hebben bezorgd.

Nochtans zou er voor stikstofoxide schijnbaar alleen maar in Antwerpen een probleem bestaan: het fameuze meetpunt Borgerhout-straatkant. Maar als je de modellering bekijkt van wat nu de impact zou zijn voor heel Vlaanderen, ook buiten de meetpunten, dan zien we dat het probleem veel acuter is dan alleen één probleem op één plaats in heel Vlaanderen.

Minister, acht u de concrete voorstellen van Greenpeace, zoals aangehaald in de open brief, haalbaar? Op welke voorstellen wenst u in te gaan en op welke niet?

Greenpeace vraagt bijkomende informatie over het stikstofoxidemeeetnet. Zult u de gevraagde informatie ter beschikking stellen? Of hebt u dat al gedaan?

Greenpeace argumenteert dat de aan Europa gerapporteerde data een onderschatting vormen van het probleem en daardoor ook niet voldoen aan de criteria voorzien in de richtlijn. Dat is toch ook wel een ernstig oordeel. Wat is uw reactie daarop?

Gaat u akkoord met de stelling dat elke Vlaming op elke locatie in Vlaanderen in principe het recht zou moeten hebben op het inademen van gezonde lucht? Indien wel, welke tijdslijn voorziet u voor dit weliswaar ambitieuze voornemen?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, minister, ik wil eerst graag terug in de geschiedenis gaan. Op 1 december 2014 heeft de vzw Klimaatzaak een ingebrekestelling gestuurd naar de vier voor klimaat bevoegde overheden in België. Deze procedure sleept al een hele tijd aan, en het laatste nieuws wat wij daarover mochten vernemen, is afkomstig uit de commissievergadering van 26 april 2016 waarin u aankondigde dat de Vlaamse Regering naar het Hof van Cassatie trekt vanwege een taalkwestie. Collega Sanctorum heeft zonet verwezen naar wat er recent is gebeurd, namelijk dat Greenpeace zowel naar u als naar uw Waalse evenknie een ingebrekestelling heeft gestuurd. Greenpeace trekt naar eigen zeggen naar de rechter omdat de overheid volgens haar al jarenlang verzuimt om de bevolking te beschermen tegen de schadelijke effecten van vervuilde lucht op de volksgezondheid. Het is een problematiek die uiteraard al herhaaldelijk ter sprake kwam in deze commissie.

De toestand van de luchtkwaliteit in Vlaanderen is door ons zeker gekend. De toestand verbeterde de voorbije decennia op vele plaatsen en er werden heel wat Europese doelstellingen behaald. Dat is ook wat de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in de pers heeft aangekondigd. Maar, volgens diezelfde VMM is dat ook nog voor een heel aantal stoffen niet het geval. Bovendien zijn er ook een aantal gekende locaties waar de situatie beduidend slechter is dan op andere locaties. Ik denk bijvoorbeeld aan Antwerpen en Hoboken.

Wat betreft de overschrijding van de Europese normen gaat het vooral over ozon, concentraties van zware metalen in de buurt van metaalbedrijven en stikstofdioxiden op veel locaties met veel verkeer. Als we de door de Wereldgezondheidsorganisatie gehanteerde norm ernaast leggen, schenden we die in nog heel veel gevallen. Dat hebben we ook gelezen in het jaarverslag van de VMM.

Minister, wat is de stand van zaken betreffende de procedure van het Vlaamse Gewest tegen de vzw Klimaatzaak voor het Hof van Cassatie? Welke houding zal de

Vlaamse Regering aannemen met betrekking tot de recente ingebrekestelling door Greenpeace? De VMM beschikt over een aantal meetplaatsen om de concentraties van bepaalde stoffen te monitoren in heel Vlaanderen. Zijn dit volgens u voldoende meetplaatsen om een representatief beeld te geven over de volledige situatie? Bent u van oordeel dat er bijkomende meetpunten moeten komen rond gevoelige gebieden om deze situatie nog accurater te kunnen opvolgen? Bepaalde gebieden zijn zeer gevoelig, zoals gebieden rond luchthavens en drukke verkeerswegen. Hoe speelt het beleid concreet in op deze pijnpunten? Graag had ik een overzicht van de genomen acties en de concrete doelstellingen om dit terug te brengen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik zal eerst aangeven dat Greenpeace niet alleen een ingebrekestelling heeft gestuurd naar de Vlaamse Regering, maar dat ook in heel wat andere Europese landen heeft gedaan. Dit kadert in een algemene actie die ze ondernemen. Ze focussen niet alleen op Vlaanderen.

Greenpeace vraagt dat de Vlaamse Regering hoogdringend werk zou maken van een uitbreiding van het stikstofdioxidemetnet, en dat er in 'street canyons' zou worden gemeten.

Wat doet de VMM op dit moment? Mijnheer Sanctorum, u doet uitschijnen alsof dat onderzoekinstellingen zijn waar wij ver vanaf staan, maar zij doen dat allemaal in onze opdracht. Alles wat wordt gemeten, zijn zaken waar wij naar vragen. Dat levert ons heel wat informatie op. De VMM baat een meetnet van 70 meetplaatsen voor stikstofoxiden uit. 42 meetplaatsen daarvan voldeden in 2016 aan de strenge Europese eisen voor het meetprincipe, de ligging en de gegevensvastlegging. Er zijn minimaal tien meetplaatsen gevraagd door de richtlijn.

De metingen voor stikstofdioxide (NO₂) gebeuren volgens de referentiemethode die de Europese richtlijn voorschrijft. Deze automatische monitoren meten continu de concentraties in de omgevingslucht. Het zijn ook deze data die in 'real time' door iedereen raadpleegbaar zijn. Met dit referentiemetnet beantwoordt Vlaanderen aan de meetverplichtingen die Europa oplegt.

Dat er naast de meetplaatsen conform de Europese standaarden nog andere plaatsen zijn waar problemen voorkomen, is uiteraard geen nieuw element. De VMM meldt al sinds 2011 in haar jaarverslagen dat er een specifieke problematiek is in street canyons. Bij metingen in deze street canyons aan de hand van de Europese methode, doen zich vaak technische problemen voor. Vanwege de ruimte die een meetstation inneemt, kan deze meetmethode niet altijd optimaal worden ingezet. Voor de plaatsing van een volwaardig meetstation is 20 vierkante meter open ruimte nodig. De street canyons zijn van dien aard dat die mogelijkheid er zelden is. In de modelberekeningen van de modelketen doet zich een soortgelijke beperking voor. Deze modelketen houdt geen rekening met lokale obstakels, wat de VMM trouwens ook bij elke publicatie aangeeft.

De VMM onderneemt actie om de modelinschattingen en de metingen te verbeteren. Allereerst heeft de VMM de laatste jaren gewerkt aan NO₂-metingen met een passieve samplingtechniek. Deze techniek laat toe om met een beperkt ruimtebeslag de gemiddelde NO₂-concentratie gedurende een bepaalde periode te meten via een staalname.

In 2010 en 2013 voerde de VMM tijdelijke meetcampagnes uit om na te gaan in welke mate zich overschrijdingen van de grenswaarde voordeden in Vlaamse steden. In deze periode zette de VMM ook haar mobiele meetwagens in om de modellering van NO₂ in het kader van het ATMOSYS-project te verbeteren. In 2016 mat de VMM vervolgens samen met de stad Gent gedurende zes maanden op vijftig meetplaatsen om de invloed van het verkeer te bekijken. Achttien van die

meetplaatsen bevonden zich in street canyons. De resultaten werden gebruikt om de modelketen te valideren. Op deze modelketen kom ik later terug.

De ervaring met het op punt zetten van deze meetmethode mondde in december 2016 uit in de start van een nieuw meetnet in Antwerpen. Op twintig aanvullende meetplaatsen worden de NO₂-concentraties gemeten met behulp van passieve samplers. Tien van deze locaties bevinden zich in street canyons. Ook in Gent vinden in het kader van het circulatieplan op twintig extra locaties metingen van stikstofdioxide plaats met behulp van passieve samplers. Belangrijk is dat het hierbij niet gaat om referentiemetingen, maar telkens om metingen gericht op het beter in kaart brengen van de lokale luchtkwaliteitsproblematiek, gerelateerd aan het verkeer.

Om diezelfde reden investeert de VMM ook in de ontwikkeling van modellen die rekening houden met de specifieke situatie in street canyons. Zo kreeg de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) in 2016 de opdracht om een derde schakel aan de keten toe te voegen. Deze schakel rekent specifiek de concentraties door in street canyons. Deze modelberekeningen voor het meetjaar 2016 zullen eind 2017 beschikbaar zijn.

Ten slotte werkt de VMM in opdracht van de Europese Commissie verder aan andere meettechnieken die inzetbaar zijn om de concentraties in street canyons te meten. Onder de leiding van de VMM werd in mei 2017 het LIFE VAQUUMS-project gestart. Dit project zal onder meer een stand van de wetenschap opmaken van de momenteel beschikbare sensoren voor luchtkwaliteitsmetingen en hun inzetbaarheid in meetnetten.

Collega's, alle metingen van stikstofoxides worden uitgevoerd conform de Europese richtlijn. Alle voor deze problematiek relevante, verkeersgerichte, stedelijke meetplaatsen zijn operationeel en conform de Europese vereisten. Ik zie geen reden waarom het referentiemetnet zou moeten worden uitgebreid. Vlaanderen rapporteert steeds elke gemeten overschrijding van een Europese grenswaarde aan de Europese Commissie en geeft ook telkens aan waar dat gemeten is.

De VMM onderneemt bovendien al enkele jaren actie om zowel op het vlak van monitoring als modellering alle beperkingen weg te werken. Momenteel staan we daarbij op een kantelmoment waarbij voor het eerst een nieuwe, langlopende meetcampagne met passieve samplers werd gestart en we voor 2017 ook voor het eerst over berekeningen met nieuwe modelketens zullen beschikken.

Alle informatie die Greenpeace opvraagt, dus de meetlocaties, de meetmethode, de statistische parameters en de meetwaarden, worden door de VMM jaarlijks gerapporteerd. Deze informatie zit vervat in het jaarlijkse rapport 'Luchtkwaliteit in het Vlaamse Gewest' en wordt aan de Europese Commissie gerapporteerd. De eigen rapporten worden publiek beschikbaar gesteld via de website en aangekondigd zodat iedereen dat kan vinden. De officiële rapporteringen aan de Europese Commissie zijn bovendien publiek raadpleegbaar op het internetplatform van het Europees Milieuagentschap. Daarnaast publiceert de VMM ook haar meetgegevens over tijdelijke meetcampagnes en maakt ze publiek beschikbaar via haar website.

We hebben al vaak in dit parlement over de luchtkwaliteit gesproken, en dit heeft uiteraard onze blijvende aandacht en we blijven verder werken aan maatregelen, die trouwens al effect hebben. We zien dat de luchtkwaliteit de voorbije jaren fors verbeterd is.

In 2016 werd op twee locaties van het meetnet in de Antwerpse agglomeratie een overschrijding van de Europese jaargrenswaarde voor stikstofdioxide gemeten. Het gaat hier om de meetlocaties R802, Borgerhout-straatkant, en R805, Belgiëlei. De Europese uurgrenswaarde voor NO₂ werd wel gerespecteerd.

In overeenstemming met de Europese richtlijn moet er twee jaar na vaststelling van de overschrijding in een luchtkwaliteitszone een actieplan worden opgesteld.

Vlaanderen kreeg uitstel voor het bereiken van de luchtkwaliteitsnorm tot eind 2015. Dit betekent dat eind dit jaar voor de luchtkwaliteitszone agglomeratie Antwerpen een actieplan moet worden ingediend. Dit actieplan werd opgesteld in samenwerking met de betrokken lokale besturen en was in openbaar onderzoek tot 30 september. U kunt het ontwerpplan terugvinden op de website.

Er is ook een nieuw luchtactieplan voor heel Vlaanderen in opmaak. Daarin wordt niet alleen op korte termijn gekeken, naar 2020, maar wordt al verder gekeken richting 2030 en 2050. Ik streef er met het nieuwe plan naar om de gezondheids-effecten te halveren en ook de impact op de ecosystemen met een derde te verminderen tegen 2030.

De langetermijndoelstellingen vindt u in 'Visie 2050' van de Vlaamse Regering. Dit betekent dat overal en altijd in Vlaanderen minstens de richtniveaus voor menselijke gezondheid van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en de grenzen aan de draagkracht van het ecosysteem worden bereikt.

Het overleg over het nieuwe plan loopt. Het plan zal uiteraard de nodige aandacht moeten besteden aan NO₂ door verkeer. De focus ligt op korte termijn op het behalen van de Europese grenswaarden. Dit is ook de advieswaarde die de WHO op dit moment hanteert. De WHO-advieswaarden worden op dit moment herbekeken.

Het nieuwe luchtplan zal eind dit jaar in ontwerpfasen klaar zijn om volgend jaar aan de stakeholders te worden voorgelegd. In de omgevingsanalyse zullen ook de maatregelen tussen 2016 en 2017 worden besproken. Dit zijn de maatregelen die in werking traden na het einde van het vorige plan.

Ten slotte geef ik u de stand van zaken van de procedure die de vzw Klimaatzaak gestart is. U weet dat het Vlaamse Gewest een voorziening in cassatie heeft ingesteld tegen het vonnis van de arrondissementsrechtbank. De vzw Klimaatzaak en de particuliere eisers hebben op 22 juli 2016 een memorie van antwoord ingediend waarbij zij zich gedragen naar de wijsheid van het Hof van Cassatie. De zaak voor het Hof van Cassatie is nog niet vastgesteld. Normaal gezien krijgen we er bericht van wanneer dat wel het geval zal zijn.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, dank u wel voor het antwoord. U hebt het grootste deel van uw antwoord besteed aan proberen te bewijzen dat er heel veel onderzoek wordt verricht in opdracht, door kennisinstellingen, door de administratie en door agentschappen, en dat er heel veel metingen gebeuren. Maar daar twijfelt niemand aan. Ik twijfel daar ook geen seconde aan. Ik weet dat er heel veel gebeurt op vlak van onderzoek en metingen. Waar het schoentje knelt, is het beleid.

Dat is ook het verwijt dat Greenpeace maakt ten aanzien van u en ten aanzien van de Vlaamse Regering, en inderdaad ook ten aanzien van andere regeringen. Er is een heel grote kloof tussen wat gebeurt en wat kan gebeuren. U bent niet ingegaan op mijn vraag welke van de concrete voorstellen van Greenpeace u mogelijk acht op korte termijn en misschien op langere termijn. Daar gaat het nu net om. Niemand verwacht van u dat u met een toverstok plots de lucht in Vlaanderen 100 procent zuiver zult maken. Iedereen weet dat dat niet kan.

Aangezien luchtkwaliteit zo belangrijk is in een mensenleven, mogen we toch wel verwachten dat het maximale wordt gedaan om de lucht zo zuiver mogelijk te krijgen. Dat gebeurt niet, minister. Ik ben blij dat u zegt dat er een nieuw actieplan komt tegen het einde van het jaar. Er wordt in dit parlement vaak verwezen naar een komend actieplan, maar daarmee is de lucht nog niet gezuiverd. Ik zou dan ook graag concreet willen weten wat er staat te gebeuren. We blijven jaar in

jaar uit in hetzelfde debat. Enerzijds verwijt de oppositie, en ik denk ook anderen in dit parlement, u dat u te weinig doet op het vlak van luchtkwaliteit maar anderzijds zegt u dat we het al bij al nog goed doen want de Europese grenswaarden worden grotendeels bereikt en dat u bezig bent met actieplannen. Sorry, maar ik denk dat ook bij Greenpeace de analyse werd gemaakt dat het genoeg is geweest, waardoor men naar de rechter stapt.

Ik heb me deze ochtend geïnformeerd over wat uw antwoord is ten aanzien van Greenpeace. Hun voorgestelde deadline was morgen. Blijkbaar is er nog steeds geen reactie gekomen vanuit uw kabinet. Dat is mij gezegd. U geeft aan dat er toch een reactie is, misschien kunt u daarover iets zeggen. U weet dat Greenpeace u wilt dagvaarden als het antwoord niet voldoet. Ik ben dan ook benieuwd wat u hebt geantwoord aan Greenpeace.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Het klopt dat de actie van Greenpeace een globale actie was die niet alleen tegen Vlaanderen was gericht. Die reactie van u hebben we ook gelezen in de media enige tijd geleden.

Het is heel belangrijk dat de Vlaamse Milieumaatschappij, die de metingen van de luchtkwaliteit uitvoert, op een transparante manier communiceert. Eenieder die al eens op de website van de VMM is geweest, kan merken dat dit op een transparante manier gebeurt. Dat is een goede zaak, en we moeten dat verder blijven aanmoedigen.

Ik had u ook gevraagd naar de houding van de Vlaamse Regering met betrekking tot de ingebrekestelling van Greenpeace. Ik ben dan ook benieuwd wat er ondertussen aan Greenpeace is meegedeeld.

U hebt verder verteld dat er vanaf dit jaar een nieuw model van meetmethode wordt gehanteerd. Ik had gevraagd of u van oordeel bent of er bijkomende meetpunten nodig zijn om een meer representatief beeld te kunnen krijgen. U hebt daarop gezegd dat er een nieuw model is van meetmethode. Ik ga er dan ook van uit dat er op een nog meer nauwkeurige manier wordt gemeten. Misschien is het nuttig om daar nog iets meer over te zeggen.

Wat betreft de luchtkwaliteit wil ik benadrukken dat er stappen vooruit zijn gezet. De voorbije decennia is de luchtkwaliteit verbeterd. Er zijn met deze regering maatregelen genomen die de luchtkwaliteit ten goede komen. Ik denk aan de fiscale maatregelen. We zetten inderdaad stappen vooruit, maar er moet blijvende aandacht naar gaan. Dit is te belangrijk voor de volksgezondheid. We moeten dus bijkomende maatregelen nemen om de luchtkwaliteit in de toekomst te blijven verbeteren.

Mijn fractie kijkt heel hard uit naar het nieuwe luchtkwaliteitsplan dat volop in opmaak is. Ik heb begrepen dat het ontwerp eind dit jaar klaar zal zijn. Ik heb u in deze commissie in het verleden al meermaals gevraagd om naast Gent en Antwerpen, ook bijkomende aandacht te schenken aan de luchthavenregio. Ik kijk uit naar dat nieuwe plan en ik hoop uit de grond van mijn hart dat ook die regio in het plan aan bod komt. De luchthaven van Zaventem is een bijzondere locatie, zeer centraal gelegen en op vlak van mobiliteit heel druk. Ik hoop dat u daar bijkomende aandacht aan zult schenken.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het is absoluut geen goede evolutie als burgers via de rechtbank maatregelen met betrekking tot het klimaat en luchtvervuiling moeten proberen af te dwingen. Het is in de eerste plaats de taak van het parlement en de politiek om antwoorden te bieden op problemen, zoals het

verbeteren van de luchtkwaliteit. Het feit dat burgers en milieuorganisaties naar de rechtbank stappen, toont aan dat ze zich machteloos voelen en zich niet gehoord voelen door de politiek. Dat is een zeer kwalijke en jammerlijke evolutie die de politiek op lange termijn zal ondermijnen. Waarom doen ze dat? Er zijn hopen wetenschappelijke evidentie en bewijsmateriaal. Er wordt veel gemeten. Concrete resultaten inzake verbetering blijven echter uit. Dan wordt de rechtbank een laatste redmiddel. Hoe schrijnend het ook is, we steunen die organisaties en burgers die zich genoodzaakt voelen om via de rechtbank het recht op propere lucht en een goede luchtkwaliteit af te dwingen.

In het krantenartikel dat is gepubliceerd op 11 september, werd er gezegd dat er een brief is verstuurd naar de milieuministers in ons land waarbij ze in gebreke worden gesteld. Als ze binnen de maand geen afdoende antwoord kregen, dan zouden ze verdere stappen zetten en naar de rechtbank stappen. Ik heb ook vernomen dat er nog geen duidelijk antwoord is gekomen. Wat hebt u geantwoord? Is het antwoord afdoende bevonden? Zal deze rechtszaak vermeden worden of zal deze toch doorgaan omdat het antwoord er niet is gekomen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sanctorum, ik verwijs naar het nieuwe luchtactieplan. Het is een beetje vals dat u laat uitschijnen dat er nu niets gebeurt. Dat is totaal fout. U weet dat. We hebben een lopend actieplan en tal van maatregelen genomen en er zijn resultaten.

Mevrouw Meuleman, u zegt dat de resultaten uitblijven. Dat klopt helemaal niet. Ik heb trouwens samen met uw partijgenote in Gent een luchtactieplan opgemaakt. Zij heeft dat mee onderschreven. Ik veronderstel dat u toch geen kritiek zult geven op uw eigen schepen in Gent die daarvoor verantwoordelijk is? We hebben dat plan gezamenlijk opgemaakt en samen ondertekend en de maatregelen genomen.

Welke maatregelen heeft de Vlaamse Regering genomen voor Vlaanderen? Ik denk aan de vergroening van de autofiscaliteit, de lage-emissiezones, de aanscherping van de uitstoot van bedrijven, investeren in walstroom zodat in de havens de oude dieselschepen niet meer moeten staan opwarmen en uitstoten. Dat zijn tal van voorbeelden van maatregelen die we nemen en waarvan we de resultaten zien. De luchtkwaliteit verbetert jaar na jaar. Het kan inderdaad nog beter, maar daarom blijven we inzetten op nieuwe maatregelen.

Wat heb ik geantwoord aan Greenpeace? Deze brief is vandaag vertrokken. Ik heb in dezelfde zin geantwoord als in deze commissie vandaag. We zullen zien wat de reactie van Greenpeace is op dat antwoord. Ik merk dat men op andere plaatsen systematisch naar de rechtbank is gestapt. Ik verwacht eerlijk gezegd dat de dagvaarding al klaar is en dat men richting rechtbank zal stappen.

Ik heb heel wat leden horen zeggen dat er bijkomende maatregelen genomen moeten worden. Ik heb u al een paar keer uitgedaagd. We werken aan maatregelen, nemen die dag na dag en zien resultaten. Aan diegenen die blijven roepen dat er veel meer moet gebeuren, vraag ik om op tafel te leggen wat ze zelf als bijkomende maatregelen zouden nemen. Ik heb de indruk dat ze de moed niet hebben om daarmee naar buiten te komen. Doe het, spreek het uit, zeg hoe u het zou doen. De maatregelen die wij nemen, hebben resultaat maar worden maatschappelijk ook op een correcte manier doorgevoerd. Dat is volgens mij de enige manier om ervoor te zorgen dat de luchtkwaliteit verbetert en dat de maatregelen maatschappelijk worden aanvaard. Als bepaalde maatregelen worden gebruikt, dan krijg je een tegenreactie die alleen maar negatief zal werken. Nogmaals, u bent steeds welkom om de bijkomende maatregelen ... (*Opmerkingen van Elisabeth Meuleman*)

Ik ben graag bereid om te lezen wat daarin staat. Ik ben benieuwd hoe u op een-twee-drie alles recht wilt trekken, want volgens u loopt alles fout.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik heb tweemaal gevraagd om een reactie op de inhoudelijke voorstellen van Greenpeace en u hebt daar tweemaal niet op geantwoord. Het is dan ook vreemd dat u zegt dat men eindelijk maar eens met inhoudelijke voorstellen moet komen. De inhoudelijke voorstellen zijn er. Een aantal ervan hangen al meer dan tien jaar in het parlement als idee of zelfs als persoonlijk engagement van een parlements lid of minister. Ik denk bijvoorbeeld aan de slimme kilometerheffing voor personenwagens. Dat voorstel bestaat al heel lang. Elke studie wijst uit dat dit een heel groot potentieel heeft voor de luchtkwaliteit, en toch wordt het niet ingevoerd. Daar gaat het nu net om, minister. Er bestaan heel veel voorstellen om de luchtkwaliteit te verbeteren, maar ze worden nooit ingevoerd of uitgevoerd.

Ik heb ook wel het vermoeden dat uw antwoord ten aanzien van Greenpeace niet zal gaan over de inhoud en niet zal ingaan op de inhoudelijke voorstellen die zij u aanreiken, maar dat het vooral een juridisch-technische aangelegenheid zal worden. Dat is ook zo gebeurd met de klimaatzaak. Het gaat dan nooit over wat we 'au fond' willen. Willen we meer klimaatbeleid? Moeten we meer doen dan vandaag? Neen, het wordt een kwestie van of de juiste taal wordt gehanteerd in de rechtszaal. Het debat wordt dan in de richting van een technische kwestie gestuurd. Ik betreur dat enorm.

Er wordt hier regelmatig gezegd dat de vergroening van de autofiscaliteit de grote realisatie is op het vlak van verbetering van de luchtkwaliteit en misschien zelfs van minder CO₂-uitstoot. Dat was trouwens de verdienste van het parlement. Ik weet nog heel goed wat de discussies waren. Dat is in alle eerlijkheid niet de verdienste van de Vlaamse Regering of van u als minister, maar het is er gekomen omdat een aantal parlementsleden op tafel sloegen en zeiden dat de autofiscaliteit moest vergroenen. Ik denk dat u zich dat nog heel goed herinnert. Ik vind het dan ook een beetje ongepast dat dit telkens wordt gehanteerd als het voorbeeld van wat er gebeurt.

Dat doet er zelfs nog niet eens zo erg toe: zolang er vooruitgang is, is dat een goede zaak. De vraag is echter of het genoeg is. Neen, het is niet genoeg. Daarom stapte Greenpeace naar de rechter en ik hoop dat het u zal aansporen om meer te doen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, u hebt opnieuw niet gereageerd op mijn vraag om extra aandacht te geven aan de luchthavenregio. Ik hoop dat u dat goed hebt genoteerd en dat als we het ontwerp onder ogen krijgen, er inderdaad extra aandacht naartoe gaat.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de stijging van de uitstoot van broeikasgassen – 2866 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de toename van de broeikasgasemissies in 2016 – 2891 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Sanctorum-Vandevoorde heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, in de Franstalige krant Le Soir kwam aan bod dat er nieuwe cijfers gerapporteerd zouden zijn aan de Europese Commissie inzake uitstoot van broeikasgassen. Volgens die informatie zou in 2016 0,7 procent meer zijn uitgestoten dan in 2015. In 2015 lag de uitstoot al 2,9 procent hoger dan het jaar daarvoor. Ik denk dat het gaat om voorlopige cijfers, maar dat betekent niet dat ze onbelangrijk zouden zijn.

Deze cijfers bevestigen eerdere waarschuwingen vanuit de samenleving en het parlement dat de Vlaamse Regering nog altijd geen passend antwoord heeft op de klimaatuitdagingen.

Ik denk dat u het zelfs eens zult zijn met die stelling dat er vandaag nog altijd geen perspectief bestaat om de doelstelling in 2030 te halen. We weten ook dat transport de grootste uitdaging is. Al jaren geven prognoses aan dat de uitstoot in deze sector blijft stijgen. De voorbije jaren hebben trouwens ook de weersomstandigheden bijgedragen tot een verhoogde uitstoot omdat het koude winters waren, wat meteen een effect heeft op de sector woningen. Het toont aan dat we in Vlaanderen bijzonder kwetsbaar zijn op het vlak van gebouwenverwarming. Het moet maar een koude winter zijn en het wordt al krap wanneer het gaat over tussentijdse ambities.

Minister, klopt het dat de voorlopige cijfers voor 2016 een stijging van de broeikasgasuitstoot tonen? Zijn er afzonderlijke cijfers voor Vlaanderen beschikbaar voor de voorbije jaren? Wat is de trend voor Vlaanderen?

Welke conclusie trekt u op basis van de recente gegevens over de broeikasgasuitstoot in Vlaanderen? Hoe kan de uitstoot voor de transportsector verminderd worden? Hoe kan de broeikasgasuitstoot minder vatbaar worden voor koude winters?

Wat is de stand van zaken wat het nieuwe klimaat- en energieplan voor de periode tussen 2021 en 2030 betreft?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Zoals afgesproken in het VN-Klimaatverdrag maakte België op 25 juli 2017 het tussentijdse rapport met de geschatte uitstoot van broeikasgassen in 2016 over aan het secretariaat van United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC).

Wanneer de definitieve rapportering 'Nationale inventaris voor broeikasgasemissies', ingediend op 10 april 2017 voor de periode 1990-2015, samen met de twee tussentijdse rapporteringen wordt bekeken, dan kunnen een aantal conclusies worden getrokken. Behalve één goed jaar – 2014 – zitten we niet op schema om de 2020-doelstellingen te halen. Het is zelfs nog maar de vraag of België de 2020-doelstellingen zal realiseren aangezien de trend erg negatief is. Daarnaast

is het ook duidelijk dat het huidige beleid ruim onvoldoende is om de 2030-klimaatdoelstellingen van Parijs te halen.

De afstand tot het te behalen doel wordt groter. Alle knipperlichten moeten op oranje of op groen springen, naargelang hoe u het bekijkt. Het is tijd om in te grijpen.

De stijging is vooral te wijten aan de transportsector maar ook in de residentiële sector, de gebouwensector, en handel nemen de broeikasgasemissies toe. Opvallend is ook dat de opslagcapaciteit van broeikasgassen in de bodem dramatisch achteruitgaat door een afname van het aantal bossen en weiden. Het gaat over een daling met meer dan 20 procent ten opzichte van 2010.

Minister, de gerapporteerde cijfers hebben betrekking op de lidstaat België. Kunnen dezelfde conclusies getrokken worden voor Vlaanderen? Zijn er significante verschillen, en welke dan, tussen de Vlaamse cijfers en de Belgische cijfers?

In de transportsector, de residentiële sector en de handel nemen de broeikasgasemissies significant toe. Wat is de verklaring voor deze stijgende tendensen? Welke maatregelen zult u nemen om deze tendensen om te keren? Tegen wanneer mogen deze maatregelen worden verwacht?

De opslagcapaciteit in de bodem gaat drastisch achteruit. Deze achteruitgang wordt grotendeels verklaard door de afname van het aantal bossen en weiden. Deze vaststelling is in tegenspraak met de ambitie van deze regering om het Vlaamse bosareaal te doen toenemen. Wat is de oorzaak van de afname van het bos- en weideareaal? Welke maatregelen zult u nemen om deze tendens te doen keren? Tegen wanneer mogen deze maatregelen worden verwacht?

Zullen de 2020-doelstellingen worden bereikt? Welke bijkomende maatregelen zijn hier nodig? Hoeveel middelen hebt u hiervoor uitgetrokken in 2017 en 2018?

Welke bijkomende maatregelen zijn er nodig om de 2030-doelstellingen te behalen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De eerste inschattingen van de nationale broeikasgasemissies voor het jaar 2016 tonen inderdaad een stijging van 0,6 procent in vergelijking met het jaar 2015. Deze stijging is hoofdzakelijk te wijten aan een stijging van de emissies in de sector gebouwenverwarming, veroorzaakt door een kouder jaar.

De Belgische emissie-inventaris wordt opgesteld door een compilatie van de gewestelijke emissie-inventarissen. De opmaak van de Vlaamse emissie-inventaris behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). De Vlaamse emissiecijfers zijn dus beschikbaar voor de volledige tijdsreeks vanaf 1990 tot nu.

Voor Vlaanderen geven de eerste inschattingen voor 2016 weinig veranderingen ten opzichte van 2015. De daling van de emissies in de elektriciteitssector door de sluiting van de laatste kolencentrale van Langerlo in 2016 wordt gecompenseerd door een stijging van de emissies van de gebouwenverwarming door een hoger gebruik van aardgas en vloeibare brandstoffen te wijten aan een kouder jaar 2016. In 2015 zagen we in Vlaanderen een daling van de totale broeikasgasemissies van 8,9 procent ten opzichte van 1990.

Trends in emissies voor de sectoren gebouwenverwarming en transport zijn min of meer gelijklopend voor Vlaanderen en Wallonië in de periode 1990-2015. Vlaanderen heeft het grootste aandeel in de totale broeikasgasemissies in België. Het aandeel van transport in de Vlaamse broeikasgasemissies is 21 procent, dat van gebouwenverwarming 19 procent in 2015.

Methodes om de emissies van de verschillende sectoren te berekenen, zijn afgestemd tussen de verschillende gewesten en gebaseerd op wat er internationaal is vastgelegd.

Voor de niet-ETS-trend (emissions trading scheme) van de voorbije jaren verwijst ik naar de mededeling aan de Vlaamse Regering van 17 februari 2017 waarin de evolutie tussen 2005 en 2015 wordt toegelicht. Daarin staat dat in de periode van 2005 tot 2015 een daling werd gerealiseerd door de sectoren energie, gebouwen, landbouw en afval, terwijl er een stijging in uitstoot van broeikasgassen wordt vastgesteld in de sectoren industrie en transport.

De stijging van de broeikasgasemissies in de transportsector in de periode 1990-2015 in Vlaanderen is voornamelijk te wijten aan het wegverkeer dat het grootste aandeel van de broeikasgasemissies in de transportsector vertegenwoordigt. De uitstoot door personenwagens heeft het overheersende aandeel in de CO₂-emissie in deze sector. Het aandeel nieuw verkochte wagens met een lage CO₂-uitstoot blijft wel stijgen. Maar omdat het wagenpark blijft groeien en het aantal kilometers dat gereden wordt op jaarbasis blijft stijgen, nemen de CO₂-emissies door personenwagens nog altijd toe. Daarnaast blijft het vrachtverkeer toenemen.

Vanaf 2016 is volgens een eerste inschatting voor de nationale inventaris een lichte daling merkbaar ten opzichte van de emissies in 2015. De reden is vooral een daling van het dieselverbruik met 4,5 procent. De broeikasgasemissies in de sector gebouwenverwarming kennen een dalende trend voor de periode 1990-2015 in Vlaanderen en dit weerspiegelt zich voornamelijk in de residentiële sector. De stijgende energieprijzen en de verbeterde isolatie dragen bij tot een daling van het energieverbruik. Ook hebben de toename van het gasverbruik sinds 1990 en een afname van de vaste en vloeibare brandstoffen geleid tot lagere emissies.

De commerciële en institutionele sector kent een stijging in energieverbruik: meer werknemers in de sector, stijging van het elektriciteitsverbruik en stijgend gebruik van koeling en airco. Deze stijging wordt gedeeltelijk tenietgedaan door de switch van vloeibare naar gasvormige brandstoffen. Daarnaast zijn de emissies in de sector gebouwenverwarming sterk klimaatgerelateerd. Eerste inschattingen van deze emissies voor het jaar 2016 tonen een stijging ten opzichte van 2015 door een hoger gebruik van aardgas en vloeibare brandstoffen te wijten aan een kouder jaar.

Bij de industrie speelt vooral de uitstoot van gefluoreerde gassen waarvan het gebruik als alternatief voor ozonafbrekende stoffen sinds de eeuwwisseling is toegenomen. De trend van de gefluoreerde gassen is sinds 2013 wel gekeerd dankzij het gevoerde beleid.

Deze recente gegevens bevestigen de beleidsanalyses die ik de voorbije jaren heb gecommuniceerd, onder andere via de voortgangsrapporten van het Vlaams Klimaatplan 2013-2020 en in het kader van de Vlaamse klimaatop. Deze analyses vormen de basis voor de uitwerking van het Vlaams klimaat- en energieplan 2021-2030. Zoals vermeld in het Vlaamse Klimaat- en energiepact zal het ontwerp in de loop van 2018 worden afgerond. Deze timing ligt tevens in lijn met de huidige Europese ontwerp-instructies.

De evolutie van de opslag van koolstof in de bodems is genuanceerder. Uit de finale inventaris van de broeikasgassenuitstoot die België indiende bij het secretariaat van het UNFCCC, blijkt dat de opslag van koolstof door bossen door de tijd heen eerder stabiel is. In de LULUCF-sector (Land use and land-use change and forestry) worden in Vlaanderen verschillende trends geobserveerd. De bestaande bossen zijn en blijven een belangrijke netto 'sink'. Ze zorgen dus voor de verwijdering van CO₂ uit de atmosfeer.

De omzetting van bepaalde percelen van de categorie bestaande bossen naar andere bodemcategorieën leidt tot een lichte afname in de opslag van koolstof door deze bodemcategorie. Het areaal permanent grasland daalt door de omzetting van sommige percelen naar akkerland of bebouwing. In beperkte mate vindt er ook een omzetting plaats van akkerland naar bebouwing.

Er zijn dus uiteenlopende trends, en uiteraard wordt vanuit zowel het landbouwbeleid, het milieubeleid als het ruimtelijk beleid gewerkt aan de bescherming van de koolstofopslag door bodems en biomassa.

In het kader van het gemeenschappelijk landbouwbouwbeleid zijn landbouwers verplicht om hun blijvend grasland te behouden. Daardoor blijven grote hoeveelheden koolstof als organische stof in de bodem opgeslagen. Indien de verhouding wijzigt, dan komt er een algemeen omzetverbod.

Verder zijn in Natura 2000-gebieden graslanden waarvan het behoud noodzakelijk is om de Natura 2000-doelstellingen te behalen, aangeduid als ecologisch kwetsbaar blijvend grasland. Deze graslanden mogen in geen geval geploegd of omgezet worden. In de polders zijn ook buiten de Natura 2000-gebieden blijvende graslanden als ecologisch kwetsbaar aangeduid.

Het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen streeft ook naar een betere bescherming van de Vlaamse open ruimte. Aangezien de bebouwde omgeving de bodembezetting is met de laagste koolstofopslag, zal dit een gunstig effect hebben op de opslag van koolstof.

Er vinden in Vlaanderen zowel bebossingen als ontbossingen plaats. Beide bewegingen schommelen lichtjes van jaar tot jaar, maar de netto jaarlijkse evolutie speelt zich voor zover gekend af in grootteordes van tientallen of maximaal enkele honderden hectare. Dat zijn kleine nuances die geen direct effect hebben op de uitstoot van Vlaanderen.

De stand van zaken van de Vlaamse niet-ETS-doelstellingen en bijhorende budgetinschattingen werd toegelicht in het laatste voortgangsrapport dat is gepubliceerd in 2016. Uit deze analyses bleek dat de gecumuleerde doelstelling over de periode 2013-2020 een grote uitdaging vormt maar nog binnen bereik ligt. Er rusten natuurlijk grote onzekerheden op de gehanteerde prognoses die verbonden zijn aan het effect van het bestaande en nieuw geplande beleid en de impact van externe parameters zoals weersomstandigheden, economische groei of energieprijzen.

Tegen eind dit jaar zal er een nieuw voortgangsrapport zijn waarin een update van deze analyses zal worden opgenomen op basis van al deze parameters. In dat voortgangsrapport zal ook gerapporteerd worden over de stand van de uitvoering van de engagementen die al de ministers genomen hebben in het kader van het klimaatpact dat we op 1 december 2016 hebben afgesloten. Ik heb begrepen dat ook in het parlement op basis van de resolutie nog verdere hoorzittingen of besprekingen zouden plaatsvinden.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevorde (Onafhankelijke): Het is dus uitkijken naar een plan dat in de nabije toekomst zal worden voorgelegd, in dit geval het klimaat- en energieplan voor 2021-2030. Ik heb in mijn vraag al benadrukt dat het verontrustend is dat we geen positieve evolutie zien in die transportsector. Ik ben echt wel heel benieuwd naar wat er in het komende plan zal staan over transport. Transport blijft volgens de prognoses gewoon stijgen tot 2030 en zelfs nadien, hoewel de onzekerheden natuurlijk groter worden naarmate men verder kijkt.

Volgens de prognoses zou de gebouwenverwarming afnemen maar zodra er een koude winter optreedt, worden onze voornemens weggevaagd. Er kan dan een

stabiele of zelfs een hogere uitstoot optreden. Ik denk dat we ons behoorlijk zorgen mogen maken als het gaat over het halen van die doelstellingen 2021-2030.

Ik zou de kritiek van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) hier even op tafel willen leggen. Er zijn collega's die minister Tommelein daar ook over hebben ondervraagd. Het ging over klimaat en energie.

De kritiek vanuit de SERV was ook dat er heel veel processen en intenties bestaan, maar dat er eigenlijk weinig samenhang is, dat er weinig overleg wordt gepleegd, zowel onder beleidsdomeinen als ook zeker tussen de verschillende beleidsniveaus. Ik zou graag willen weten hoe u daar tegenover staat. Denkt u dat er nood is aan meer samenwerking, zowel tussen de beleidsdomeinen als tussen de verschillende beleidsniveaus?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik was blij een tijd geleden te horen dat er een aantal jaren voordien een ontkoppeling had plaatsgevonden tussen de CO₂-uitstoot en de economische groei. Maar ik stel inderdaad vast dat een aantal sectoren ontsnappen aan dat mechanisme, onder andere transport. Ik vind dat een heel hardnekkig fenomeen. Ik stel vast dat er zonder harde maatregelen geen echte resultaten worden bereikt. Misschien zult u erin slagen met wat, met alle respect, laten we het beperkte maatregelen noemen – ik zal beleefd blijven – de komende jaren een kleine terugval te bewerkstelligen wat transport betreft. Maar zolang we blijven inzetten op Vlaanderen als transportland en daarop volop al onze talenten en beleidsmaatregelen inzetten, lijkt het mij heel moeilijk om een kentering te krijgen op dat vlak.

Minister, ik vraag mij echt af hoe u dat wilt doen. Want het is toch dramatisch om vast te stellen dat deze sector voor een stuk heel moeilijk aan te pakken valt en van de radar valt als het gaat over het beperken van CO₂-uitstoot. Ook landbouw is blijkbaar niet zo gemakkelijk om aan te pakken. Een aantal industriële processen blijken heel moeilijk te zijn.

Ik stel vast dat op een ander domein het zogenaamde laaghangend fruit – ik ben dat al beu gehoord – voor een stuk geplukt is. Ook daar zal het moeilijk zijn om, zonder echte systeemveranderingen, die afname nog sterker te laten plaatsvinden.

Ik maak me er echt zorgen over. Ik vraag me echt af hoe u dat zult doen. We zullen daarover hier in de commissie niet voor het laatst hebben gesproken.

Minister, heel concreet: hoe zult u transport aanpakken? Wat zult u doen op het vlak van landbouw? Hoe zult u ervoor zorgen dat die sectoren die het laaghangend fruit hebben geplukt, gestimuleerd worden om nog verdere inspanningen te doen om die CO₂-uitstoot te beperken?

De heer Sanctorum verwees naar de SERV. Ik stel die vraag ook aan minister Tommelein. Er is een probleem met samenhang, met een geïntegreerd beleid rond energie en klimaat. Men wil eind dit jaar landen met het grote energiepact, maar ik stel vast dat het waarschijnlijk over het jaareinde zal worden getild. Wat zal er echt overblijven van het Klimaatpact? Ook daarover maak ik mij zorgen.

Het is natuurlijk gemakkelijk om vanop de banken te zeggen wat er misloopt. Maar het is wel jullie verantwoordelijkheid, als ministers, om ervoor te zorgen dat er een geïntegreerd beleid wordt uitgerold. En dat zie ik eerlijk gezegd niet echt plaatsvinden.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de hele discussie wordt de hele legislatuur al op een gelijkaardige manier gevoerd. Sinds vorig jaar

hebben we gezamenlijk een spoor getrokken met de Klimaatresolutie die is goedgekeurd. De minister verwees er ook naar. Dat is ondertussen bijna een jaar geleden. Voorzitter, daarom zou ik durven voorstellen om daaromtrent in de loop van de komende weken alle verantwoordelijke ministers hier te horen: welke stappen zijn er gezet om effectief werk te maken van dat geïntegreerde klimaatbeleid? De sectoren zijn voor iedereen gekend en duidelijk: mobiliteit, wonen en dergelijke meer.

Ik denk dat we daarover in de regeling van de werkzaamheden tot een aantal afspraken moeten komen, want anders kunnen we hier rondjes blijven draaien. Uiteraard zal de minister bevoegd voor het klimaat vinden dat er op dat vlak zaken moeten gebeuren. Wij vinden dat allemaal ook. Maar ik vind het belangrijk om de dialoog te organiseren met de verantwoordelijken van elk beleidsdomein zelf. Ik denk dat we dat hier ook het best zelf organiseren in de loop van de komende weken. En met de klimaatop in Bonn op de achtergrond lijkt mij dat het goede moment.

De voorzitter: Collega, onze hersenen zitten op dezelfde golflengte. Ik heb ondertussen dat voorstel op mijn papier genoteerd. We hebben dat trouwens ook afgesproken in de commissie. In principe zouden alle hersenen dus op dezelfde golflengte moeten kunnen zitten. Het is goed dat u eraan herinnert dat we inderdaad een terugkoppeling moeten doen met alle ministers. Dat staat hier op de planning. Laat ons dit straks verder concretiseren.

Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik wil even reageren op de opmerking dat er weinig geïntegreerd beleid is.

Het huidige klimaatbeleidsplan, maar ook het komende plan – en dat is dan een klimaat- en energiepact 2021 tot 2030 – is een geïntegreerd plan. Dat wordt door de volledige Vlaamse Regering goedgekeurd. Het bevat de aanpak van elk verschillend beleidsdomein, maar vormt een geheel.

Mijnheer Danen, ik antwoord op uw vraag in verband met het transport. We hebben heel concreet al maanden geleden aan de bevoegde collega, minister Weyts en zijn diensten, gevraagd om een insteek te geven hoe hij de uitstoot van CO₂ en broeikasgassen in de transportsector zal verminderen. Hetzelfde is gebeurd bij de collega bevoegd voor het wonen, minister Homans en haar diensten. We hebben dat bij iedereen gedaan: bij economie, financiën enzovoort. Alle collega's zijn bevraagd. Zij dienen allemaal een insteek in. Onze diensten brengen dat nu allemaal samen en bekijken wat daarvan het resultaat is.

Ik vind dat een geïntegreerde aanpak. Ik zou niet weten hoe we het nog meer geïntegreerd moeten doen dan op die manier.

Het feit dat dat van 2021 tot 2030 samen met een energiepact is, toont dat zowel minder uitstoot van broeikasgassen als de energiepoot wordt meegenomen.

Wat de interne Belgische afstemming betreft, weet u dat we ook afspraken hebben tot de periode 2020. Wij moeten onze officiële Europese doelstelling nog krijgen en dan zullen we opnieuw moeten afstemmen. Maar voor Europa zijn wij één lidstaat die ook gezamenlijk rapporteert. Dat gebeurt dus gezamenlijk. Ik vind dat die afstemming behoorlijk gebeurt. We moeten niet doen uitschijnen alsof we naast elkaar zouden werken.

We hebben natuurlijk een complex land. Dat vraagt wat overleg. Maar we hebben onze Nationale Klimaatcommissie, die, vind ik, toch wel goed werk levert. Het kan altijd beter. U hoort mij dat niet zeggen. Maar ik vind dat we in Vlaanderen een goed systeem hebben gevonden met onze klimaatbeleidsplannen, met jaarlijkse rapportage, het feit dat het op de regering komt en dat er op die manier een goede afstemming is.

Elke collega zal in de beleidsbrief ook aangeven hoe hij of zij is tegemoetgekomen aan de klimaatresolutie van het parlement. Daarin zal ook veel informatie staan.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik ben het er volmondig mee eens dat die geïntegreerde aanpak noodzakelijk is. Want anders gaan we het zéker nooit halen tegen 2030.

Ik zou zelfs verder willen gaan. U hebt uw collega's gevraagd om insteken aan te leveren om minder CO₂ uit te stoten. Laat ons de geïntegreerde aanpak van de regering en van het parlement voortzetten, wat eigenlijk is gebeurd met de klimaatresolutie, waarbij het parlement een grote verantwoordelijkheid op zich heeft genomen.

Misschien is er een formule werkbaar – en dat moeten we dan maar eens bekijken in de regeling van de werkzaamheden – waarbij er over grenzen van meerderheid en oppositie heen ook kan worden gekeken naar welke concrete maatregelen we nu het best kunnen nemen om die doelstellingen tegen 2030 te halen. Ik wil mij daartoe gerust engageren. Ik weet dat dat niet echt een normale gang van zaken is. De bekommernis die vandaag bij iedereen hier leeft om die doelstelling tegen 2030 te halen, is oprecht. Wel, ik denk dat iedereen hierin ook een verantwoordelijkheid kan opnemen. Ik hoop dat dat mogelijk is. We kunnen dat verder in de toekomst eens bekijken in de regeling van de werkzaamheden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik neem aan dat u inderdaad de coördinerend minister van Klimaat bent en dat dat inderdaad meer betekent dan vraagjes stellen aan de collega's, kijken wat binnenkomt en dan eens zien wat u daarmee zult doen. Ik verwacht daar inderdaad een actievere houding rond.

Nogmaals, ik ben de eerste om te zeggen dat ik constructief wil meewerken aan projecten die daaraan een bijdrage kunnen leveren.

Het overviel mij een beetje toen minister Tommelein een paar weken geleden op de radio een aantal ministers de wacht aanzegde. Hij zei: 'Die minister doet te weinig op dat vlak, die minister op dat vlak.' Ik dacht toen: weten we dan niet van elkaar wat er precies gebeurt? Ik maak me daar echt zorgen over. En dat nu de vraag wordt gesteld, kan misschien een goed begin zijn. Maar het had natuurlijk al veel eerder moeten gebeuren.

De uitdagingen zijn inderdaad gigantisch groot. Ik verwacht dat daartegenover een gigantisch goed en geïntegreerd beleid staat. En dat zie ik nu nog niet echt gebeuren.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de impact van het nieuwe ruimtelijk beleid op de woningprijzen en de woonkwaliteit – 2884 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, in het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (WBRV) staat te lezen dat in een flexibele woonprogrammatie moet worden voorzien. We moeten proactief inzetten op het ruimtelijk rendement. We moeten een ontwikkeling op maat mogelijk maken, inclusief aandacht voor de nieuwe woonvormen en het benutten van specifieke kansen, zoals intensivering. Volgens

datzelfde BRV moet de woningmarkt beter kunnen inspelen op de levensloop en de inkomenssituatie van de mensen en op de dynamiek in gezinnen. We weten allemaal dat er een gezinsverdunding en een vergrijzing is. Er is nood aan aangepaste woningen en dergelijke. Wat dit betreft, kan ik verwijzen naar een aantal punten die mevrouw De Vroe in de commissie Wonen telkens opnieuw tracht te beklemtonen.

Minister, u hebt wellicht kennis genomen van de blog van de Vlaamse Confederatie Bouw (VCB). De VCB waarschuwt meer dan eens voor een aantal huidige elementen. Op 5 september 2017 is op de blog geschreven dat de overschatting van de beschikbaarheid van de bouwgronden en de te trage verdichting voor stijgende prijzen zorgen. Ik heb ook gelezen dat de Vlaamse overheid op dit ogenblik een spanningsveld in de hand werkt tussen de stijgende woonnoden van de Vlamingen en het stagnerend aanbod aan wooneenheden. Ook dit zal opnieuw prijsstijgingen veroorzaken.

Verder wordt in de tekst verwezen naar wat in 1992 is gebeurd. De goedkeuring van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen was een kantelmoment. De woonprijzen zijn nadien fors gestegen. De VCB stelt zich de vraag wat in 2018 zal gebeuren, zeker indien niet voldoende snel wordt ingezet op een verdere verdichting en een rendementsverhoging. Dit wordt elke keer aangekondigd, maar de concrete stappen moeten nog worden gezet.

Verder heb ik gelezen dat de stadsvernieuwingprojecten, die vaak een lange termijn in beslag nemen en meestal een doorlooptijd van minstens twintig jaar kennen, niet zullen volstaan. Er is op dit ogenblik opnieuw een slinkend aanbod dat de prijzen niet kan volgen.

In de Ruimtelijke Staat Vlaanderen staat te lezen dat de betaalbaarheid van woningen al sinds 2015 negatief evolueert. Ik verwijs opnieuw naar de Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND). Ook daar staat te lezen dat de prijsstijgingen voor woningen zich doorzetten. Tegelijkertijd lezen we dat de bewoonbare oppervlakte almaar daalt. Tegelijkertijd moeten we rekening houden met de prognoses. Tegen 2050 zullen er 550.000 gezinnen bijkomen. We moeten rekening houden met de demografische evoluties inzake gezinsverdunding en dergelijke.

Minister, ik ben er zeker van dat u deze blog hebt gelezen, en ik zou u hierover dan ook enkele vragen willen stellen.

Bent u eveneens van oordeel dat er op dit ogenblik sprake is van een bijkomende prijsstijging voor bestaande woningen? Kan het aangekondigd, maar nog niet beslist beleid inzake het BRV hier een invloed op hebben, zoals de VCB heeft aangekondigd? Bent u van oordeel dat er een spanningsveld is tussen het stagnerend woningaanbod, de woonnoden van de Vlamingen en de prijsstijgingen?

Wat is de laatste stand van zaken met betrekking tot de monitoring van wat er in de praktijk effectief nog rest aan bouwgronden in Vlaanderen en van het woningaanbod in verhouding tot de groeiende vraag naar wooneenheden?

Welke concrete initiatieven of steunmaatregelen plant u, los van de wijzigingen die reeds zijn aangekondigd of die reeds in het ontwerp van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening zijn opgenomen, om de kwaliteitsvolle verdichting op korte termijn te stimuleren? Wordt in het licht van de beleidskaders nog verder onderzoek verricht? Kunnen de bouwvoorschriften in de toekomst nog flexibeler en soepeler worden gemaakt?

Hoe evalueert u momenteel de ontsluiting van de bestaande kernen en de initiatieven inzake stadsvernieuwing? Op welke manier kan dit nog worden versterkt?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, eigenlijk heeft de heer Tobback me enkele maanden geleden net dezelfde vraag om uitleg gesteld. Ik ben toen zeer uitvoerig ingegaan op de impact van het ruimtelijk beleid op de bouwgronden en de woningprijzen. Ik zal dat nu niet allemaal herhalen.

Het komt erop neer dat er toen geen indicaties waren van bijkomende prijsstijgingen ten gevolge van de intenties van de Vlaamse Regering in het witboek BRV en van de intenties in de resolutie betreffende het klimaat die het Vlaams Parlement heeft goedgekeurd. Ik zie die effecten nu ook niet.

Ik heb toen vermeld dat wetenschappers uit onderzoek hebben afgeleid dat de ontleningscapaciteit van de huishoudens de belangrijkste universele factor in de prijsvorming van woningen op lange termijn is. Die ontleningscapaciteit wordt in grote mate bepaald door het inkomen van de gezinnen, door de hypothecaire interestvoet, door de hypotheekmarkten en door de woonfiscaliteit. Het onderzoek levert de vaststelling op dat de grote afbetalingsmogelijkheden van gezinnen tot hogere woningprijzen leiden.

Ik wil niet uitsluiten dat er een invloed is. Ik zie enkel een gebrek aan wetenschappelijk onderzoek dat in staat is de invloed van een welbepaalde beleidsoptie in de prijsfluctuaties te isoleren.

De VCB gaat uit van een woningnood in Vlaanderen. Indien we de bevolkingsvooruitzichten op lange termijn van het Federaal Planbureau mogen geloven, zal de jaarlijkse behoefte aan bijkomende woningen de komende jaren echter dalen. De voorbije jaren zijn jaarlijks ongeveer 25.000 woongelegenheden geproduceerd. Omgerekend naar woongelegenheden tonen de bevolkingsvooruitzichten van het Federaal Planbureau echter aan dat in de periode 2015-2015 ongeveer 19.000 woningen per jaar nodig zijn. In de periode 2025-2050 zal de groei op ongeveer 13.000 woongelegenheden per jaar liggen. Dat is beduidend lager dan de voorbije productie van ongeveer 25.000 woongelegenheden per jaar. Ik wil me niet in de plaats stellen van de minister van Wonen, maar als we het Federaal Planbureau mogen geloven, zal de vraag naar woningen de komende jaren veeleer dalen dan stijgen.

Indien we dit vergelijken met ons totaal woningpatrimonium van ongeveer 3 miljoen woongelegenheden, stel ik me de vraag of we niet meer bezig moeten zijn met de aanpassing van dat patrimonium aan de huidige noden en wensen. Het toekomstig ruimtelijk beleid biedt alleszins de mogelijkheid in bijkomende woningen te voorzien en om de bestaande woningen aan te passen. Het witboek BRV omvat hiervoor twee denksporen, namelijk de verhoging van het ruimtelijk rendement en de mogelijkheid door middel van ruimtelijke uitbreiding. Op die manier is heel wat mogelijk.

Momenteel wordt het juridisch aanbod in Vlaanderen opnieuw geanalyseerd. In principe gaat het om alle harde bestemmingen, maar de prioriteit ligt bij het juridisch aanbod voor woningen. De resultaten van de analyse zijn nog niet afgerond. Ze worden op dit ogenblik geëvalueerd. Voor zover we hier zicht op hebben, kan ik een beetje inkijk geven in de orde van grootte in de analyse. Dat is vergelijkbaar met de bestaande monitoring. Er komen geen wereldschokkende nieuwe feiten uit voort.

Vorige week zijn de Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND) gepubliceerd. Uit de cijfers blijkt dat het gaat om 62.000 percelen of 9800 hectare in Antwerpen, om 57.000 percelen of 880 hectare in Limburg, om 59.000 percelen of 9000 hectare in Oost-Vlaanderen, om 53.000 percelen of 7000 hectare in Vlaams-Brabant en om 27.000 percelen of 4000 hectare in West-Vlaanderen. In totaal gaat het om 261.000 percelen of 40.000 hectare in het Vlaamse Gewest. Dit zijn de officiële cijfers van het register aan onbebouwde percelen die voor bebouwing in aanmerking komen tijdens de bestemming van de plannen van aanleg.

Ik stel vast dat de VCB de officiële cijfers niet hanteert. Ik weet niet welke bron de VCB wel hanteert. Misschien gebruikt de VCB een bron die haar beter uitkomt. Ik weet het niet. Ik geloof echter in de officiële statistieken in de VRIND.

Mevrouw Peeters, u gaat in uw vraagstelling uit van een groeiende vraag naar wooneenheden. Volgens de officiële prognoses van het Federaal Planbureau zou de vraag dalen. In elk geval kan ik u geruststellen. Mijn diensten en ikzelf hebben contacten met de VCB. De VCB blijkt zich volledig in het BRV te kunnen vinden. De VCB is zeer enthousiast om een green deal voor de open ruimte af te sluiten. Ik heb het daar afgelopen week nog met de heer Dillen over gehad.

Uw vraag over de slagkracht van de lokale overheden en over het lokaal woonbeleid valt eigenlijk onder de bevoegdheid van minister Homans. Over het ruimtelijk beleid kan ik me wel uitspreken. Als we het over verdichting of over de verhoging van het ruimtelijk rendement hebben, blijft het lokaal maatwerk natuurlijk centraal staan. Dat maatwerk wordt in het witboek BRV sterk benadrukt.

Het spanningsveld waarvan sprake slaat veeleer op een evenwicht. De consultatie in verband met het witboek BRV heeft aangegeven dat de verwachtingen van de gemeenten ten aanzien van de beleidsruimte voor het ruimtelijk beleid gemengd zijn. De gemeenten verwachten in elk geval dat de Vlaamse overheid een helder operationeel ruimtelijk ontwikkelingskader zal schetsen. De eerder stedelijke gemeenten pleiten er doorgaans voor dit strikt op te vatten. Bij de landelijke gemeenten horen we natuurlijk een andere klok.

In de regelgeving werken we vooral faciliterend. We creëren net meer marge voor een lokale interpretatie. De huidige codexwijziging, met een flexibilisering met betrekking tot verkavelingen of stedenbouwkundige voorschriften, is hier een mooi voorbeeld van.

Mevrouw Peeters, u hebt me gevraagd hoe ik ervoor zal zorgen dat de principes inzake het ruimtelijk rendement en de verdichting zullen worden vertaald. Uiteraard ben ik er voorstander van dat de gemeenten die principes huldigen. U hebt me echter gevraagd op welke wijze ik dit wil opleggen. We doen dat door te faciliteren, te stimuleren en te sensibiliseren. Dat zal ook de verdere aanpak zijn.

Ik vind de wijzigingen aan de VCRO een belangrijke stap in de flexibilisering van de regelgeving. Ik hoop dat het Vlaams Parlement dit snel kan goedkeuren. De beleidskaders van het BRV zijn in volle voorbereiding. In hun huidige vorm bevatten ze een aantal maatregelen die relevant kunnen zijn als antwoord op uw vraag.

We zullen een webtool maken met goede voorbeelden. We zullen doelgericht sensibiliseren in functie van het ruimtelijk rendement. We zullen impulsen geven voor een kwalitatieve rendementsontwikkeling. We zullen de early adopters ondersteunen. We zullen regelgevende stimuli onderzoeken. We zullen de ruimtelijke rendementsverhoging op goedgelegen plekken opdrijven. We zullen de parkeernormen slim maken. We zullen zorgen voor een level playing field inzake vergunningen. We zullen de regelgeving buiten de ruimtelijke ordening analyseren in functie van een verhoging van het ruimtelijk rendement. We zullen de typevoorschriften voor ruimtelijke uitvoeringsplannen optimaliseren. We zullen screenen naar eventuele knelpunten. We zullen financiële stimuli geven. Er komen pilootprojecten voor energie- en klimaatwijken. Het zijn maar een aantal voorbeelden van wat in de pipeline zit.

Daarnaast lopen in opdracht van het Departement Omgeving enkele studies die nieuwe elementen kunnen opleveren voor het te voeren beleid. Het gaat om studies in verband met het vergunningenbeleid in Vlaanderen en naar de uitwerking van beleidsinstrumenten.

Mevrouw Peeters, ik hoop dat ik uw bezorgdheid heb weggenomen en dat ik heb getoond dat we hier, in partnerschap met de lokale besturen maar vooral ook met de bouwsector, volop aan werken. Afgelopen weekend heb ik in Gent de bisbeurs geopend, het bouw- en inspiratiesalon. Ik hoor overal veel enthousiasme om mee te werken aan de beleidsvisie die in het witboek BRV is ontwikkeld.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben uiteraard blij te vernemen dat u een goede verstandhouding met de VCB hebt en hierover meerdere gesprekken hebt gevoerd. Als ik die blog lees, denk ik toch dat er een aantal kritische bedenkingen worden gemaakt. De VCB verwijst zeker naar de omzendbrief waarin de transitie wordt gemaakt naar bebouwd en onbebouwd gebied. Dit maakt een aantal mensen ongerust. Verder gaat het ook om een aantal uitspraken van anderen uit het verleden. Daarover hebben we het in deze commissie al vaker gehad.

Het is belangrijk dat we rekening houden met de bestaande tendensen. Dat de prijzen stijgen, blijkt ook uit de VRIND. Wat het huidig potentieel woonaanbod in elke provincie betreft, hebt u zelf naar de VRIND verwezen. Daarnaast lezen we echter dat snel aan een verdichting en een kernversterking moet worden gewerkt. Indien dat niet zou gebeuren, zouden we 25 tot 30 procent van het potentieel woonaanbod moeten gebruiken om tegemoet te komen aan de noden van de mensen.

Dat staat ook in VRIND. We moeten dus zeker ten volle inzetten op het verhogen van dat ruimtelijk rendement. U hebt gezegd dat u dat zeker wilt doen door te faciliteren en te sensibiliseren. Dat vragen en ondersteunen wij ook. Maar het is heel belangrijk dat er los daarvan nog een intenser overleg komt over wat zich afspeelt rond wonen en wat er in de commissie Wonen aan bod is gekomen en wat ook blijkt uit de recente cijfers van de Woonraad. We zien vandaag een daling van het percentage eigenaars, het aantal mensen die een woning in eigendom hebben, van 75 naar 70 procent. Men zegt dat die daling vooral inkomensgerelateerd is. Vooral de lagere inkomens hebben het alsmaar moeilijker om een woning te verwerven. Minister, ik vraag u om daar aandacht aan te besteden en om daar zeker nog meer werk van te maken.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik roep al mijn collega's op om zeer, zeer voorzichtig om te gaan met links tussen de stijging van de woningprijzen en het hier ontwikkelde beleid. We moeten daar met de grootste voorzichtigheid mee omgaan, want als er iets is wat ons aller beleid zou kunnen ondergraven dan wel dat: zo'n link leggen of op zijn minst al de indruk geven dat er een link zou kunnen zijn. Onlangs tweette iemand mij: 'Door jullie BRV kan ik geen huis meer kopen.' Ik heb die persoon uitgenodigd naar het parlement. Ik heb daar drie uur mee samengezeten. Die persoon is weggegaan en weet nu dat hij wel nog een huis kan kopen. Ik heb hem geen geld gegeven, ik heb dat geld niet. Maar in ieder geval: we moeten daar echt zeer, zeer, zeer, zeer omzichtig mee omgaan. Het is trouwens ook mijn overtuiging dat het BRV vandaag absoluut nog geen impact heeft op de woningprijzen. Het is belangrijk dat heel die zaak in alle rust verder kan worden uitgerold.

We hadden het daarnet over de leegstaande panden. We zitten nog met zoveel potentieel. Dat moet je zeggen aan de mensen: er zijn terreinen en mogelijkheden om extra woningen te creëren via verdichting en ruimtelijk rendement. Als we dat allemaal doen, zal het niet zo'n vaart lopen dat de woningprijzen zouden stijgen naar het niveau van bijvoorbeeld Nederland.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Mijnheer Ronse, de minister gaf daarnet aan dat in het kader van de maatschappelijke kosten-batenanalyse vooral werd gefocust op wonen. U verwijst naar de leegstaande bedrijvensites waarover we het daarnet hadden. Maar in heel wat facetten wordt toch vooral gefocust op wonen. U zegt dat het geen impact zal hebben. Maar enerzijds zie je de evolutie sinds het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. En anderzijds is het een gewone economische wetmatigheid dat er een prijsstijging is wanneer het aanbod daalt. Dat weten we allemaal. In die zin is het heel belangrijk dat je heel goed datgene wat rond wonen allemaal wordt gelanceerd, combineert en dat je ervoor zorgt dat er straks geen schaarste is. Als er schaarste is, zal de prijs stijgen. Daarom roep ik op om zeker van het ruimtelijk rendement werk te maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de bedreiging van de drinkwatergebieden door verontreinigd oppervlaktewater, in het bijzonder wat het water uit de Maas betreft – 2911 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): De Nederlandse vereniging van Rivierwaterbedrijven (RIWA) trekt aan de alarmbel: het rivierwater van de Maas is steeds vaker te vervuild om er drinkwater van te produceren.

In 2016 kon men driehonderd dagen geen rivierwater winnen doordat er te veel vervuilende stoffen in zaten. Vooral de nieuwe, opkomende stoffen – waarvoor er nog geen normen bestaan – vormen een probleem. Zo worden onder meer de onkruidverdelger glyfosaat, het pesticide desfenylchloridazon, de pijnstiller ibuprofen en het medicament metformine teruggevonden in het rivierwater.

In België wordt er nergens rechtstreeks drinkwater gewonnen uit de Maas. Het vervuilde Maaswater stroomt wel in het Albertkanaal, waardoor er uit de Antwerpse kranen toch Maaswater stroomt. Het Maaswater heeft echter vier weken nodig om de Antwerpse waterwinning te bereiken, waardoor ze tijdig kunnen ingrijpen bij vervuiling.

RIWA pleit voor een verstrenging van de lozingsnormen van de bedrijven die langs de Maas zijn gelegen. RIWA is ook vragende partij om bijkomende ingrepen te doen wanneer de Maas laag staat.

Minister, werd u of een van uw diensten al gecontacteerd door RIWA om de problematiek met het Maaswater aan te kaarten? Heeft er al een overleg plaatsgevonden en wat was de uitkomst van dit overleg? Is er misschien structureel overleg over deze thematiek?

Vlaanderen wint geen water uit de Maas. Onrechtstreeks winnen de watermaatschappijen wel drinkwater uit rivierwater. Zo wint De Watergroep bijvoorbeeld drinkwater uit het kanaal Bossuit-Kortrijk, wat in principe Scheldewater is. De Antwerpse Waterwerken (AWW) wint in Antwerpen dan weer drinkwater uit het Albertkanaal, wat dus Maaswater is.

Worden de stoffen glyfosaat, desfenylchloridazon, ibuprofen en het medicament metformine ook teruggevonden in het Vlaamse oppervlaktewater waaruit drinkwater wordt gewonnen? Controleren de Vlaamse drinkwatermaatschappijen die drinkwater winnen uit oppervlaktewater, dit water ook op de stoffen glyfosaat,

desfenylchloridazon, ibuprofen en het medicament metformine? Zijn er naast deze vier stoffen nog andere stoffen die regelmatig zorgen voor een stopzetting van de drinkwaterwinning uit oppervlaktewater? Welke stoffen zijn dit? Hoe vaak worden de drinkwaterwinningen van de Vlaamse watermaatschappijen stopgezet vanwege te hoge concentraties aan deze 'nieuwe' stoffen?

Er zijn voor deze stoffen nog geen lozingsnormen vastgelegd. Welke norm hanteren de drinkwaterbedrijven om de waterkwaliteit te beoordelen?

RIWA is vragende partij voor het opleggen van strengere lozingsnormen en bijkomende maatregelen bij een te lage waterstand. Voor een aantal 'nieuwe' stoffen bestaan er nog geen lozingsnormen. Worden er in de Vlaamse milieuwetgeving lozingsnormen opgenomen voor deze nieuwe stoffen? Tegen wanneer zouden die dan van kracht worden? Bent u bereid om – zoals RIWA vraagt – bijkomende maatregelen aan bedrijven op te leggen in verband met de lozingen van vervuild water indien de Maas veel te laag staat? Hoe zult u dit aanpakken en welke timing stelt u voorop?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Danen, er zijn uiteraard contacten: ad hoc, met de werkgroep ketenbeheer van de Vlaams-Nederlandse samenwerking rond de Maas, en op basis van milieu-incidenten. Als bepaalde concentraties zich voordoen, schiet de rivierinformatie in gang.

De stoffen waarnaar u verwijst worden aangetroffen bij de screenings die uitgevoerd worden op het oppervlaktewater dat bestemd is voor de productie van drinkwater. Deze stoffen worden opgevolgd door de drinkwatermaatschappijen die oppervlaktewater gebruiken voor de productie van drinkwater. Dit is een onderdeel van de risicobeheerstrategie die sinds 2013 is opgelegd aan de drinkwatermaatschappijen.

De gegevens voor 2016 zijn ter beschikking bij de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in haar rol als toezichthouder drinkwater. Voor de vier stoffen zijn de maximaal gemeten waarden in het oppervlaktewater: glyfosaat 2,14 microgram per liter; desfenylchloridazon 4,4 microgram per liter; ibuprofen 0,12 microgram per liter; metformine 2,0 microgram per liter. Geen enkele productie is al stopgezet voor deze vier stoffen. Wel is de kwaliteit van het oppervlaktewater sturend voor de innamestrategie van de waterbedrijven. Zij volgen de kwaliteit op en passen zich daarbij aan.

De voornaamste reden van tijdelijke stopzettingen zijn olieverontreinigingen kort bij de watervang die niet bestreden kunnen worden voordat die de watervang bereiken.

In 2016 werd de watervang van Lier vier maal gesloten gedurende in totaal 51 uur: één maal gedurende 28 uur wegens verhoogde pesticideconcentraties en drie maal korter wegens olieverontreinigingen.

De watervang van Broechem werd slechts eenmaal 61 uur gesloten. De drinkwaterproductie kwam daardoor nooit in het gedrang. De te hoge concentratie van het pesticide Bentazon zorgt vaak voor een innamestop in het IJzerbekken. Vaak zijn er ook andere gewasbestrijdingsmiddelen die voor te hoge concentraties zorgen. Zowel in 2016 als in 2017 werden de watervangen van Water-link geen enkele keer gesloten wegens te hoge concentraties.

De Watergroep beschikt over vijf drinkwaterwinningen voor drinkwater. In de drinkwaterwinningen uit oppervlaktewater in het IJzerbekken en in Evergem wordt er discontinu en selectief water ingenomen door te hoge concentraties aan gewasbestrijdingsmiddelen of chlorides. Bijkomend is er nog fosfaat, dat mede

door de aanwezigheid van nitraat en ammonium in de spaarbekkens aanleiding kan geven tot excessieve algenbloei.

De inname van oppervlaktewater in de drinkwaterwinning in Harelbeke/De Gavers is nooit stopgezet. De concentraties van verontreinigende stoffen worden ook hier nauwgezet opgevolgd, zodat tijdig kan worden ingegrepen indien dat nodig is.

Er wordt verwacht dat de klimaatverandering en de daarbij horende toenemende droogtes ervoor zullen zorgen dat er misschien frequenter zal moeten worden opgetreden. Door specifieke stoffen wordt de drinkwaterproductie in de drinkwaterwinningen af en toe verminderd. Dat wordt onder meer opgevangen door een verhoogde productie uit grondwaterwinning.

Voor drinkwaterbedrijven gelden de te respecteren drinkwaternormen en het algemeen uitgangsprincipe dat drinkwater gezond en schoon moet zijn. Voor veel micropolluenten zijn er inderdaad geen drinkwaternormen. Vaak ontbreekt het aan noodzakelijke toxicologische informatie om een norm te kunnen afleiden. Internationaal wordt daarom meer en meer gewerkt met richtwaarden die sturend kunnen werken en afgeleid worden op basis van robuuste beoordelingskaders. De aanpassing van het drinkwaterbesluit van 15 september 2017 voorziet in een kader om ook in Vlaanderen een richtwaarde voor opkomende micropolluenten vast te leggen.

Gevaarlijke stoffen mogen niet geloosd worden door een bedrijf in concentraties hoger dan de indelingscriteria, die vastgelegd zijn in artikel 3 van bijlage 2.3.1 van VLAREM II, als ze daar niet expliciet voor vergund zijn. De vermelde pesticiden en medicijnen komen niet zozeer door bedrijven in het aquatisch milieu terecht, maar veeleer door diffuse verontreiniging vanuit landbouw en huishoudens.

Het Albertkanaal wordt gevoed door Maaswater en start in Luik. Dat maakt dat we als Vlaanderen geen directe impact hebben op de lozingen van bedrijven op de Maas. Via de werking van de Internationale Maascommissie wordt dat natuurlijk wel opgevolgd.

Er zijn in Vlaanderen geen grote bedrijven die rechtstreeks op de Maas lozen. Er is alleen een middelgrote rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) in Dilsen die rechtstreeks op de Maas loost. Het aantal bedrijven dat in Vlaanderen loost op het Albertkanaal, is heel beperkt. In het kader van het lopende bronbeschermingsbeleid worden die bedrijven goed opgevolgd en is er bij een herziening van de lozingsvergunning aandacht voor de drinkwatervoorzieningsfuncties van het Albertkanaal.

Ik hoop daarmee voldoende antwoord te hebben gegeven op uw vraag. Ik heb gezien dat dit thema ook over de grens leeft, in Nederland. Waarschijnlijk hebt u daar ook de mosterd gehaald.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het is op zich een technische vraag, maar de kern van de zaak is: ons drinkwater moet schoon zijn en we moeten erop kunnen vertrouwen dat dat zo is. Ik merk dat de overheid veel campagnes voert om mensen aan te sporen om drinkwater te drinken. Ik doe dat zelf ook in heel erg grote mate. Ik neem aan dat men ervoor zal zorgen dat wat uit de kraan komt, gezond en schoon is, maar als dergelijke berichten vaak verschijnen – en ik ben natuurlijk voor transparantie – gaan mensen zich wel vragen stellen: hoe zit dat nu precies met ons drinkwater? Is dat wel zo schoon als men beweert? U zult allicht 'ja' antwoorden op die vraag.

In 2016 waren er in Nederland blijkbaar driehonderd dagen dat men geen water kon onttrekken aan de Maas om er drinkwater van te maken. Is dat bij ons dan ook zo? Ik neem aan van niet. U hebt gezegd dat het een aantal dagen stilligt,

maar ik weet natuurlijk niet hoe men precies werkt om drinkwater te produceren, en of dat een continu of een discontinu proces is. U hebt dat beantwoord voor bepaalde waterwinningsplekken. Maar de vraag is of dat hier ook zo is, dat men een aantal dagen echt geen water kan winnen door de vervuiling.

U zegt dat u de lozing door bedrijven in de Maas of het kanaal onder controle denkt te hebben. Dat wordt goed gemonitord. Het is vooral de continue of diffuse vervuiling die een probleem vormt. Hebt u plannen om daar iets aan te doen? Als dat een groter probleem is dan de lozing door bedrijven, lijkt het mij wel zinvol om dat aan te pakken.

Ik heb een aantal stoffen genoemd die ook door RIWA vermeld werden als een mogelijk probleem, maar er zijn natuurlijk ook andere polluenten in het water, de zogenaamde 'nieuwe vervuilers' die opkomen. Worden die systematisch gemonitord? Is er een plan om ervoor te zorgen dat die niet in het uiteindelijke drinkwater terechtkomen?

Dat zijn heel belangrijke vragen, omdat we ervoor moeten zorgen dat mensen erop kunnen vertrouwen dat drinkwater schoon en zuiver is en dat de kwaliteit ervan continu is.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Wat betreft die driehonderd dagen waarop geen drinkwater aan de Maas kon worden onttrokken: ik heb daarnet overlopen hoeveel dat bij ons was in 2016. Ik kan dat allemaal nog eens herhalen, maar ik veronderstel dat dat niet nodig is.

Johan Danen (Groen): Dat is niet de bedoeling, maar is de waterwinning hier een continu of een discontinu proces?

Minister Joke Schauvliege: Volgens mij is dat een continu proces, waar men ook continu de kwaliteit meet. Het is niet zo dat men af en toe eens een steekproef doet. Men blijft dat meten. Dat is ook logisch, voor de volksgezondheid, dat men de kwaliteit van het water constant opvolgt.

Als er nieuwe stoffen zijn, zorgen wij ervoor dat alles zo goed mogelijk gemonitord wordt. Met ons nieuwe systeem, waarvoor we op 15 september 2017 het besluit hebben aangepast, is er ook een richtkader om polluenten die nog niet zijn opgenomen, ook te gaan meten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het geluidsactieplan en de geluidshinder rond de luchthaven van Zaventem – 2 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, in juni 2016 werd het ontwerpactieplan omgevingslawaaï voor de luchthaven Brussel-Nationaal goedgekeurd. Het plan stelt voor om in het kerngebied, namelijk de gemeenten Machelen, Steenokkerzeel, Kortenbergh, Zaventem en Kampenhout, een preventief beleid te ontwikkelen dat gericht is op het vermijden van nieuwe, bijkomende geluidshinder. Dat steunt op twee maatregelen: enerzijds de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan ter operationalisering van de ruimtelijke maatregelen en anderzijds acties

rond bekendmaking van nieuwe isolatievoorschriften, gericht op nieuwbouwprojecten. Het is uiteraard van heel groot belang om inwoners van de betrokken gemeenten op een correcte, volledige en transparante manier te informeren.

De Vlaamse Regering is het engagement aangegaan om de financiële compensatie voor isolatie van bestaande woningen te onderzoeken. Een onderzoek naar de mogelijke invoering van isolatiepremies werd daardoor als een bijkomende actie in het geluidsactieplan opgenomen. Het ondersteuningsprogramma voor bestaande woningen zou trouwens ook als aandachtspunt op tafel worden gelegd tijdens de onderhandelingen over een samenwerkingsakkoord, aldus uw antwoord in deze commissie in april vorig jaar. Een samenwerkingsakkoord en een federale Vliegwet zijn dringend nodig voor een evenwichtige oplossing, voor rechtszekerheid, en uiteraard ook voor een spreiding van de geluidshinder en van de luchtvervuiling.

Minister, op welke manier monitort men de eventuele negatieve gevolgen op de mens van geluid veroorzaakt door de nationale luchthaven? Kan men op basis van die informatie zones identificeren die meer last ondervinden van geluid veroorzaakt door de nationale luchthaven dan andere? In hoeverre worden bepaalde zones meer belast door specifieke weersomstandigheden of drukte op de luchthaven? Hebt u weet van een tijdelijke overbelasting inzake geluidshinder, bijvoorbeeld in de regio rond Grimbergen?

Op welke manier worden de inwoners van het kerngebied geïnformeerd over de verdere uitvoering van het geluidsactieplan? Op welke manier zullen de inwoners worden betrokken in het proces? Wat is de stand van zaken van het ruimtelijk uitvoeringsplan? Wordt er al werk gemaakt van de milieueffectenrapportage? Om welke zones zal het bij de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan precies gaan?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot het onderzoek inzake de financiële compensatie voor isolatie bij bestaande woningen? Wordt die bijkomende actie in het geluidsactieplan reeds uitgevoerd? Welke timing werd daarvoor vooropgesteld?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot het samenwerkingsakkoord tussen de drie gewesten? Op welke manier zult u bijdragen tot een evenwichtig spreidingsplan voor onze nationale luchthaven?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega De Vroe, als u het hebt over de geluidsimmissies rond de luchthaven Brussel-Nationaal, dan gebeurt dat natuurlijk in uitvoering van de sectorale en de bijzondere milieuvergunningsvoorwaarden die zijn opgelegd. De luchthavenbeheerder brengt ook jaarlijks in kaart wat dat is, in de vorm van geluidscontouren voor relevante geluidsindicatoren.

De negatieve gevolgen van geluidblootstelling worden beoordeeld op basis van de in de VLAREM-regelgeving (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning) voorgeschreven dosis-responsrelatie voor potentiële ernstige hinder. Het aantal potentieel ernstig gehinderden binnen de geluidscontouren wordt daarbij berekend per gemeente op grond van de geluidimmissie, uitgedrukt in de jaargemiddelde en etmaalgewogen indicator Lden. De jaargemiddelde geluidscontouren vormen tevens de basis voor de rapportering aan de Europese Commissie.

In het goedgekeurde actieplan met looptijd 2016-2020 werden aanvullende, door het Europees Milieuagentschap voorgestelde dosis-responsrelaties toegepast, onder meer voor algemene slaapverstoring en ontwaakreacties. De ligging van de jaargemiddelde geluidscontouren wordt elk jaar opnieuw nader geverifieerd op basis van meetgegevens, verzameld in de permante meetstations van BAC (Brussels Airport Company) en het departement Omgeving. Ik verwijs daarvoor naar de jaarlijkse rapporten die voorhanden zijn. Actuele meetgegevens worden op periodieke basis

gepubliceerd door het departement Omgeving en de luchthavenbeheerder. Die geven ook bijkomende informatie over de evolutie doorheen het jaar van de relevante geluidsindicatoren. Het geluidmeetnet, beheerd door het departement Omgeving, werd het afgelopen jaar trouwens verder geoptimaliseerd.

De geluidscontouren van relevante indicatoren worden gerapporteerd volgens de in VLAREM voorgeschreven contourintervallen. Voor de equivalente indicatoren is dat een interval van 5 decibel. Die contouren geven duidelijk de graduele geluidsblootstelling aan rond de luchthaven met meer belaste zones dicht bij de luchthaven. Die zones ervaren uiteraard meer geluidsoverlast, met een groter risico op ernstige gezondheidseffecten. Om die reden werd in het actieplan gewerkt met een plandremmel van Lden 65 en Light 55 decibel. Die plandremfels bakenen een kerngebied af dat vanwege de verhoogde gezondheidsrisico's om een prioritaire aanpak vraagt. Dat kerngebied bevindt zich op het grondgebied van de gemeenten Machelen, Zaventem, Kortenberg, Steenokkerzeel en Kampenhout.

De geluidbelasting wordt in het kader van de vergunningsvoorwaarden steeds geëvalueerd op grond van de jaargemiddelde geluidimmissie. Er zijn fluctuaties in de loop van het jaar, die niet alleen seizoensgebonden zijn, maar ook een gevolg zijn van bijvoorbeeld de verkeersdrukke. De zomer is zo'n typisch voorbeeld. Lokaal is de geluidimmissie bijkomend afhankelijk van andere variabelen, zoals het werkelijke baangebruik en de gebruikte vliegprocedures. De keuze van de banen binnen het preferentieel baangebruikschema is daarbij inderdaad afhankelijk van de specifieke weersomstandigheid met toepassing van de windnormen, zoals nader gepreciseerd in de Aeronautical Information Publication (AIP).

Een tijdelijke overbelasting in de gemeente Grimbergen is op basis van de meetgegevens, verzameld in het permanente meetstation in Grimbergen, niet aanwijsbaar.

Zoals net aangegeven zijn er steeds momentopnames en zijn er variaties afhankelijk van diverse variabelen. Als we het termijn-gemiddelde voor de periode van januari tot augustus evalueren en dat vergelijken met de situatie in het voorgaande jaar, zien we dat bepaalde termijn-gemiddelde-indicatoren licht afnemen. We zien een globale afname met 0,2 decibel voor de etmaalgewogen indicator Lden (level day-evening-night). Voor de samenstellende bijdragen tijdens de dag-, avond- en nachtperiode zien we voor deze periode een toename met 0,3 decibel tijdens de dagperiode, een afname met 0,1 decibel tijdens de avondperiode en een afname met 0,6 decibel tijdens de nachtperiode. Dit zijn termijn-gemiddelden, waarvan nog moet worden afgewacht of ze worden bevestigd voor het volledige jaar. Op maandbasis zien we geen specifieke fluctuaties in de maandgemiddelde indicatoren. Opvallend is wel dat de geluidimmissie tijdens de maanden maart, april en mei van vorig jaar beduidend lager was dan in diezelfde periode dit jaar. Waardoor? De voor de hand liggende oorzaak is de impact van de terreuraanslag van 22 maart en een relatief lange periode van omgekeerd baangebruik.

Het actieplan omgevingslawaai in uitvoering van de tweede ronde van de richtlijn heeft een looptijd van vijf jaar en bestrijkt de periode 2016-2020. De inwoners van het kerngebied zullen op gepaste wijze worden geïnformeerd in functie van de voortgang van de uitvoering van de in het actieplan opgenomen maatregelen. Zodra die maatregelen voldoende concreet gevorderd zijn en klaar zijn voor daadwerkelijke regulering, zullen de inwoners uiteraard ook formeel worden betrokken. In dat verband kan worden verwezen naar de formele inspraakprocedures zoals die ook zijn voorzien in het kader van de vaststelling van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) of de invoering van een gewestelijk isolatievoorschrift. Het is te vroeg om vooruit te lopen op concrete inspraakmomenten, omdat de voorbereiding van de acties met betrekking tot het kerngebied binnen het departement zich nog in een beginstadium bevindt. De betrokkenheid en inspraak dienen uiteraard te worden bewaakt, en ik zal daar ook over waken.

Tot op heden werd nog niet gestart met de opmaak van een GRUP waarin maatregelen uit het geluidsactieplan worden vastgelegd. Het milieueffectenrapport maakt daar deel van uit. Het is nog niet bekend welke zones deel kunnen uitmaken van een GRUP.

Het onderzoek inzake de financiële compensatie voor isolatie bij bestaande woningen in de vorm van isolatiepremies werd nog niet opgestart. De bijkomende actie uit het geluidsactieplan is nog niet uitgevoerd. De voorgestelde timing voor die actie is opgenomen in het actieplan zelf. Volgens de timing van het actieplan is het onderzoek gepland in een latere fase, in 2018-2020. De invoering van isolatiepremies voor bestaande woningen kan niet los worden gezien van de opmaak van een isolatievoorschrift voor nieuwbouw. Inzake fasering moet er eerst duidelijkheid zijn over de mogelijkheid om een isolatievoorschrift voor nieuwbouwwoningen daadwerkelijk in te voeren. De focus ligt momenteel op de keuze van het geschikte instrument. Zoals vermeld in het actieplan zijn de mogelijke pistes de opname in een gewestelijke stedenbouwkundige verordening of het inschrijven in sectorale milieuwetgeving. In dit stadium van de uitvoering van het actieplan worden nu de meest geschikte verordenende instrumenten verkend. Pas indien daarover duidelijkheid is, kan men verder gaan.

Het politieke overleg in het voorjaar van 2017 stond in het teken van de behandeling van de belangenconflicten die door de Vlaamse Regering waren ingeroepen. Het belangenconflict tussen de gewesten inzake de Brusselse normen werd behandeld in het Overlegcomité, in bilaterale gesprekken en daarnaast ook in thematische werkgroepen. In het kader daarvan werd het sluiten van een samenwerkingsakkoord tussen de overheden aangehaald als element van een duurzame oplossing en als basis voor een nader te ontwikkelen flankerend beleid. Tot dusver werden er nog geen concrete besprekingen gevoerd over de inhoud en timing van zo'n samenwerkingsakkoord. Om op een duurzame en geloofwaardige wijze vorderingen te kunnen maken met een gewestelijk flankerend beleid is een politiek samenwerkingsakkoord volgens ons onontbeerlijk. Met de Vlaamse Regering zullen we daar ook naar blijven streven.

De bevoegdheid inzake het vastleggen van de vluchtprocedures is een federale bevoegdheid. Federaal minister van Mobiliteit Bellot heeft op dit moment geen enkel concreet voorstel voorgelegd. Gezien het vonnis van juli 2017 van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel in het kader van de milieustakingsvordering moet daar werk van worden gemaakt. Binnen de vier maanden na betekening van het vonnis moet de Belgische staat kenbaar maken welke stappen hij zal zetten om daaraan tegemoet te komen.

Ook moet volgens het vonnis binnen twaalf maanden een milieueffectenonderzoek worden opgesteld. De Federale Regering heeft tijdens de ministerraad van 1 september beslist om niet in beroep te gaan tegen dit vonnis. Vanuit het Vlaamse Gewest blijven wij er natuurlijk op aandringen dat ter zake snel stappen worden gezet.

Mevrouw De Vroe, ik hoop omstandig te hebben geantwoord op uw vragen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u. Het is belangrijk, denk ik, om ons een stand van zaken te geven. De geluidsproblematiek is heel belangrijk. We weten dat de Vlaamse Regering daar concrete maatregelen voor wil nemen. U heb nu een duidelijk overzicht gegeven wat dat betreft. U hebt aangegeven dat u de burgers wilt betrekken en informeren, en dat is eigenlijk ook de aanleiding geweest voor mijn vraag, want ik vind dat zeer belangrijk. U hebt verwezen naar een formele inspraakprocedure, maar ik vraag u om ook tegenover hen toch op een heel transparante, open manier te communiceren.

Wat de standstill van minister Bellot betreft: vorige week heb ik ook minister Weyts nog ondervraagd hier in het Vlaams Parlement betreffende de federale Vliegwet, want uiteraard is het heel belangrijk voor de spreiding van de vluchten dat ook wat dat betreft vooruitgang wordt geboekt. Uw collega-minister heeft me toen geantwoord dat hij dat zou agenderen op het eerstvolgende overlegmoment. Uiteraard zullen we dit vanuit het parlement ook zeker opvolgen, want het is uiteraard niet alleen dit verhaal. Het is een uitgebreid verhaal. Het is belangrijk voor de rechtszekerheid dat ook wat dat betreft grondige stappen vooruit worden gezet. We blijven dit dossier dus zeer nauwgezet volgen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): We zijn duidelijk nog niet toe aan een globaal akkoord wat de luchthaven betreft. Minister, ik had graag nog een bijkomende vraag gesteld. Er wordt vaak gedacht dat er aan de ene kant vaste routes zijn en dat de weeromstandigheden dan bepalen welke routes precies worden gevolgd, maar eigenlijk is het niet zo 'straightforward'. Dat komt steeds meer tot uiting bij een specifieke route, namelijk Leuven Rechtdoor, die hier in de commissie ook al een paar keer aan bod is gekomen. Er wordt in dat geval steeds meer afgeweken van de gebruikelijke route, door bijvoorbeeld sneller of later een bocht te maken. Belgocontrol bevestigt dat ook. Ik heb zelf de vraag gesteld. Zoals veel mensen krijg ik dan immers vragen van inwoners hoe dat nu eigenlijk zit. Belgocontrol bevestigt dat dus, maar geeft eigenlijk geen precieze oorzaak. Ik had graag geweten of men ervan op de hoogte is dat er steeds meer wordt afgeweken van de exacte route, en of men de precieze oorzaken daarvan kent. U hoeft daar natuurlijk niet meteen op te antwoorden, maar misschien kunt u de vraag doorgeven aan de bevoegde instantie. Als zoiets gebeurt, zeker onaangekondigd, dan veroorzaakt dat immers uiteraard wat tumult bij mensen, en bezorgdheid, zelfs rechtsonzekerheid. Ik hoop dus dat daar wat meer duidelijkheid over kan komen, misschien in de komende weken, via een aanvullende mail of informatie.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Ik wil me absoluut bij die vraag aansluiten. Het is immers absoluut een gegeven dat heel wat betrokkenen en heel wat getroffen en in de afgelopen jaren hoe langer hoe meer het noorden kwijt zijn over de vraag hoe, wat, waarom, wanneer en op basis van welke criteria zij nu in welke richting dan ook worden overvlogen. Leuven Rechtdoor is daar een typisch voorbeeld van, maar zeker niet het enige. Het is er wel een dat ik relatief goed ken, als betrokkene uit de omgeving. Mijn informatie is dat het gewoon te maken heeft met het feit dat men de capaciteit maximaal wil houden en dat men, om die capaciteit maximaal te hebben op een eigenlijk ver van optimale route, dus zo veel mogelijk moet spreiden na het opstijgen, en dus op alle mogelijke gekke manieren soms afbuigt om toch maar die baan te kunnen gebruiken. Ik denk dat het voor de inwoners van alle betrokken zones, of dat nu Grimbergen, Leuven of eender waar is, eigenlijk dringend tijd wordt dat er een minimum komt aan solide, stabiele rechtszekerheid voor iedereen, zodat iedereen zich in de mate van het noodzakelijke ook kan aanpassen. Minister, ik hoop dat u daarop wilt aandringen bij uw federale collega. Immers, het argument dat vroeger gold en dat voor een deel misschien nog terecht was, namelijk dat men weet waar men gaat wonen en achteraf niet moet klagen, is ondertussen door al het gehannes en het gewroet en het gehaspel met routes totaal niet meer van toepassing. Met het oog op rechtszekerheid voor de burgers klopt dit ook gewoon op geen enkele manier meer.

Minister, u bent uiteraard niet zelf rechtstreeks verantwoordelijk – ik ben me daar ten volle van bewust –, maar ik denk dat we er best met z'n allen een zaak van maken om uw federale collega mee onder druk te zetten om dit voor alle

omwonenden – het zijn voor 90 procent Vlamingen – op een betere manier op te lossen dan vandaag het geval is.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, uw antwoord is volledig. U hebt geschetst wat de inhoud is van zo'n geluidsactieplan, alleen is de titel fout gekozen, want het is geen actieplan, maar een plan, want er zit weinig actie in. Waarom zeg ik dat? Het is onvoldoende ambitieus en het is ook volkomen vrijblijvend omdat er geen samenwerkingsovereenkomst is tussen de gewesten en omdat er geen duidelijkheid is over die Vliegwet die gezegd in de steigers staat. Dat is niet uw verantwoordelijkheid, want die ligt elders.

Ik spreek in naam, denk ik, van de bewoners die dagelijks worden geconfronteerd met die onzekerheid en die rechtsonzekerheid en die zich de speelbal voelen tussen die verschillende partijen die eigenlijk spelletjes spelen in dit geval. Ook de partij van collega Tobback pleit schuldig. Hij doet alsof het een nieuw probleem, is maar het is een probleem dat al verschillende jaren aansleept.

Wat de financiering van dat plan betreft, voorziet het plan in 650.000 euro. Ja, dat is ontoereikend voor wat men wil bereiken: geluidsisolatie voor de mensen in de kerngebieden die hard worden getroffen door de geluidsoverlast van de nabijheid van de luchthaven. Het is ook nergens concreet becijferd in dat plan, en dat komt deels omdat er geen Vliegwet is en je dus je plan vandaag nog niet kunt uitvoeren, want je weet nog niet welke woningen er moeten worden geïsoleerd. Als er geen Vliegwet komt en ze blijven vliegen waar ze vandaag vliegen – en dat is overal –, dan moet er veel meer geld zijn om het plan uit te voeren, want dan gaat natuurlijk iedereen in de klappen delen. Iedereen zal dan overlast hebben.

Wat in het actieplan, in het plan, ontbreekt, is een timing. Nergens wordt aangegeven wanneer het wordt uitgerold of wanneer de inwoners eindelijk kunnen genieten van al die acties uit het plan. In het actieplan ontbreekt volgens mijn bescheiden mening ook een langetermijnvisie. U weet ook dat het Masterplan 2040 voorziet in een verdubbeling van de capaciteit van de luchthaven en in een verdubbeling van het aantal passagiers dat over en weer wordt gevlogen. We gaan dus een plan implementeren dat eigenlijk voor de toekomst van BAC al achterhaald is. Dit actieplan heeft dus ook een langetermijnvisie.

Voor mij is het huidig actieplan een oefening die verplicht is door de Europese richtlijn, die ook alleen maar vooropstelt dat je een plan moet maken maar er niet op toeziet of de inhoud van het plan ook daadwerkelijk in de praktijk wordt gerealiseerd. Ik vind het ondermaats en onvoldoende om de problematiek van de geluidsoverlast van de nabijheid van de luchthaven grondig aan te pakken.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Nevens, ik volg uw analyse dat we geen volledig actieplan kunnen maken zolang er geen duidelijkheid is op lange termijn over een stabiel kader. Dat weten we allemaal. We hebben dit plan ook samen goedgekeurd. U hebt het binnen uw partij ook mee goedgekeurd in de Vlaamse Regering omdat het het beste is wat we vandaag konden doen op basis van de gegevens die we kennen.

We zijn absoluut allemaal vragende partij. Ik hoor het hier bij alle partijen, meerderheid en oppositie, dat er snel een duidelijk rechtszeker kader moet komen. Laat ons er samen werk van maken. Door de zaken op de spits te drijven, zal er zeker geen stabiel kader komen. Ik hoop ook dat het er snel zal zijn en dat het ook goed zal zijn zodat we er ook werk van kunnen maken.

Collega Sanctorum, uw vraag is bijzonder interessant, maar ik moet de gegevens opvragen bij Belgocontrol. Ik kan u dus niet onmiddellijk een antwoord geven. We zullen het navragen en u de informatie bezorgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over ontbossing in het kader van natuurdoelstellingen – 2919 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, onze bossen verdienen een zo goed mogelijke bescherming en we moeten erop toezien dat ons bosareaal zeker niet afneemt. We hebben al stappen vooruitgezet, maar er is – zoals we al meermaals hebben gezegd – nog werk aan de winkel.

Ontbossen is via het Bosdecreet in principe verboden, maar er zijn een aantal uitzonderingen mits compensatie. Maar in 2009 is decretaal beslist dat als er ontbost wordt voor instandhoudingsdoelstellingen, er geen compensatieplicht is. Iedereen die een natuurbeheersplan opmaakt en die gaat ontbossen, hoeft dan ook niet te compenseren, en daar stelt zich het probleem van een ongelijke behandeling.

Naar aanleiding van uw uitspraken in het interview in Knack van 10 mei jongstleden en de debatten in de plenaire vergadering en de commissie Leefmilieu die hierop volgden, heb ik deze ongelijkheid aangekaart.

U hebt toen te kennen gegeven dat u bereid was om daar verder over te praten, maar dat het misschien zelfs niet nodig was om daar decretaal een initiatief voor te nemen. De terreinbeherende verenigingen kunnen immers vrijwillig overgaan tot compensatie, ook al hebben ze geen compensatieplicht.

Minister, op welke schaal compenseren de terreinbeherende verenigingen op vrijwillige basis bij het uitoefenen van hun instandhoudingsdoelstellingen?

Hoe effectief is de vrijwillige compensatie? Plant u eventueel toch nog een decretaal initiatief?

Hebt u reeds overleg gehad met Natuurpunt en andere terreinbeherende verenigingen over de intensivering van de vrijwillige compensatie? Zijn zij bereid om zonder decretaal initiatief hun verantwoordelijkheid te nemen?

Op welke manier zult u de organisaties en verenigingen sensibiliseren om meer in te zetten op vrijwillige compensatie?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik zal nog eens de principes duidelijk stellen, want er is veel verwarring rond. Ontbossen is verboden in Vlaanderen, maar er zijn vier uitzonderingen: ontbossing met het oog op handelingen van algemeen belang; ontbossing of verkaveling in zones met de bestemmingen woongebied of industriegebied in de ruime zin en zones die hiermee gelijk te stellen zijn; ontbossing van de uitvoerbare delen in een niet-vervallen vergunde verkaveling; ontbossing in functie van vastgestelde natuurdoelen op voorwaarde dat de ontbossing is opgenomen in een goedgekeurd natuurbeheerplan.

Voor alle andere ontbossingen voorziet de Vlaamse Regering in de mogelijkheid om op individueel en gemotiveerde verzoek een ontheffing van het ontbossingsverbod te verkrijgen.

Indien het ontbossingsverbod niet geldt, kan een ontbossing pas worden uitgevoerd na het verkrijgen van een omgevingsvergunning.

Er zijn twee uitzonderingen op het verplicht aanvragen van de omgevingsvergunning tot ontbossing. Er dient geen omgevingsvergunning tot ontbossing aangevraagd te worden voor private bossen gelegen in het agrarisch gebied die binnen de 22 jaar na de aanplanting of na het ontstaan gerooid worden en opnieuw in landbouwgebruik komen. Er dient geen omgevingsvergunning tot ontbossing aangevraagd te worden voor een ontbossing in een natuurreservaat met een goedgekeurd beheerplan, als de ontbossing in dit beheerplan is opgenomen.

Voor de ontbossingen waarvoor geen omgevingsvergunningsplicht geldt, is geen compensatie vereist. Voor ontbossingen waarvoor wel een omgevingsvergunningsplicht geldt, gelden ook nog twee andere vrijstellingen van compensatieplicht. Ten eerste is er de vrijstelling van compensatieplicht voor spontane bebossing. Dit geldt niet voor gronden die spontaan zijn bebost na de invoering van het Bosdecreet, als die spontane bebossing jonger is dan 22 jaar. Ten tweede is er de vrijstelling van compensatieplicht om sociale redenen. Die uitzondering geldt voor het ontbossen van de eerste 5 are op een kavel kleiner dan 12 are in zones met als bestemming woongebied in de ruime zin of daarmee gelijk te stellen gebied. De uitzondering kan maar eenmaal worden verkregen. Bovendien moet de aanvrager een natuurlijk persoon zijn, die op datum van de aanvraag nog over de volle eigendom van een woning beschikt.

Uw vraag verwijst dus naar een van de uitzonderingen op het verbod op ontbossing en de verplichting tot compensatie in relatie tot de omgevingsvergunning. Het klopt dat de betrokken partijen die daar vaak gebruik van maken, bereid zijn om een balans op te maken en bij te houden van de ontbossingen en bebossingen die in het kader van een goedgekeurd natuurbeheerplan worden uitgevoerd. Voor de vrijwillige compenserende bebossingen doen de actoren vooral een beroep op spontane, natuurlijke verbossingen.

Een decretaal initiatief, ik heb dat al eens gezegd, lijkt me niet aan de orde, mede gelet op het feit dat men initiatieven wil nemen om die bosbalans beter bij te houden.

Ik heb het ANB de opdracht gegeven om met de terreinbeherende verenigingen te overleggen over de wijze van bijhouden en rapporteren van een bosbalans. Dit overleg vindt binnenkort plaats. Ik vind het belangrijk dat de cijfers goed in beeld gebracht worden. Zo kunnen we de vinger aan de pols houden en kan – zonder de realisaties in het kader van de instandhoudingsdoelstellingen te hypothekeren – voorkomen worden dat het natuurbeleid in Vlaanderen leidt tot een negatieve bosbalans.

Naar aanleiding van het debat stelt Natuurpunt dat ze zelf initiatief nemen om meer duidelijkheid te brengen. Natuurpunt bericht: "Van de 22.000 hectare natuurgebied die Natuurpunt beheert, is ruim een derde bos. Dat maakt van Natuurpunt de grootste bosbeheerder van Vlaanderen. Sinds 2005 heeft Natuurpunt 1,9 procent van het bosgebied dat het beheert gekapt."

Volledigheidshalve geef ik mee dat de totale bosbalans in uitvoering van de Europese instandhoudingsdoelstellingen positief is. De eindbalans wordt echter pas in 2050 opgemaakt, dit is de timing voor realisatie van de IHD, wat maakt dat het nuttig is om ook in tussentijd te monitoren hoe de evolutie verloopt.

Het bijhouden en bekendmaken van een bosbalans vormt een sterke stimulans. Het overleg waarvan eerder sprake is erop gericht om afspraken te maken over de praktische uitwerking van zo'n bosbalans.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, dank u voor het overzicht.

In mijn gemeente heeft Natuurpunt op een bepaald moment een bos gekapt. De buurtbewoners hebben daar ontzettend veel amok over gemaakt doordat de communicatie niet transparant was inzake compensaties en dergelijke. Ondertussen heb ik uiteraard zelf contact opgenomen met Natuurpunt. Ik vind het een goede zaak dat zij zelf compenseren. Ze hebben ook aangegeven dat ze dat toekomstgericht willen intensiveren.

U hebt de opdracht gegeven aan het ANB voor een overleg, dat zou binnenkort plaatsvinden, over de bosbalans. Daar kijk ik zeker naar uit. Het is belangrijk dat niet alleen Natuurpunt maar alle terreinbeherende verenigingen dit op een vrijwillige basis en toekomstgericht gaan doen.

Minister, ik wil ook komen tot een punt dat ik al meermaals in de plenaire vergadering en hier in de commissie heb aangehaald. Er is 12.500 hectare bosgebied ingekleurd op het gewestplan dat in de realiteit niet de functie van bos heeft. Minister, ik zou graag willen weten welke maatregelen u effectief gaat nemen om werk te maken van het bebossen van dat gebied. We moeten op dat vlak echt stappen vooruit zetten. Er is gezegd in de plenaire vergadering dat dat zou gebeuren, ik zou graag uw concrete maatregelen horen om dit in de praktijk om te zetten.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, wat is intussen de balans tussen ontbossing en compensatie? U hebt er net naar verwezen in uw antwoord betreffende de klimaatvraag. Ik heb begrepen dat er een lichtjes negatieve balans is. Wat is de laatste stand van zaken? We hebben de audit van het Rekenhof gehad, er zijn nadien budgetten ...

De voorzitter: Mijnheer Sanctorum, er wordt straks een vraag om uitleg gesteld over de Boswijzer en dus over die balans. Ik zou u willen vragen om de eer aan de vraagsteller te laten. *(Opmerkingen van Hermes Sanctorum-Vandevoorde)*

Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het is een beetje jammer, telkens weer, dat die perceptie wordt gecreëerd. Het is voor veel mensen moeilijk te vatten als ze zien dat een bos gekapt wordt. Het is wel heel iets anders als een bos gekapt wordt in het kader van natuurdoelstellingen en binnen beheerplannen die zijn opgemaakt. Dat is de uitvoering van de wet, van een beleid dat u hebt goedgekeurd en voorgesteld.

De perceptie is gecreëerd, of toch sterk bevestigd, in het interview in Knack dat u een tijdje geleden hebt gegeven. U zei daar dat Natuurpunt de grootste ontbosser is. Dat wordt telkens weer bevestigd.

Ik denk dat het moeilijk is voor Natuurpunt om zich te verdedigen bij de publieke opinie, terwijl ze uitvoeren wat de overheid vraagt, namelijk natuurdoelstellingen halen. In het kader van natuurbehoud moeten zij op sommige plekken aan ontbossing doen, omdat dat noodzakelijk is. Ze beseffen wel dat dat moeilijk ligt bij de publieke opinie. Ook zij zijn bijzonder bekommerd om de bossen, meer bossen, meer bomen in Vlaanderen om nog andere redenen zoals milieu en schone lucht.

Ze zijn ook wel bereid, maar dan vrijwillig natuurlijk, om nog meer te gaan compenseren. Alleen is dat niet zo een gemakkelijk verhaal. Zelfs als je meer wilt

compenseren dan je wettelijk moet doen en als je bos wilt aanplanten, wat ze echt willen want ze zijn niet voor niets een natuurvereniging, moet dat mogelijk zijn.

Dan zitten we nog steeds met de conclusies van het rapport van het Rekenhof over compensatie en de knelpunten daar. In antwoord daarop hebt u het bedrag voor compensatie wel opgekrikt. Dat was een stap in de goede richting, maar daarnaast waren er nog wel een reeks andere knelpunten in het rapport van het Rekenhof die compensatie bemoeilijken, of die nu vrijwillig of verplicht is. Mijn vraag is of u nog verder voor oplossingen zult zorgen om die compensatie te vergemakkelijken, antwoordend op de knelpunten die daar opgesomd worden. Ik neem aan dat Natuurpunt dan zeker bereid zal zijn om dat ook te realiseren.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Mag ik er even op wijzen dat de vraag van mevrouw De Vroe over iets anders gaat. Ik heb ze nog eens gelezen. Mijn vraag is echt onafhankelijk van de stand van zaken van de Boswijzer en de methodiek en dergelijke meer. Voor de goede orde wil ik hier even op wijzen, anders zou ik me aansluiten bij die vraag.

De voorzitter: Collega Sanctorum, ik wil daar later nog wel eens over spreken.

Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega De Vroe, wat betreft die 12.500 hectare, is het zo dat wij een ontwerp van decreet klaar hebben om de subsidie die u krijgt om daar te bebossen, op te trekken om tegemoet te komen aan uw vraag. Ik denk dat dat de beste manier is om te stimuleren en niet af te straffen. Dat ligt op de tafel. Die opdracht is gegeven.

Collega Meuleman, we gaan in de beleidsbrief heel uitvoerig in op alle aanbevelingen van het Rekenhof en hoe wij daaraan zijn tegemoetgekomen. Ik wil u dat bezorgen, maar ik heb het nu niet bij mij. Ik heb die aanbevelingen trouwens al uitvoerig in het parlement toegelicht. Er zal een overzicht in zitten. Ik wil u dat gerust nog wel extra bezorgen, buiten de beleidsbrief. Wij zijn ingegaan op al die aanbevelingen, bijvoorbeeld het optrekken van het bedrag en dergelijke meer.

Het is fijn dat u erkent dat compenseren niet altijd gemakkelijk is. Het is goed dat u dat bevestigt. Dat komt tegemoet aan wat iedereen ervaart op het terrein. We kunnen in Vlaanderen nu eenmaal geen grond bij maken. Het is dus niet gemakkelijk. Er zijn altijd heel veel claims op dezelfde grond. Dat is een van de grote obstakels die we overal tegenkomen om massaal extra bossen te gaan aanplanten. Ik ben blij dat u in uw gesprek met Natuurpunt nu ook inziet dat het niet zo evident is om dat overal zomaar massaal te gaan doen omdat er inderdaad ook andere claims op die gronden zijn, en dat we moeten zoeken waar we dat optimaal kunnen doen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik ben tevreden dat er een ontwerp van decreet klaar is om voor die 12.500 hectare die in het gewestplan ingekleurd zijn als bosgebied, er werk van te maken om te stimuleren dat men daar effectief gaan bebossen. Dat is een heel goede zaak en een eerste stap in de goede richting. We zullen dat zeker verder opvolgen. Hopelijk wordt er ook een heel goede communicatiestrategie voor opgezet zodat de burgers effectief zullen weten dat er in de toekomst meer zal worden bebost.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het uitblijven van de nieuwe Boswijzer – 2945 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): De Boswijzer is een instrument dat het 'groene dak' van Vlaanderen meet vanuit de lucht. We hebben het er in deze commissie al vaak over gehad. De laatste Boswijzer dateert van 2013. Het systeem zit zo in elkaar dat er om de twee jaar een nieuwe Boswijzer komt.

Minister, u hebt steeds verklaard dat er eind 2016 een nieuwe Boswijzer zou worden gepubliceerd. Begin september antwoordde u op mijn schriftelijke vraag nummer 841 dat de nieuwe editie van de Boswijzer nog niet klaar was voor publicatie. Met bijna acht maanden vertraging is de nieuwe Boswijzer er vandaag nog steeds niet en blijft de onduidelijkheid over het bosareaal nog steeds bestaan.

Het ontwerprapport voor de nieuwe Boswijzer zou worden voorgelegd aan alle betrokken partners op de stuurgroepvergadering van eind mei 2017. Deze stuurgroep moest eerst een eindoordeel formuleren vooraleer verdere stappen te nemen. Het eindoordeel zou bepalend zijn voor het lanceertijdstip van de Boswijzer, zo antwoordde u op mijn schriftelijke vraag nummer 551 van 11 april 2017.

Helaas werd deze vergadering uitgesteld door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), waardoor een eindoordeel uitbleef. Een nieuwe vergadering zou op 13 september plaatsvinden, zo hebt u gemeld.

Minister, wat is de stand van zaken van de publicatie van de nieuwe Boswijzer? Heeft de stuurgroepvergadering van 13 september 2017 plaatsgevonden? Zo ja, hoe evalueert u dat overleg? Wat waren de belangrijkste conclusies en resultaten?

Heeft de stuurgroep een eindoordeel geformuleerd? Zo ja, wat is het eindoordeel? Is er meer zicht op een concrete timing voor de publicatie van de nieuwe Boswijzer die al meer dan acht maanden vertraging heeft opgelopen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw De Vroe, de stuurgroep is op 13 september samengekomen en heeft de werkzaamheden afgerond. Jammer genoeg is er nog steeds geen consensus. Ze hebben aan twee zaken gewerkt: een vegetatiekaart en een derde poging tot Boswijzer, maar daar is geen consensus over. De vegetatiekaart wordt door de leden van de stuurgroep gewaardeerd.

Over de Boswijzer als benadering voor de bosoppervlakte blijven de meningen verdeeld. Vlaanderen beschikt niet over een performante methode om het actuele grondgebruik snel te detecteren. Dit wordt precair geacht voor het thema 'groen en bossen'. Daarom heeft men de vegetatiekaart. Aan de hand van luchtbeelden wordt via een nabewerking een benadering gegeven van het natuurlijk kapitaal aan groen in Vlaanderen. Op basis daarvan wordt er een berekende schatting gemaakt van de bosoppervlakte. Dit alles gebeurt op basis van luchtbeelden die de bodembedekkingen weergeven. Om die oppervlaktebepaling te kunnen doen, wordt gebruikgemaakt van een omschrijving van het begrip 'bos' zodat de computer daar ook rekening mee kan houden. Deze benadering is reeds vele malen duidelijk gemaakt, ook in het parlement, maar daar blijven dus discussies over bestaan. Sommige leden van de stuurgroep blijven zweren bij een benadering die

meer aansluit bij het effectieve bodemgebruik. Dit zou volgens hen ook meer aansluiten bij wat het publiek gemeenzaam beschouwt en ervaart als bos.

Een benadering die dezelfde voordelen heeft als de Boswijzer inzake snelheid en haalbaarheid, lage personeelsbezetting en gedocumenteerde betrouwbaarheid is er dus niet.

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) adviseert dan weer om de gewestelijke bosinventaris te gebruiken omdat deze wel steunt op terreinwaarnemingen en beter zou aansluiten. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) oordeelt evenwel dat die benadering niet dezelfde voordelen heeft als die waarvoor gekozen werd in de verwerking van de luchtopnames. De bosinventaris heeft een meetcyclus van tien jaar. Je zou dan eigenlijk tien jaar moeten wachten vooraleer een vergelijking kan worden gemaakt.

We zitten dus nog steeds met dezelfde discussie. Het lijkt mij zinvol om daar met al die betrokkenen in een hoorzitting eens dieper op in te gaan. Eerlijk gezegd krijg ik ook een punthoofd van al die discussies over begrippen en inventarisaties.

Mijnheer Sanctorum, u verwees daarnet naar de bosbalans. Ik weet niet zo goed wat u daar precies mee bedoelt. Bedoelt u de balans op basis van het aantal vergunningen die zijn verleend? Zo ja, dan moet ik dat opvragen, want ik heb dat niet. Of bedoelt u wat er allemaal in de beheersplannen zit? Uw vraag was mij niet helemaal duidelijk. U kunt die misschien nog iets exacter stellen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik ben uiteraard heel erg teleurgesteld dat er nog steeds geen consensus is. Dezelfde discussie is er al jaren. We hebben ooit al eens een hoorzitting gehad over de bossen en de verschilpunten. Ik vind het verschrikkelijk dat men maar niet tot een akkoord kan komen om het bosareaal in Vlaanderen te meten en effectief te kijken of we vooruitgaan of niet. Ik vind het heel teleurstellend.

Ik vind het heel jammer dat men op 13 september niet tot een consensus is kunnen komen. Ik wil gerust nog eens opnieuw hier alle partijen horen, als dat vooruit kan helpen. Misschien moeten we met een parlementair initiatief komen. Ik vind het echt heel teleurstellend, en ik had eigenlijk gehoopt dat de partners die hier dagelijks mee bezig zijn, in de praktijk tot een consensus hadden kunnen komen. Ik wil zeker meewerken aan een hoorzitting.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik sluit me daar volmondig bij aan. Als we nog geen consensus kunnen bereiken over de methodiek om ons bosareaal te meten, hoe kunnen we dan een bosbeleid evalueren? Dat is gewoon onmogelijk. Ik sluit me volledig aan bij de vraag voor een hoorzitting. Misschien moeten we inderdaad ook vanuit het parlement eens aan de oren trekken van de betrokkenen, want dit is echt amateurisme.

Ik wil nog mijn vraag van daarnet verduidelijken. Die ging echt over de hoeveelheid hectaren ontbossing versus de hoeveelheid hectaren aangelegde compensatiebossen. Die balans zou ik graag kennen. *(Opmerkingen)*

Ik zou zeggen voor het volledige plaatje, maar er zijn inderdaad nuances over wat in rekening wordt gebracht en wat niet. U mag dit gerust nadien overmaken aan de commissieleden.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Als hier gevraagd wordt om daar nog een hoorzitting over te houden, dan wil ik dat gerust steunen. Er is materiaal. Er zijn stuurgroepen over het al dan niet juist zijn van de methodiek. Er is een Boswijzer. Ik vraag om die publiek te maken, los van het feit of er al dan niet consensus is over de methodiek.

Wij horen overal in de wandelgangen dat die Boswijzer eigenlijk klaar is. Er zal misschien hier en daar nog wel iemand een opmerking hebben over de gebruikte methode maar dat kan niet blijven duren wanneer we acht maanden wachten en de discussie blijft aanslepen. Ik raad u aan te gaan voor transparantie en vrij te geven wat er nu al is. Dat zal misschien niet zo positief zijn. En inderdaad, bij de vorige Boswijzer waren de berichten aanvankelijk euforisch. Men kon toen zeggen dat er 8000 hectare bos bij was gekomen. Maar dat cijfer moest enorm gecorrigeerd worden omdat daar stukken bij waren zoals de Zoo van Antwerpen. Echt bos is dat niet, dat weten we.

Wanneer nu een andere strengere methode is toegepast, dan betekent dit dat er minder bos zal zijn maar dan hebben we op zijn minst een nieuwe nulmeting en kan daarop verder worden gegaan. U kunt toch niet zeggen dat u de handdoek in de ring gooit en dat het niet realistisch is om een Boswijzer op te maken, maar hoe kunt u beleid voeren als er niet wordt gemeten? Dat is mijn eerste optie.

De tweede optie geniet mijn voorkeur. Daarbij gaat u op het terrein en gaat u de situatie bekijken daar waar er vraagtekens zijn en waar uit de huidige studies niet duidelijk blijkt of het effectief om bos gaat of niet. Waar twijfel is, laat u controleren. Die optie is misschien wel te arbeidsintensief.

U kunt natuurlijk ook komen, en dat is de derde optie, met wat u hebt.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Voor dat laatste zou ik toch opletten, want van nog eens een oefening waarbij op alle mogelijke manieren de zaken verkeerd worden ingekleurd, wordt niets of niemand beter en nog het minst van alles de geloofwaardigheid van het beleid. Maar van de huidige situatie wordt de geloofwaardigheid van het beleid natuurlijk ook niet beter.

Minister, we voeren die discussie al een paar jaren. Ik steun de vraag van de heer Sanctorum voor een balans, maar de vraag is hoe men een balans kan opmaken wanneer men zelfs geen nulmeting heeft, wanneer men dus in de verste verte niet weet vanwaar men vertrekt. Men kan alleen op basis van dossiers een balans maken maar in de praktijk is nu al een aantal keren gebleken dat we in Vlaanderen onze bomen niet weten staan. Op die basis is elk beleidsinstrument gedoemd om te falen.

Ik begrijp niet goed dat het argument dat het arbeidsintensief is om op het terrein te gaan tellen en registreren zo zwaar kan doorwegen als je weet dat bij gebrek aan een fysieke telling en registratie het hele beleid ongeloofwaardig is. Misschien komen er bomen bij, misschien gaan eraf. Ik kan het ene beweren en u kunt het andere beweren, maar we kunnen het geen van beiden met sluitende cijfers bewijzen.

Het kan ook niet zo zijn dat het ons miljarden euro's zou kosten om een fysieke registratie en meting op het terrein te doen. Ik wil hier dan ook nog eens heel hard oproepen om de instrumenten die er in het verleden toe hebben geleid dat we verkeerswisselaars en de Zoo van Antwerpen meetelden, op zijn minst na al die ervaringen te corrigeren door een fysieke meting en registratie op het terrein en dan vandaar te vertrekken en na te gaan of er in de toekomst meer performante middelen mogelijk zijn. Maar op deze manier kan het toch echt niet meer verder als we het beleid nog een klein beetje serieus nemen.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik sluit me aan bij deze vraag en wil ook mijn teleurstelling uiten. Ik ben ervan overtuigd dat de mensen die dagelijks met die instrumenten en het beleid bezig zijn, in dezen een ongelofelijke kans hebben gekregen om het heft in eigen handen te nemen. Alle ervaring en deskundigheid waarover zij beschikken, kunnen zij hier mee op tafel leggen, maar dan hebben zij ook de verdomde verantwoordelijkheid om op bepaalde momenten keuzes te maken en tot een oplossing te komen. Iedereen hier weet dat in elk debat, of dat nu over bossen of over iets anders gaat, keuzes moeten worden gemaakt. Wanneer men bepaalde interpretaties aanneemt, moeten de cijfers ook op die manier worden gelezen. Zeker van wetenschappers zou ik verwachten dat zij dat echt wel kunnen overstijgen. Ik ben dan ook echt teleurgesteld te horen dat men daar blijkbaar niet in slaagt en ben mee vragende partij om die mensen en hun verschillende visies te horen. Ik had heel graag gezien dat zij ook zelf conclusies zouden trekken.

Mevrouw Meuleman vraagt dat op tafel zou worden gelegd wat we nu al hebben. De heer Tobback heeft er ook al naar verwezen. We hebben daar in het verleden al verschillende debatten over gevoerd, ook vorig jaar. Ik vraag me dan ook af of het zinvol is en of we daarmee een stap vooruit zetten. Als hier uiteindelijk iets op tafel wordt gelegd waarvan iedereen vindt dat het moet worden bekritiseerd en aangevallen omdat men het niet eens is over de techniek, dan lijkt het aangegeven het eerst eens te geraken over die techniek. Via een hoorzitting of een parlementair debat kan men het daar misschien eens over worden.

Of de Zoo al dan niet in de Boswijzer zit, maakt op zich niet uit. Als de Zoo er tweemaal in zit, dan maakt dat het verschil niet. En het is nu net het verschil dat we willen weergeven. Ik denk dat we voor onszelf zuiver en scherp die discussie zullen moeten voeren. Willen we echt een evolutie? En misschien moeten we daarbij ook aan heel andere instrumenten denken. Ik ben daar zelf ook nog niet uit. We moeten het hoofd niet laten hangen en de uitnodiging aannemen om samen met de partners die al aan tafel hebben gezeten, na te gaan of we een bijdrage kunnen leveren om de discussie sluitend te maken zodat we het op zijn minst onderling en op politiek vlak eens zijn over het feit dat we de cijfers op eenzelfde manier moeten interpreteren.

Want dat was in het verleden, de vorige keer, mijn grootste frustratie, dat we op die manier eigenlijk naast elkaar aan het spreken zijn. Ik hoop dat we dat niet meer moeten doen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, we moeten niet doen alsof er niets is en alsof we niet weten wat er gebeurt. Ik verklaar mij nader. We weten natuurlijk, als de vergunningen worden aangevraagd, welke worden verleend en wat daarmee gebeurt. Dat is er.

Dat heeft zijn beperkingen – dat is ook altijd door iedereen beaamd. Soms worden bepaalde compensaties niet gemeld of is er spontane verbossing of planten mensen bomen en bossen aan. Dat komt daar niet allemaal in. Dat heeft dus zijn beperkingen.

We hebben een bosinventaris van het INBO. Ik heb er daarnet naar verwezen. Iedereen zegt dat dat de meest correcte is, omdat dat allemaal op het terrein gecontroleerd is en omdat we weten wat daarbij de evolutie is.

Het nadeel van dat instrument is dat we dat maar om de tien jaar hebben. We hadden met z'n allen gezegd – dat dateert nog van de vorige legislatuur – dat we eigenlijk iets anders moeten hebben. Los van die naakte cijfers van de vergunningen, los van die inventaris van het INBO, willen we een instrument dat ons om de twee, drie jaar toelaat om snel de evoluties van de bossen in Vlaanderen in kaart te brengen. Daaruit is dan die Boswijzer gekomen. Op die Boswijzer is er nadien –

dat weet iedereen – heel veel kritiek gekomen omdat er fouten in zitten, terwijl iedereen wel wist dat die fouten daarin zaten, want dat komt door die methodiek.

Er is dan een aanbod geweest om rond de tafel te zitten en die Boswijzer samen te verbeteren. Maar ik merk dat men wel rond de tafel heeft gezeten en dat men die Boswijzer inderdaad wel verfijnt, maar dat men eigenlijk nog niet akkoord gaat met wat er op tafel ligt. Maar wat is dan het nut om met dat instrument af te komen als er toch nog kritiek op is en er geen consensus bestaat over wat dat is? Ik kan dat alleen maar vaststellen. Ik vind dat jammer. Wat is dan het nut om inderdaad dat instrument op tafel te leggen? Als de stuurgroep dat wil doen, dan doet ze dat maar. Ik zal mij politiek niet gebonden voelen met wat zij naar buiten komen. Maar, als er nog discussie rond is, welke zin heeft het dan om dat weer als instrument te gaan gebruiken? Want dat zal dan maatschappelijk ook weer hele discussies geven. Ik denk dat dat niet wijs is en dat het ook niet goed is voor het bosbeleid om dat op die manier te monitoren, als daarover discussie is.

Ik vind dat we naar iets moeten gaan waarvoor er een draagvlak is, waarin iedereen zich kan vinden: het beleid, het parlement, wetenschappers. Waar iedereen zegt: 'Dat is nu eens een goed instrument om op middellange termijn, twee à drie jaar, die evoluties effectief in kaart te brengen.' Als jullie zeggen dat terreinbezoek voor jullie belangrijk is en dat dat volgens het INBO maar om de tien jaar kan, als het de conclusie is om dat zo te hanteren, dan kan dat zo zijn. Maar dan denk ik dat we elkaar in de ogen moeten durven kijken en eerlijk zeggen: 'Laat ons dat dan hanteren als instrument.'

Ik vind het moeilijk wanneer er warm en koud wordt geblazen. Aan de ene kant: toon, bewijs om de twee, drie jaar wat de evolutie is. Aan de andere kant, als je dan met iets komt, is de kritiek dat het niet exact juist is tot op de boom die erop staat om daarvoor in aanmerking te komen. Ofwel is er een brede maatschappelijke consensus, ofwel niet. Op een bepaald moment zullen we de keuze moeten maken of we ervoor gaan of niet.

Het is maar al te gemakkelijk om te zeggen: 'Leg het op tafel en we zullen het wel afschieten.' Dat is al te gemakkelijk. Ik weet dat u daarop zit te wachten, mevrouw Meuleman, maar ik zal dat niet doen zolang daar geen breder maatschappelijk draagvlak voor is.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw openheid. Het zou een goede zaak zijn dat we hen zo snel mogelijk hier in de commissie kunnen horen. Ik denk dat terreinbezoeken het meest juiste zou zijn. Maar goed, ik denk dat het zeer nuttig zou zijn, met wat we nu weten, wat we hier vandaag hebben vernomen, om een hoorzitting bijeen te roepen. Onze teleurstelling mag worden overgemaakt. Dan kunnen we als parlement met een initiatief komen. Voorzitter, ik hoop dat u daar zo snel mogelijk aan wilt meewerken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gweny De Vroe aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de uitrol van het geplande 5G-netwerk – 2924 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, midden september verschenen er een aantal berichten in de media dat een collectief van wetenschappers uitstel vraagt voor de geplande uitrol van het 5G-netwerk. Het collectief bestaat uit 180 wetenschappers en dokters uit 35 landen en heeft de Europese Commissie gevraagd een moratorium te leggen op de geplande uitrol.

In de brief die ze daartoe tot de Europese Commissie hebben gericht, waarschuwen die wetenschappers dat de grotere blootstelling aan straling onder meer kanker en onvruchtbaarheid kan veroorzaken. Ze beroepen zich daarvoor op oude en recentere studies. Die studies zouden allemaal schadelijke gevolgen voor de menselijke gezondheid identificeren wanneer draadloze producten getest worden in omstandigheden gelijkaardig aan de werkelijke blootstelling. De wetenschappers zeggen bezorgd te zijn dat de grotere blootstelling aan 5G-straling zal resulteren in tragische, onherstelbare schade.

Het populairwetenschappelijk maandblad EOS nam zowel de 180 wetenschappers als de studies waarop ze zich beroepen, onder de loep. Uit de bevindingen van EOS blijkt dat zeker niet alle 180 wetenschappers expert zijn in die materie. Voor België ondertekende bijvoorbeeld een gepensioneerd bioloog, voor Nederland een gepensioneerd insectenspecialist. Bovendien behoren ook activisten tot die ondertekenaars. Zo tekenende eveneens in Nederland de voormalige voorzitter van de Stichting Elektrohypersensitiviteit.

Ook de bronnen waarop de wetenschappers zich beroepen, zouden niet altijd even betrouwbaar zijn. Zo beroepen ze zich op studies die niet reproduceerbaar zijn, alsook een recente Amerikaanse studie op proefdieren die nog niet afgerond zou zijn en dus de peerreview nog niet gepasseerd zou zijn.

Tegenover deze aanbevelingen van het collectief van wetenschappers haalt EOS ook het advies van de Wereldgezondheidsorganisatie aan, dat stelt: "Tot op vandaag zijn er geen nadelige gezondheidseffecten vastgesteld veroorzaakt door het gebruik van mobiele telefoons."

Minister, wat is uw huidig standpunt met betrekking tot de effecten van straling op de volksgezondheid? Hoe beoordeelt u de standpunten van het collectief met 180 wetenschappers zelf? Hoe beoordeelt u het standpunt van de WHO? Welke rol moet de overheid spelen in een eventuele nuancering van deze breed opgepikte berichten?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, om rekening te houden met de bestaande onzekerheden over de eventuele schadelijkheid hebben we bijkomende voorzorgen ingebouwd. We hebben strengere normen opgelegd dan de internationaal aanbevolen normen van de International Commission on Non-ionising Radiation Protection. We zijn strenger dan wat zij voorschrijven.

Als wetenschappelijk onderzoek wordt verricht, is het zeer belangrijk dat dit onderzoek wordt uitgevoerd volgens de criteria voor goed wetenschappelijk onderzoek. Alleen die werkwijze maakt het mogelijk onderbouwde uitspraken over gezondheidseffecten te doen.

Het Departement Omgeving volgt de meest recente wetenschappelijke onderzoeken op om snel op de resultaten te kunnen inspelen. In de praktijk gebeurt de opvolging en de evaluatie van nieuw onderzoek door de experts van het Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid en de Universiteit Gent. De studies, die onder meer betrekking hebben op cellen, proefdieren en bevolkingsonderzoeken, onderzoeken de mogelijke effecten van de straling die wordt gebruikt voor draadloze communicatie.

Ik vind de beoordeling van de standpunten van het collectief van wetenschappers en van de WHO belangrijk. De experts van het Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid en van de Universiteit Gent volgen het recent onderzoek op. Volgens die opvolging bieden de strenge Vlaamse normen op dit ogenblik voldoende bescherming.

De rol van de overheid houdt in dat we ervoor moeten zorgen dat mensen toegang hebben tot wetenschappelijk onderbouwde informatie. Die informatie moet op een toegankelijke wijze de stand van zaken van het onderzoek naar straling en gezondheid weergeven. De informatie moet gemakkelijk beschikbaar zijn. Dit gebeurt door de opvolging van de gezondheidsrapporten te publiceren op de website www.lne.be/zendantennes. De omwonenden kunnen bijkomend ook een meting aanvragen van de straling die ze eventueel zouden ervaren.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik zal het kort houden. Ik ben blij met uw antwoord. Ik vind het een goede zaak dat de recente onderzoeken worden opgevolgd en dat rekening wordt gehouden met wetenschappelijk onderbouwde studies. Als Vlaamse overheid is het onze rol over de volksgezondheid te waken. Ik vind het goed dat dit kort wordt opgevolgd en dat hierover op een transparante manier wordt gecommuniceerd. Het is een belangrijke materie die we allemaal samen goed moeten opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanwezigheid van microplastics in kraanwater – 18 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, mijn vraag om uitleg situeert zich in dezelfde sfeer als de vorige vraag om uitleg. Misschien zal het antwoord gelijkaardig zijn. Dat zal ik straks horen.

Begin september 2017 is op de website www.theguardian.com een artikel verschenen over de resultaten van een onderzoek naar microplastics in kraanwater. Dit onderzoek is in veertien landen gevoerd door de non-profitorganisatie Orb Media en door universiteiten uit New York en Minnesota. In Europa is het kraanwater onderzocht in het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Duitsland. Het kraanwater in deze Europese landen is als beste water uit het onderzoek gekomen. Per halve liter kraanwater zijn twee deeltjes microplastic gevonden. In de Verenigde Staten zijn, ter vergelijking, in eenzelfde hoeveelheid kraanwater vijf deeltjes microplastics gevonden. Wereldwijd worden microplastics in kraanwater gevonden.

Minister, wat de situatie in Vlaanderen is, is niet geweten. Dit wordt simpelweg niet onderzocht. Volgens Aqua Flanders, de koepel van de Vlaamse drinkwaterbedrijven en rioolbeheerders, is er voorlopig geen indicatie dat er microplastics in het Vlaams kraanwater aanwezig is. U hebt in de pers verklaard dat u dit onderwerp tijdens het eerstvolgend overleg met de betrokken maatschappijen zult aankaarten.

In België is nog geen onderzoek verricht naar de aanwezigheid van microplastics in kraanwater. Professor Janssen van de Universiteit Gent heeft wel de efficiëntie van de waterzuiveringsinstallaties onderzocht om plasticvervuiling uit rioolwater te zuiveren. Uit dat onderzoek is gebleken dat de waterzuiveringsinstallatie in Destelbergen slechts een kleine helft van de microplastics uit het water kan filteren. Het betreft dan

metingen voor en voorbij de installatie. Als we die resultaten naar heel Vlaanderen extrapoleren, komen dagelijks 15 tot 50 miljard deeltjes in het rivierwater terecht.

Andere zuiveringsinstallaties blijken efficiënter om de microplastics uit het water te filteren. In Nederland en Rusland slagen ze erin 90 procent van het plastic afval op te vangen. Een Duitse installatie haalt 97 procent.

Minister, microplastics komen wereldwijd voor in het kraanwater. Vlaanderen wint ongeveer 50 procent van het drinkwater uit oppervlaktewater dat met microplastics is verontreinigd. Waarom wordt het kraanwater in Vlaanderen niet onderzocht op de aanwezigheid van microplastics?

Wanneer zal het eerstvolgend overleg met de drinkwatermaatschappijen plaatsvinden? Wat zult u tijdens dat overleg precies ter sprake brengen in verband met de mogelijke verontreiniging van kraanwater door microplastics?

Professor Janssen, milieutoxicoloog aan de Universiteit Gent, pleit ervoor zelf een extensieve studie uit te voeren. Zult u dit voorstel aan de drinkwatermaatschappijen voorleggen of zult u zelf de opdracht geven deze studie uit te voeren?

De Amerikaanse studie heeft microplastics groter dan 2,5 micron onderzocht. Professor Tytgat, toxicoloog aan de KU Leuven, wijst op het gevaar van nog kleinere deeltjes. Die deeltjes kunnen zich immers op celniveau opstapelen. Bent u van plan onderzoek te laten verrichten naar microplastics kleiner dan 2,5 micron? Zult u dit mogelijk onderzoeksproject ook aan de drinkwatermaatschappijen voorleggen?

De onderzochte waterzuiveringsinstallatie in Destelbergen bleek ontoereikend om microplastics uit te zuiveren. Hierdoor worden grote hoeveelheden microplastics geloosd in het oppervlaktewater. Zijn de lozingsresultaten richtinggevend voor alle Vlaamse rioolwaterzuiveringsinstallaties? Denkt u eraan om een lozingsnorm voor microplastics op te nemen, of een milieukwaliteitsnorm voor microplastics in oppervlaktewater? Waarom zijn de installaties in Nederland, Duitsland en Rusland performanter dan de Vlaamse? Welke stappen zult u zetten om de lozing van microplastics via rioolwaterzuiveringsinstallaties te verbeteren?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Danen, het probleem van de microplastics werd tot vandaag bijna uitsluitend bestudeerd in de mariene omgeving. De drinkwaterbedrijven hebben de verplichting om de kwaliteit van het drinkwater op te volgen. Bij gebrek aan gevalideerde en gestandaardiseerde methodes voor monsternemingen en analyse van microplastics, meten zij dat op dit moment niet.

Naar aanleiding van de berichtgeving heb ik uiteraard meteen opdracht gegeven aan Aquaflanders en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) om dit thema grondig op te nemen. Zij hebben hierover in september overlegd. De problematiek en de mogelijkheden voor een verdere opvolging werden besproken.

Bij de gangbare beschrijving van een microplastic – synthetisch materiaal met een grootte kleiner dan 5 millimeter – schatten de drinkwaterbedrijven in dat de bestaande zuiveringsstappen die aanwezig zijn, al een zeer belangrijke barrière vormen tegen microplastics.

Toch zijn de drinkwaterbedrijven in samenspraak met de VMM gestart om de mogelijkheden voor een verdere opvolging in kaart te brengen. Professor Janssen liet in de media weten al een aantal stalen drinkwater te hebben gecontroleerd waarbij, gelukkig, geen microplastics werden gevonden.

In het najaar zal op het European Network of Drinking Water Regulators het thema besproken worden. Het is de bedoeling dat we dit op Europees niveau goed bekijken.

De VMM plant een studie naar de bronnen en transportroutes van micro- en nanoplastics in de waterketen en het watersysteem, onder meer in de waterzuiveringsinstallaties, overstorten, drinkwaterinstallaties en oppervlaktewater. De nanoplastics en de drinkwaterketen worden opgenomen in het studievoorstel 'Verspreiding, effecten en risico's van microplastics in het Vlaamse oppervlaktewater'.

Er is momenteel nog te weinig kennis over de mogelijke impact van microplastics, ook van de zeer kleine deeltjes, op de volksgezondheid. Dit onderzoeken is niet alleen een zaak voor de drinkwaterbedrijven, maar moet ook ruimer worden gezien.

De kwalificatie 'ontoereikend' is in deze context niet relevant. De rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) Destelbergen voldoet aan alle normen van de EU-richtlijn Stedelijk Afvalwater, omgezet in de VLAREM-wetgeving. Het verwijderen van microplastics behoort niet tot de opdracht, en de installatie is daartoe ook niet ontworpen.

Een milieukwaliteitsnorm opleggen voor microplastics is zeer moeilijk omdat dit een mix is van allerhande partikels en stoffen. Ook in andere landen bestaat er geen milieukwaliteitsnorm. Plastics kunnen een aantal gevaarlijke stoffen bevatten zoals bisfenol A, vinylchloride, ftalaten, gebromeerde vlamvertragers enzovoort.

De aanpak aan de bron is aangewezen. Vooral voor de microplastics die worden toegevoegd aan verzorgingsproducten en detergents, zou dit de eenvoudigste oplossing kunnen zijn. Als ze niet meer in het milieu terechtkomen, zal dat minder zorg betekenen voor de keten.

We kunnen zeker niet concluderen dat de installaties van andere landen performanter zijn. Zolang er geen eenduidige procedures zijn, kunnen we moeilijk vergelijken.

De conclusies van de Europese Commissie in het kader van de plasticsstrategie zullen een belangrijke leidraad zijn voor het bepalen van verdere stappen. Intussen is het aangewezen om de rol van de afvalwaterzuivering en de verschillende processtappen met bijkomende analyses beter in kaart te brengen.

De noodzaak tot verder onderzoek is reeds opgenomen als actie in het tweede stroomgebiedbeheerplan 2016-2021.

End-of-pipemaatregelen zijn belangrijk, maar ook een aanpak aan de bron.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, wat dat laatste betreft, ben ik het volmondig met u eens. U zegt dat er geen eenduidige procedure is om dit soort microplastics te meten. Is die procedure in ontwikkeling, om tot een gevalideerde manier te komen om dit soort verontreiniging te meten? Ik stel vast dat er steeds meer pollutanten mogelijk in het water terechtkomen. Preventief optreden is daarbij het belangrijkste. Maar er is nog een heel lange weg af te leggen tot er geen vervuiling met plastics meer zal zijn in de oppervlaktewateren. Staat zo'n gevalideerde methode op stapel? Meten is ook in dit geval weten. Dat zou goed zijn voor de kwaliteit van het water. Als dit soort meldingen vaker in het nieuws komen, zullen mensen zich misschien vragen stellen over de kwaliteit van het drinkwater. Ik wil zeker geen verklaringen afleggen die tot paniek zouden kunnen leiden, maar we moeten er wel zeker van zijn dat het water schoon en gezond is.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, u bent duidelijk geweest: brongerichte maatregelen zijn de beste en goedkoopste maatregelen. Maar dat moeten we dan natuurlijk

ook terugvinden in het beleid. Dat wil zeggen: minder plastics en duidelijke afspraken over draagtassen enzovoort. Dat geldt ook voor medicatie, contrastvloeistoffen, heroïne, cocaïne... Ja, wat zit er allemaal niet in het water vandaag? We moeten dus brongerichte maatregelen nemen en de normen aanscherpen. De vervuiler moet betalen. We moeten de ladder van Lansink toepassen op het vlak van het waterbeleid in het kader van het proper houden van onze oppervlaktewateren. Dat gaat in de toekomst steeds belangrijker worden aangezien we die oppervlaktewateren nodig hebben om drinkwater van te maken. Het kost pakken vol geld om dat oppervlaktewater op het einde van de keten te behandelen en drinkbaar te maken. We zouden beter het voorzorgsprincipe hanteren en ervoor zorgen dat het oppervlaktewater niet wordt verontreinigd door microplastics en door andere zaken die daar niet thuishoren. Wat er niet in komt, moet er ook nooit worden uit gehaald. Dat vat kort en bondig samen welke richting we moeten uitgaan. Dat moeten we in de praktijk toepassen, en dat is iets gemakkelijker gezegd dan gedaan. Ik reken daarvoor op u, minister, om dat in de praktijk tot een goed einde te brengen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Danen, er zijn geen normen. Dat wordt door ons goed opgevolgd, ook internationaal. Als we zelf inzichten of mogelijkheden hebben, dan zullen we dat zelf ook toepassen. Daarom zijn onze diensten ook samen met de drinkwatermaatschappijen aan het bekijken hoe we dat nog beter kunnen filteren. Maar internationaal is dat er niet.

Wat betreft de bronmaatregelen, collega Nevens: waar we kunnen, doen we dat, voor zover daar ook consensus over is. Productnormering is natuurlijk ook heel belangrijk, want microplastics zitten bijvoorbeeld heel veel in cosmetica, in scrubs en dergelijke. Maar daarvoor moet ik natuurlijk naar de Federale Regering kijken om daar maatregelen rond te nemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de Luchtvaartadvieskaart – 50 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, op 11 september 2017 – 9/11 is misschien een rare datum om het over een Luchtvaartadvieskaart te hebben – is die Luchtvaartadvieskaart opnieuw vastgesteld. Het gaat om een soort 3D-kaart, die door vergunningverlenende instanties in het kader van de omgevingsvergunning zal worden gebruikt om te bepalen in welke gevallen er een advies dient te worden ingewonnen van het Directoraat-Generaal Luchtvaart.

Volgens het uitvoeringsbesluit Omgevingsvergunning is het sowieso verplicht om dat advies in te winnen bij constructies die meer dan 60 meter boven het maaiveld komen. Met die kaart wordt ook op perceelsniveau vastgelegd waar en vanaf welke bouwhoogte om advies moet worden gevraagd. Een van de meest in het oog springende elementen in de kaart is dat het daarbij niet om de nokhoogte gaat, maar om de hoogte van het hoogste punt van een gebouw of constructie. Dat kan bij een gebouw dus de hoogte van de schouw zijn, of de antennemast of misschien de vlaggenmast bij sommigen. Daaraan verbonden kan die hoogte uiteraard verschillen van perceel tot perceel – aangezien we het persceelsniveau hanteren – en met name in de buurt van luchthavens, bij radarinstallaties, in aanvliegroutes en bij hellend reliëf.

Minister, op welke manier is de kaart tot stand gekomen? Is daarover overlegd, en met welke actoren? Indien neen, waarom was dat niet nodig? Wat was het voorstel van het Directoraat-Generaal Luchtvaart en de andere actoren? Werden het ontwerpbesluit en de bijhorende kaart besproken in de werkgroep Fast Lane of het overlegplatform met de federale overheidsdiensten inzake Windkracht 2020? Zo niet, waarom niet?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Nevens, het is reeds twintig jaar dat er grote discussies zijn met het Directoraat-Generaal Luchtvaart, omdat sommige gebouwen of constructies niet voor advies worden voorgelegd. Mijn diensten hebben de afgelopen jaren aangedrongen op een eenvoudige adviesregeling die voor iedereen duidelijk is, zodat iedereen weet wanneer en op welke manier er advies wordt gevraagd. Een eenvoudige advieskaart maken, was technisch niet eenvoudig, maar de GIS-mogelijkheden (geografisch informatiesysteem) verbeterden de afgelopen jaren stelselmatig.

Overleg met het Directoraat-Generaal Luchtvaart in het voorjaar van 2015 wees op een bereidheid om daar toch werk van te maken. Dat heeft geleid tot de u bekende passage in het uitvoeringsbesluit bij de omgevingsvergunning. Daarna is het directoraat-generaal aan de slag gegaan. De kaart is een soort samenvattende kaart van de wensen van meerdere betrokkenen: Defensie, Belgocontrol, de nationale luchthaven, de regionale luchthavens. Het directoraat-generaal vraagt dan ook subadvies aan die instanties.

Er is overlegd met het Directoraat-Generaal Luchtvaart en de instanties die subadvies geven. Eind 2016 was de ontwerpkaart klaar. Op 15 maart 2017 heeft het directoraat-generaal mij de ontwerpkaart bezorgd, op gezamenlijk voorstel van de bevoegde federale ministers van Defensie en Luchtvaart. Dan zijn de GIS-diensten van Informatie Vlaanderen en het Departement Omgeving aan de slag gegaan om de kaart digitaal te ontsluiten via het geoportaal. Op 11 september heb ik de kaart, zoals ze mij werd bezorgd, ongewijzigd vastgesteld. De kaart is gekoppeld aan de omgevingsvergunning en treedt dus in de meeste gemeenten op 1 januari in werking. Op www.ruimtelijkeordening.be is voor de gemeenten een stap-voor-staphandleiding te vinden.

De kaart is niet besproken in de werkgroep Fast Lane of het overlegplatform met de federale overheidsdiensten. De kaart is een louter technische kaart, die aangeeft wanneer de bevoegde overheid het advies van het directoraat-generaal moet inwinnen. Dat advies kan gunstig zijn of gunstig onder voorwaarden. Het is geen kaart met bouwverbod of een na te leven hoogte, anders zou er nergens in Vlaanderen nog een windturbine kunnen komen. De hoogste advieshoogte op de kaart is immers 60 meter. Bovendien moet ik opmerken dat ook in het verleden elke aanvraag voor een windturbine voor advies is voorgelegd aan het directoraat-generaal. De kaart brengt daar dus geen enkele verandering in aan, maar bevestigt die praktijk. Daarom is de kaart ook niet aan de werkgroep Fast Lane of het overlegplatform voorgelegd.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Het is zeer positief dat er eindelijk een duidelijk kader gecreëerd wordt van wat kan en mag rond luchthavens.

Is het advies van het Directoraat-Generaal Luchtvaart bindend? Moet er effectief rekening worden gehouden met de verzuchtingen van het directoraat-generaal?

Het is wat betreurenswaardig dat de gemeenten die in de omgeving van de luchthavens liggen, niet rechtstreeks betrokken zijn bij het tot stand komen van die

kaart. Het is altijd interessant om de knowhow van die lokale besturen mee te nemen in de afbakening van de kaart. Ik denk ook aan zaken als tijdelijke vergunningen voor bouwkransen en dergelijke meer. Er zijn een aantal problemen met het directoraat-generaal. Men zou daarover toch in overleg moeten kunnen treden.

Het is immers ook onze ervaring dat dat een instantie is die tamelijk stroef en moeilijk te bereiken is, en er ook niet altijd voor openstaat om oplossingsgericht te werken. Aan de andere kant zijn het kader dat u hebt gemaakt en de advieskaart volgens mij een goede zaak, ook om aanvragen vlotter te doen verlopen. Iedereen weet nu ook waar hij aan toe is, en of hij een advies moet inwinnen of niet.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: U vroeg me bijkomend of dat bindend is. Het antwoord is neen. Daar kan dus van worden afgeweken. Natuurlijk, afwijken op basis van veiligheid vind ik altijd heel moeilijk, maar het kan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.